

СРБИЈА И ЦРНА ГОРА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

SERBIA AND MONTENEGRO
THE MINISTRY OF DEFENCE

БЕЛА КЊИГА
ОДБРАНЕ
ДРЖАВНЕ
ЗАЈЕДНИЦЕ
СРБИЈА
И ЦРНА ГОРА

WHITE PAPER
ON DEFENCE
OF THE STATE
UNION
OF SERBIA
AND MONTENEGRO

Министарство одбране
The Ministry of Defence
Новинско-издавачки центар
Newspaper-Publishing Centre

ВОЈСКА

За издавача

Проф. др Митар Ковач, пуковник

For Editor

Prof. Mitar Kovac. Ph.D, Colonel

НОВИНСКО-ИЗДАВАЧКИ ЦЕНТАР **ВОЈСКА** NEWSPAPER-PUBLISHING CENTRE

Начелник

Звонимир Пешић, пуковник

Head

Zvonimir Pesic, Colonel

Редакција посебних издања

Главни и одговорни уредник

Петар Бошковић, капетан фрегате

Special Editorial Board

Editor-in-Chief

Petar Boskovic, Lieutenant commander

Уређивачки одбор

Доц. др Неђо Даниловић, пуковник

Младен Марјановић, потпуковник

Мр Катарина Штрбац, потпуковник

Мр Миодраг Секулић, потпуковник

Мр Станислав Стојановић

Editorial Board

Docent, Nedjo Danilovic, Ph.D., Colonel

Mladen Marjanovic, Lt.colonel

Katarina Strbac, M.A., Lt.colonel

Miodrag Sekulic, M.A., Lt.colonel

Stanislav Stojanovic, M.A.

Уредник

Младен Марјановић, потпуковник

Editor

Mladen Marjanovic, Lt.colonel

Ликовно-графички уредници

Александар Шведић, акад. сликар

Милен Чуљић, акад. сликар

Fine art – Graphics Editors

Aleksandar Svedic, Ba.A.

Milen Culjic, Ba.A.

Језички редакџор

Нада Драгишић

Proof-reader

Nada Dragisic

Превод на енглески језик

Мр Сузана Анђелковић

Џек Петри

Младен Момчиловић

Translation into English Language

Suzana Andjelkovic, M.A.

Jack Petri

Mladen Momcilovic

Језички редакџор превода

Ц. Д. Мур-Бик, генерал-мајор

Мр Сузана Анђелковић

Translation Proof-reader

John D. Moore Bick, Maj.general

Suzana Andjelkovic, M.A.

Корекџура

Бранкица Дамјанов

Мр Сузана Анђелковић

Proofs

Brankica Damjanov

Suzana Andjelkovic, M.A.

Секретар редакције

Вера Звонарек Јовановић

Editorial Office Secretary

Vera Zvonarek Jovanovic

Штампа

Војна штампарија

Београд

Print

Military Publishing House

Belgrade

Књига 131

Books No 131

Тираж 2.200

Circulation: 2.200

ISBN 86-7530-124-3

ISBN 86-7530-124-3

Адресе на Интернету

Министарство одбране

www.mod.gov.yu

Web sites

The Ministry of Defence

www.mod.gov.yu

Војска Србије и Црне Горе

www.vj.yu

The Armed Forces of Serbia and Montenegro

www.vj.yu

СРБИЈА И ЦРНА ГОРА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
СЕКТОР ЗА ПОЛИТИКУ ОДБРАНЕ

SERBIA AND MONTENEGRO
MINISTRY OF DEFENCE
DEFENCE POLICY SECTOR

БЕЛА КЊИГА
ОДБРАНЕ

WHITE PAPER
ON DEFENCE

ДРЖАВНЕ
ЗАЈЕДНИЦЕ
СРБИЈА
И ЦРНА ГОРА

*OF THE STATE
UNION
OF SERBIA
AND MONTENEGRO*

САДРЖАЈ

CONTENT

БЕЛА КЊИГА ОДБРАНЕ – ЗАШТО?	5	WHITE PAPER ON DEFENCE – WHY?	5
1. БЕЗБЕДНОСНО ОКРУЖЕЊЕ	7	1. OUR SECURITY ENVIRONMENT	7
1.1. Глобална безбедност	9	1.1. Global security	9
1.2. Регионална безбедност	10	1.2. Regional security	10
1.3. Безбедност држава чланица и Србије и Црне Горе	12	1.3. Security of member states of Serbia and Montenegro	12
1.4. Изазови, ризици и претње безбедности	13	1.4. Challenges, risks and threats to security	13
2. ПОЛИТИКА ОДБРАНЕ	15	2. DEFENCE POLICY	15
2.1. Безбедносни и одбрамбени интереси	18	2.1. Security and defence interests	18
2.2. Циљеви и задаци политике одбране	18	2.2. Defence policy goals and tasks	18
2.3. Основна опредељења политике одбране	19	2.3. Basic defence policy aims	19
2.4. Однос са међународним организацијама	21	2.4. Relations with international organisations	21
2.5. Регионална одбрамбена сарадња	24	2.5. Regional defence cooperation	24
2.6. Билатерална одбрамбена сарадња	26	2.6. Bilateral defence cooperation	26
3. РЕСУРСИ ОДБРАНЕ	29	3. DEFENCE RESOURCES	29
3.1. Људски ресурси	31	3.1. Human resources	31
3.1.1. <i>Стање кадра</i>	32	3.1.1. <i>State of the personnel</i>	32
3.1.2. <i>Пројекција развоја кадровске структуре</i>	35	3.1.2. <i>Projection of personnel structure development</i>	35
3.1.3. <i>Управљање људским ресурсима</i>	36	3.1.3. <i>Human resources management</i>	36
3.1.4. <i>Војна обавеза</i>	36	3.1.4. <i>National service</i>	36
3.1.5. <i>Образовање, обука и научноистраживачка делатности</i>	38	3.1.5. <i>Education, training and scientific research</i>	38
3.1.5.1. <i>Образовање за потребе одбране</i>	38	3.1.5.1. <i>Education for defence purposes</i>	38
3.1.5.2. <i>Обука у Војсци Србије и Црне Горе</i>	39	3.1.5.2. <i>Training in the Army of Serbia and Montenegro</i>	39
3.1.5.3. <i>Научна делатности за потребе одбране</i>	40	3.1.5.3. <i>Scientific research for defence purposes</i>	40
3.2. Материјални ресурси	42	3.2. Material resources	42
3.2.1. <i>Финансирање одбране</i>	43	3.2.1. <i>Defence funding</i>	43
3.2.2. <i>Управљање материјалним ресурсима</i>	47	3.2.2. <i>Material resources management</i>	47
3.2.3. <i>Модернизација наоружања и војне опреме</i>	48	3.2.3. <i>Modernisation of armaments and military equipment</i>	48
3.2.4. <i>Основе развоја одбрамбене индустрије</i>	50	3.2.4. <i>Basis of defence industry development</i>	50
3.2.5. <i>Инфраструктура одбране</i>	52	3.2.5. <i>Defence infrastructure</i>	52
4. ОДБРАМБЕНА СПОСОБНОСТ	55	4. DEFENCE ABILITY	55
4.1. Способност одговора на војне изазове, ризике и претње безбедности	57	4.1. Ability to respond to military challenges, risks and security threats	57
4.2. Способност одговора на невојне изазове, ризике и претње безбедности	59	4.2. Ability to respond to non-military challenges, risks and security threats	59
4.3. Способност учешћа у мировним операцијама	60	4.3. Ability to participate in peacekeeping operations	60
5. СИСТЕМ ОДБРАНЕ СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ	63	5. THE DEFENCE SYSTEM OF SERBIA AND MONTENEGRO	63
5.1. Елементи система одбране	65	5.1. Elements of the defence system	65
5.1.1. <i>Институције Србије и Црне Горе</i>	66	5.1.1. <i>Institutions of Serbia and Montenegro</i>	66
5.1.2. <i>Војска Србије и Црне Горе</i>	66	5.1.2. <i>The Army of Serbia and Montenegro</i>	66
5.1.2.1. <i>Копнена војска</i>	68	5.1.2.1. <i>The land force</i>	68
5.1.2.2. <i>Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана</i>	69	5.1.2.2. <i>The air force and the anti-aircraft defence</i>	69
5.1.2.3. <i>Морнарица</i>	70	5.1.2.3. <i>The navy</i>	70
5.1.2.4. <i>Логистика</i>	71	5.1.2.4. <i>Logistics</i>	71
5.1.2.5. <i>Телекомуникационо-информатички систем</i>	73	5.1.2.5. <i>Telecommunications-informatics system</i>	73
5.1.2.6. <i>Војнотериторијални органи</i>	74	5.1.2.6. <i>Army territorial organs</i>	74
5.1.3. <i>Институције држава чланица</i>	74	5.1.3. <i>Institutions of member states</i>	74
5.2. Управљање и руковођење системом одбране	76	5.2. Defence system management	76
5.2.1. <i>Институције које управљају и руководе системом одбране</i>	77	5.2.1. <i>Institutions managing the defence system</i>	77
5.2.2. <i>Демократска и цивилна контрола</i>	80	5.2.2. <i>Democratic and civil control</i>	80
5.2.3. <i>Планирање одбране</i>	82	5.2.3. <i>Defence planning</i>	82
6. РЕФОРМА СИСТЕМА ОДБРАНЕ	86	6. DEFENCE SYSTEM REFORM	85
6.1. Реформа Војске Србије и Црне Горе	88	6.1. Reform of the Army of Serbia and Montenegro	88
6.2. Реформа надлежних институција у државама чланицама у области одбране	94	6.2. Reform of the authorised institutions in member states in the area of defence	94
6.3. Реформски задаци других институција од значаја за одбрану	96	6.3. Reform tasks of other institutions of import for defence	96
ЗАКЉУЧАК	97	CONCLUSION	97
СКРАЋЕНИЦЕ	98	ACRONYMS	98

БЕЛА КЊИГА ОДБРАНЕ – ЗАШТО?

WHITE PAPER ON DEFENCE – WHY?

Државна заједница Србија и Црна Гора, објављивањем Беле књиге одбране, чини још један реформски корак ка прихватању савремених стандарда о отворености и транспарентности у питањима везаним за изазове и претње националној безбедности.

Стратејска доктринарна документација, у којима се безбедносни проблеми представљају на овакав начин, чине основ за њихово успешно решавање. Збир ових докумената, иако ће стварати основу којом се проблеми и решења стављају у чврсте правне и институционалне оквире. Тиме се најбоље доприноси процесу јачања безбедности и стварању широке политичке подршке таквој безбедносној политици.

Садржајем Беле књиге одбране не прејудуцирају се решења безбедносних и одбрамбених изазова. Њихово сагледавање има декларативно политички карактер. Бела књига одбране своје виђење безбедносних процеса нуди стручној јавности и грађанима на увид. Она је сачињена у функцији остваривања права сваког грађанина да се информише о савременим изазовима, ризицима и претњама безбедности, безбедносним и одбрамбеним интересима, политици и стратегији одбране. Тиме се и стручна и шира јавност навикава да води бригу о питањима безбедности и да за њих буду одговорни.

У овом документу се промовише одређење Србије и Црне Горе за приступање европским и евроатлантским интеграцијама и указује на потребу заједничког деловања са партнерима ради јачања мира и стабилности на локалном, регионалном и глобалном нивоу.

By publishing White Paper on defence, the State Union of Serbia and Montenegro makes another reform-oriented step towards the acceptance of modern standards of openness and transparency in matters related to security challenges and threats.

Strategic doctrinal documents wherein security issues are presented in this manner, constitute the bases for dealing with those issues successfully. Also, a collection of such documents creates a basis through which the problems and their solutions are placed within firm

legal and institutional frameworks. This is the best way to contribute to the strengthening of security and creating a broad political support to such a defence policy.

The contents of the White Paper on defence do not in any way prejudice the solutions to security and defence challenges. This overview of the above challenges is political in character. The White Paper on defence offers its view of security processes to the expert public and to the citizens. It has been prepared with a view to realising the right of every citizen to be informed about contemporary challenges, risks and threats to security, security and defence interests, the defence strategy and policy. In this way, the expert and the general public get used to caring about security issues and being responsible for them.

This document promotes the opting of Serbia and Montenegro to accede to European and Euro-Atlantic integrations, and points out the need for joint action with partners with a view to strengthening peace and stability on the local, regional and global level. In addition to this, it presents in a transparent

Осим тога транспарентно су приказани напори Србије и Црне Горе у области одбране и истакнути проблеми са којима се суочава државна заједница у превладавању искушења у процесу реформе система одбране.

Документ садржи основне информације о безбедном окружењу, изазовима, ризицима и претњама безбедности, политици одбране, одбрамбеним приоритетима, организацији, управљању, финансирању, контроли и развоју система одбране Србије и Црне Горе.

Пројектовани систем одбране треба да буде рационалан и ефикасан и да омогући активан допринос очувању мира и стабилности у региону, као и развој и унапређивање партнерских односа са одговарајућим институцијама система колективне безбедности.

Прикључивањем евроатлантским интеграцијама, првенствено НАТО Програму „Партнерство за мир“, повећава се безбедност у региону, јача одбрамбена способност Србије и Црне Горе и промовишу европске и евроатлантске вредности.

У периоду који је пред нама имаћемо прилику да, у процесу присјућања политичким, економским и безбедносним интеграцијама, реформишемо систем одбране према нашим потребама и могућностима и евроатлантским стандардима.

Не сумњам да ћемо у томе и успети.

МИНИСТАР ОДБРАНЕ
др Првослав Давинић

manner the efforts of Serbia and Montenegro in the area of defence and points out the problems which the State Union faces in striving to overcome obstacles in the process of reforming the defence system.

The document contains basic information about our security environment, security challenges, risks and threats, the defence policy, the defence potential, the organisation, management, funding, control and development of the defence system of Serbia and Montenegro.

The projected defence system should be rational and efficient, and should make possible our active contribution to the preservation of peace and stability in the region, as well as the development and improvement of partnership relations with the corresponding institutions of the collective security system.

By acceding to Euro-Atlantic integrations, first of all, the NATO "Partnership for Peace" programme, we shall increase the level of security in the region, increase the defence ability of Serbia and Montenegro and promote European and Euro-Atlantic values.

In the period which lies ahead, we shall have the opportunity, in a process of accession to political, economic and security integrations, to reform our defence system in accordance with our needs and possibilities, as well as the Euro-Atlantic standards.

I do not doubt that we shall succeed in this.

DEFENCE MINISTER
Prvoslav Davinic, Ph.D.

1 *Безбедносно окружење*
The Security Environment

1. БЕЗБЕДНОСНО ОКРУЖЕЊЕ

1. THE SECURITY ENVIRONMENT

1.1. Глобална безбедност

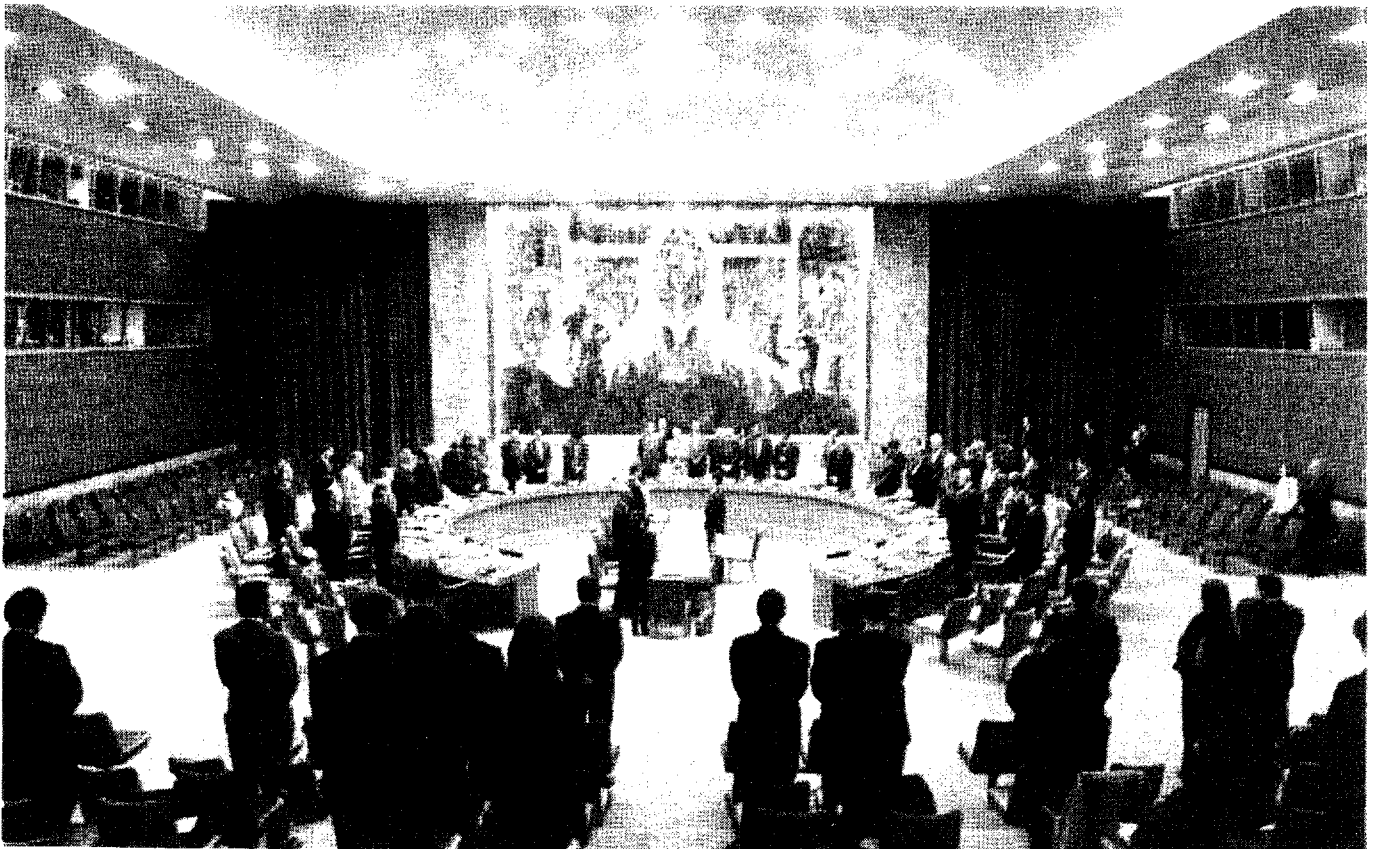
У последњој деценији 20. века дошло је до великих промена у међународној заједници које се огледају у нестанку биполарне поделе света и развоју интеграционих процеса. Развој информационе и комуникационе технологије допринео је интензивирању промена и убрзао процес глобализације скоро свих аспеката међународних односа. У оваквом окружењу сарадња постаје битна претпоставка за јачање мира, стабилности и демократског развоја.

Процес глобализације имао је за последицу и неке деструктивне појаве, које су изазвале регионалне и локалне напетости и конфликте. Нови изазови, ризици и претње безбедности условљени су све израженијим разликама у економском развоју појединих држава и народа. Савремени свет је због тога постао оптерећен

1.1. Global security

In the last decade of the 20th century, there occurred great changes in the international community, reflected in the disappearance of the bipolar division of the world and the development of integrative processes. The development of information and communication technology contributed to the intensification of the changes and speeded up the process of globalisation of almost all aspects of international relations. In such an environment, cooperation became an essential prerequisite for strengthening peace, stability and democratic development.

Among the consequences of the process of globalisation were some destructive phenomena, causing regional and local tensions and conflicts. New security challenges, risks and threats are conditioned by the increasing differences in the economic development of certain states and peoples. On account of

многим неизвесностима, стим што је његово главно обележје у области безбедности смањење опасности од традиционалних војних сукобљавања и директног конфронтирања великих сила, с једне стране, и појава мноштва нових невојних изазова, ризика и претњи, с друге стране.

Национални интереси и даље су остали у средишту међдржавних односа. Међутим, у први план избијају општеприхваћене цивилизацијске вредности, као што су демократски систем власти, поштовање људских права и слобода, прихватање тржишне привреде и поштовање међународно прихваћених обавеза и стандарда. Поред тога, у циљу очувања стабилности и безбедности, као и ради ефикасног одговора на нове изазове ризике и претње, тежиште се усмерава на превентивно деловање. При томе војна сила није више једино средство, већ један од инструмената у креирању међународне безбедности.

Позитивне тенденције јачања евроатлантске безбедности потврђују значај сарадње, дијалога и заједничког деловања држава у креирању глобалног мира и стабилности. Повећање броја држава које деле и унапређују вредности савремене демократије и тржишне економије и промовишу дијалог и сарадњу позитивно утиче на безбедносно окружење евроатлантског простора.

1.2. Регионална безбедност

Ризици од избијања ратова и других оружаных сукоба на европском простору знатно су смањени, али нису потпуно отклоњени. То се посебно односи на земље у источној и југоисточној Европи које су у процесу транзиције суочене са економским, социјалним и политичким проблемима и потешкоћама, што може у одређеним околностима да изазове пораст напетости.

У постојећим условима, ОУН, ОЕБС, ЕУ и НАТО кључни су елементи европске безбедносне архитектуре. Од способности њиховог прилагођавања новим изазовима безбедности и од карактера односа које ће те асоцијације успостављати са осталим актерима савремене међународне заједнице највише зависи безбедност евроатлантског простора и света у целини.

Нови карактер НАТО-а и развој заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније позитивно се одражавају на безбедност евроатлантске заједнице. Посебан значај за безбедност евроатлантског простора има Програм НАТО-а „Партнерство за мир”. Изградњом својервних партнерских односа у оквиру тог про-

this, the contemporary world has become burdened with a number of uncertainties, its main characteristic in the area of security being a reduction of the danger of traditional-style military conflicts and a direct confrontation of the great powers on the one hand, and the advent of many new non-military challenges, risks and threats on the other.

National interests have still remained in the centre of relations between states. However, the generally accepted civilisational values, such as a democratic system of government, respect of human rights and freedoms, acceptance of the market economy and the observance of internationally agreed obligations and standards have come to the fore. In addition to this, with a view to preserving stability and security, and for the purpose of responding efficiently to new risks and threats, the focus has been shifted to preventive action. Under the circumstances, military power is no longer the only means of achieving international security but one of the instruments for doing so.

The positive tendencies of strengthening Euro-Atlantic security testify to the importance of cooperation, dialogue and the joint action of states in creating global peace and stability. The increase in the number of states which share and develop the values of modern democracy and the market economy, and promote dialogue and cooperation has a positive effect on the Euro-Atlantic security environment.

1.2. Regional security

The risks of wars breaking out and other armed conflicts in the area of Europe have been considerably decreased, but they have not been entirely eliminated. This refers in particular to countries of Eastern and South-Eastern Europe which are in the process of transition and are faced with economic, social and political problems and difficulties, which, under certain circumstances, can cause increased tensions.

In the current circumstances, UN, OSCE, EU and NATO are the key elements of the European security architecture. The security of the Euro-Atlantic area and the world as a whole depends mostly on their ability to adjust to the new security challenges, risks and threats, and on the character of the relations the above associations will establish with other members of the contemporary international community.

The new character of NATO and the development of a common security and defence policy of the European Union have had a positive effect on the security of the Euro-Atlantic community. Of particular importance to the security of the Euro-Atlantic area is the NATO “Partnership for Peace” programme. The development of partnership relations within the framework of this programme makes it possible to

грама омогућава се стварање широког међународног форума с тежиштем на јачању механизма дијалога, сарадње и превенције у изградњи бољег безбедносног окружења и стабилног мира.

Јачање безбедности и стабилности на евроатлантском простору позитивно се одражава на консолидовање прилика у државама југоисточне Европе. Таква тенденција позитивно утиче и на процес редефинисања њиховог места у новој

create a broad international forum focusing on the development of the mechanism of dialogue, cooperation and prevention, with a view to developing a better environment in terms of security and a stable peace.

The strengthening of security and stability in the Euro-Atlantic area has a positive effect on the consolidation of the situation in countries of South-Eastern Europe. Such a tendency also exerts a positive influence

констелацији међународних односа. Унутрашње промене у већини држава тог региона условљене су новом војно-политичком реалношћу опредељењем за развој политичког и економског система устројеног према моделу земаља развијене демократије. Европска опредељеност држава југоисточне Европе реална је основа за јачање стабилности и изградњу евроатлантске визије безбедности.

Иако је постигнут значајан напредак у изградњи мира и стабилности, још увек је југоисточна Европа безбедносно осетљив простор европског континента. Посебну претњу њеној безбедности чине економско-социјални проблеми, национални и верски екстремизам, организовани криминал и недовољно изграђене државне институције. Такво стање отежава процес њихове брже и успешније демократске транзиције.

Због сложеног карактера изазова, ризика и претњи безбедности неопходно је да државе ју-

on the process of redefining their position within the new constellation of international relations. Internal changes in the majority of states in this region are conditioned by the new military-political reality, characterised by opting for the development of a political and economic system structured on the basis of the model of countries with a developed democracy. The European option of countries from South-Eastern Europe represents a realistic basis for developing stability and the Euro-Atlantic vision of security.

Even though considerable progress has been achieved in building peace and stability, South-Eastern Europe is still a sensitive area of the European continent in terms of security. Economic-social problems, national and religious extremism, organised crime and insufficiently developed state institutions represent a particular threat to its security. Such a state of affairs makes the process of their speedier and more successful democratic transition more difficult.

In view of the complex character of security challenges, risks and threats, it is necessary that countries

гоисточне Европе заједничким напорима сузбијају негативне процесе који угрожавају њихову безбедност. Посебан значај за консолидовање мира и стабилности имају регионалне безбедносне иницијативе: Процес за сарадњу југоисточне Европе, Пакт за стабилност југоисточне Европе, Састанак министара одбране земаља југоисточне Европе и Иницијатива за југоисточну Европу.

Будући да је стабилност услов за приближавање тог региона Европској Унији, изградња заједничких механизма превенције ризика и претњи и управљање кризним ситуацијама важне су претпоставке безбедносног консолидовања и брже демократске транзиције држава југоисточне Европе.

1.3. Безбедност држава чланица и Србије и Црне Горе

Међународни положај Србије и Црне Горе под снажним је утицајем општих кретања у региону и европској и светској политици. Проевропска политичка оријентација и демократски ток реформи друштвеног живота у државама чланицама и Србији и Црној Гори, као и позитивне промене у њиховом односу са значајним међународним субјектима, посебно с државама евроатлантског простора, доприносе јачању безбедносне позиције Србије и Црне Горе. Тежња свих држава региона ка истим цивилизацијским вредностима и интеграцијама умањује могућност директне претње или агресије на Србију и Црну Гору. Опредељеност за прагматичну и рационалну спољнополитичку оријентацију и чланство у међународним безбедносним структурама, првенствено у Програму „Партнерство за мир” и НАТО-у, значајно доприноси њеној безбедности. Сходно таквој оријентацији, изграђује се нова безбедносна политика, на основу које Србија и Црна Гора постаје активни чинилац регионалне безбедносне сарадње, део савремене европске породице и равноправан и поуздан партнер у међународним односима.

Без обзира на позитивне тенденције у јачању безбедносног положаја, Србија и Црна Гора је још увек суочена са могућим изазовима, ризицима и претњама безбедности.

Специфичну претњу представља могућност активирања постојећих кризних жаришта на Косову и Метохији и југу Србије. Континуитет притисака и насиља над Србима и осталим неалбанским становништвом на Косову и Метохији најозбиљнија је претња не само безбедности Србије и Црне Горе, већ и читавом региону Југоисточне Европе.

from South-Eastern Europe should join forces in their efforts to suppress the negative processes endangering their security. Of particular importance for consolidating peace and stability are regional security initiatives: the Process for Cooperation in South-Eastern Europe, the Stability Pact for South-Eastern Europe, the Conference of Defence Ministers of Countries from South-Eastern Europe and the Initiative for South-Eastern Europe.

As stability is a prerequisite for this region's approach to the European Union, the development of common mechanisms of risk and threat prevention, as well as crisis management, represent important prerequisites of security consolidation and a faster democratic transition of countries from South-Eastern Europe.

1.3. Security of member states of Serbia and Montenegro

The international position of Serbia and Montenegro is strongly influenced by the general trends in the region and in European and world politics. A pro-European political orientation and the democratic reforms of social life in the member states of Serbia and Montenegro, as well as the positive changes in their relations with important international subjects, in particular states from the Euro-Atlantic area, contribute to the strengthening of the security position of Serbia and Montenegro. The striving of all the countries of this region to achieve the same civilisational values and integrations reduces the possibility of a direct threat to or aggression against Serbia and Montenegro. Opting for a pragmatic and rational foreign policy orientation and membership in international security structures, first of all the “Partnership for Peace” programme and NATO, significantly contributes to the security of our country. In keeping with this orientation, a new security policy is being developed, on the basis of which Serbia and Montenegro is becoming an active factor of regional security cooperation and an equal, dependable partner in international relations.

Regardless of the positive tendencies in the strengthening of its security position, Serbia and Montenegro is still faced with potential security challenges, risks and threats.

The possibility of the current crisis points in Kosovo and Metohija and in the south of Serbia being activated represents a specific threat. The continuity of pressure and violence directed against Serbs and other non-Albanian population in Kosovo and Metohija is the most serious threat, not only to the security of Serbia and Montenegro, but also to the entire region of South-Eastern Europe.

1.4. Изазови, ризици и претње безбедности

Демократски процеси у Србији и Црној Гори и њиховом окружењу, као и активности и ангажовање међународне заједнице, допринели су успостављању мира и релативне стабилности у региону југоисточне Европе. Међутим, због сложеног наслеђа из прошлости, још увек постоје изазови, ризици и претње безбедности, који у одређеним околностима могу угрозити мир и стабилност.

Изазови, ризици и претње безбедности могу бити војне и невојне природе.

Војни изазови, ризици и претње државама чланицама и Србији и Црној Гори су значајно смањени, али се у овом тренутку не могу потпуно искључити.

Агресија на Србију и Црну Гору је мало вероватна и могла би се довести у везу само са супротста-

1.4. Security challenges, risks and threats

The democratic processes in Serbia and Montenegro and its surroundings, as well as the activities and the engagement of the international community, have contributed to the establishment of peace and relative stability in the region of South-Eastern Europe. However, due to the complex legacy of the past, there are still potential security challenges, risks and threats which, in certain situations, may endanger peace and stability.

Security challenges, risks and threats can be of military and non-military nature.

Military challenges, risks and threats to the member states of Serbia and Montenegro have been considerably reduced, but cannot be completely ruled out at the moment.

Aggression against Serbia and Montenegro is very

вљеним интересима и недовршеним интеграционим и транзиционим процесима на глобалном, регионалном и локалном нивоу.

Оружани сукоби глобалног и регионалног карактера могући су у случају опште европске и светске кризе. До њих би могло да дође уколико би се у некој од земаља региона зауставио демократски процес, уз додатно компликовање ситуације због економских, социјалних, етничких и верских разлога.

Оружаном побуном, као специфичним обликом оружаног сукоба мотивисаног неуставном и насил-

unlikely, and may have to do only with conflicting interests and unfinished integration and transition processes on the global, regional and national level.

Armed conflicts of global and regional character are possible in case there is a general European or world crisis. Such conflicts could occur if democratic processes in one of the countries of the region should stop, and if the situation is additionally complicated due to economic, social, ethnic and religious reasons.

Armed rebellion, as a specific form of armed conflict motivated by an unconstitutional and violent

ном тежњом за променом граница, може се угрози-ти безбедност држава чланица чије територије чине територију Србије и Црне Горе.

Други спорови са употребом оружане силе могу да настану као последица ескалације тероризма, граничних и територијалних спорова и насилног заустављања демократских процеса у државама Југоисточне Европе.

Невојни изазови, ризици и претње безбедности чине све већу глобалну опасност и могу да угрозе интересе и безбедност било које државе у свету, па и безбедност држава чланица и Србије и Црне Горе.

Највероватнији невојни изазови, ризици и претње безбедности су: тероризам, национални и верски екстремизам, организовани криминал и корупција, природне непогоде, индустријске и друге несреће, и епидемије.

Тероризам је један од највећих изазова, ризика и претњи по глобалну, регионалну и националну безбедност због транснционалног карактера и веза с организованим криминалом. За државе чланице и Србију и Црну Гору тероризам је највећа и најраспрострањенија безбедносна претња, којој се супротстављају сви елементи система безбедности.

Национални и верски екстремизам, који су били изражени у недавној прошлости у целом региону, још увек су актуелан чинилац ризика и могућа препрека мирном решавању спорова и криза. Спорост демократизације економских и политичких процеса, неодлучност у раскидању са негативним ратним наслеђем и ауторитарном традицијом, који су оптерећени националним и верским екстремизмом, могу знатно да допринесу одржавању стања тензије и њиховом прерастању у потенцијалне сукобе.

Организовани криминал и корупција, посебно њихова повезаност у области трговине људима и наркотицима, као и пролиферација конвенционалног оружја и оружја за масовно уништење, реална су претња безбедности држава чланица и Србије и Црне Горе.

Природне непогоде, индустријске и друге несреће и епидемије, као последица природних сила и наглог индустријског и техничко-технолошког прогреса и њиховог утицаја на све сфере живота, могу да угрозе безбедност држава чланица и Србије и Црне Горе.

Поред наведених, постоје и други изазови, ризици и претње безбедности, као што су неконтролисане и масовне миграције, недостатак стратешких енергената, злоупотребе нових технологија и научних достигнућа у области информатике, генетског инжењеринга, медицине и метеорологије.

attempt at changing state borders, could endanger the security of the member states whose territories make up the territory of Serbia and Montenegro.

Other disputes involving the use of armed forces may occur as a result of the escalation of terrorism, border and territorial disputes and a violent suspension of democratic processes in countries of South-Eastern Europe.

Non-military security challenges, risks and threats represent an increasing global danger and could endanger the interests and security of any country in the world, and thus the security of the member states of Serbia and Montenegro.

The most likely non-military security challenges, risks and threats are: terrorism, nationalist and religious extremism, organised crime and corruption, natural disasters, industrial and other accidents, and epidemics.

Terrorism is one of the greatest challenges, risks and threats to global, regional and national security, due to its transnational character and connections with organised crime. For the member states and the State Union of Serbia and Montenegro, terrorism is the greatest and most widespread security threat, opposed by all the elements of the security system.

Nationalist and religious extremism, in evidence in the entire region in recent past, are still a risk factor and a possible obstacle to a peaceful settlement of disputes and crises. The slowness of democratisation of economic and political processes, unwillingness to break with the negative legacy of the war and the authoritarian tradition, burdened with nationalist and religious extremism, may considerably contribute to maintaining a state of tension and its evolution into potential conflicts.

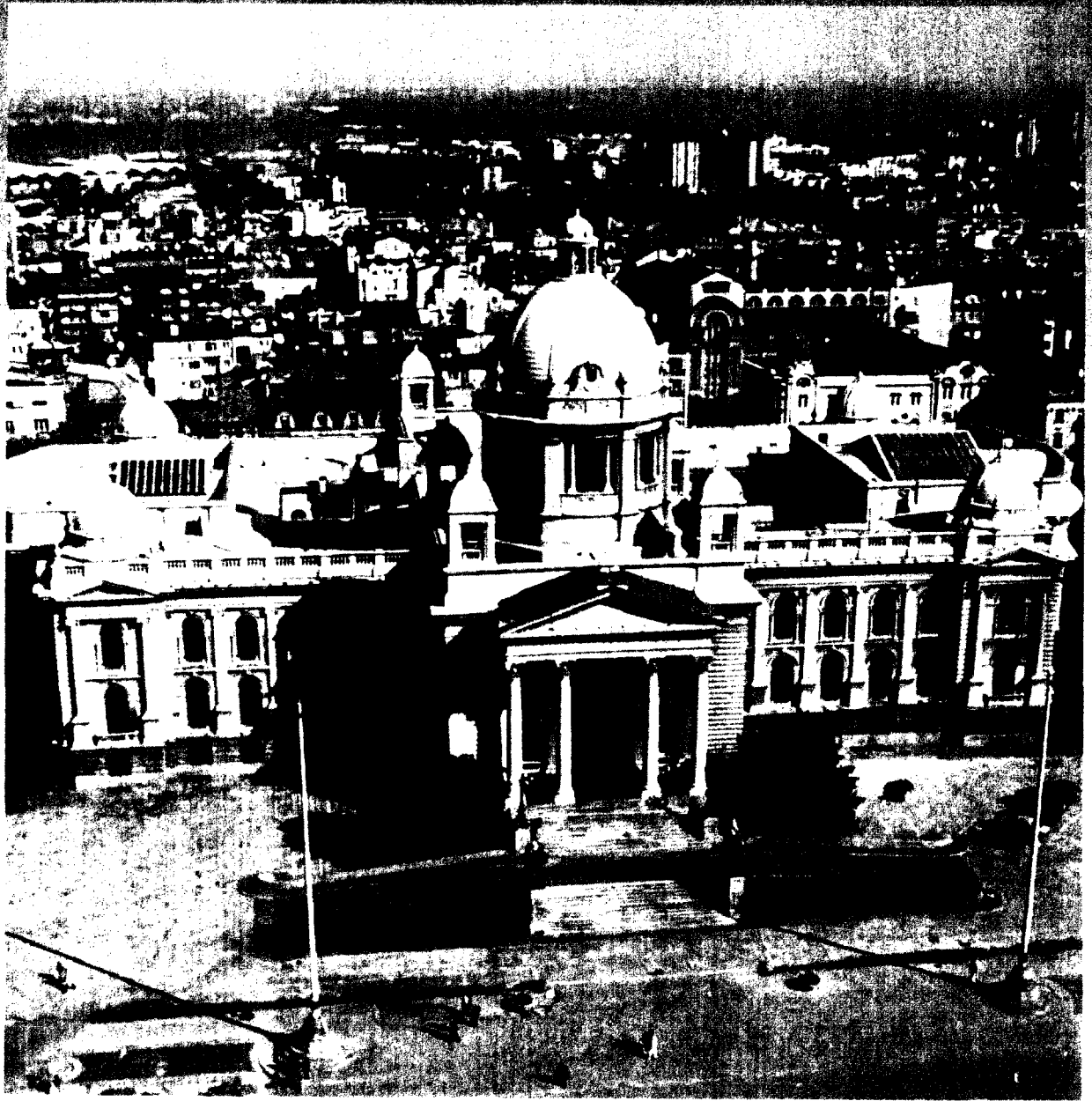
Organised crime and corruption, particularly their being linked in the sphere of trafficking in people and drugs, constitute a real threat to the security of the member states of Serbia and Montenegro.

Natural disasters, industrial and other accidents and epidemics, as a result of the work of natural forces and rapid industrial and technical-technological progress and their influence on all spheres of life, may endanger the security of the member states of Serbia and Montenegro.

Apart from the above-mentioned ones, there exist other security challenges, risks and threats such as uncontrolled and mass migrations, lack of strategic energy sources, abuse of new technologies and scientific achievements in the sphere of informatics, genetic engineering, medicine and meteorology.

Политика одбране
Defence Policy

2. ПОЛИТИКА ОДБРАНЕ

2. DEFENCE POLICY

Европска и евроатлантска спољнополитичка оријентација држава чланица и Србије и Црне Горе и опредељење да се активно укључе у процес сарадње и заједничког деловања са другим државама на изградњи глобалне и регионалне безбедности чине оквир нове политике одбране државне заједнице.

Новом политиком одбране афирмишу се концепт кооперативне безбедности с циљем да се Србија и Црна Гора приближе евроатлантској визији недељивости безбедности и спремност да се прихвате стандарди одбрамбеног организовања демократских друштава.

Србија и Црна Гора опредељена је за чланство у међународним безбедносним структурама, првенствено за прикључење Програму „Партнерство за мир” и НАТО-у, сходно демократски израженој вољи грађана, као и другим европским и евроатлантским интеграцијама.

The European and Euro-Atlantic foreign policy orientation of the member states of Serbia and Montenegro, and their opting for active participation in the process of cooperation and joint action with other states with a view to developing global and regional security, constitute the framework of the new defence policy of the State Union.

The new defence policy affirms the concept of cooperative security with the aim of bringing Serbia and Montenegro closer to the Euro-Atlantic vision of indivisibility of security; it also affirms readiness to accept the defence organisation standards of democratic societies.

Serbia and Montenegro has opted for membership in international security structures, first of all, for acceding to the “Partnership for Peace” programme and NATO, in accordance with the democratically expressed will of the people, and also to other European and Euro-Atlantic integrations.

2.1. Безбедносни и одбрамбени интереси

Безбедносни и одбрамбени интереси су израз општих потреба држава чланица и Србије и Црне Горе да живе у сигурности и миру, да негују и штите националне, културне и цивилизацијске вредности. Ти интереси су основни критеријум за обликовање и примену нове политике одбране.

Витални безбедносни и одбрамбени интереси су:

- одбрана држава чланица и Србије и Црне Горе;
- приступање евроатлантским интеграцијама, Европској унији и другим међународним организацијама и институцијама;
- сарадња с међународним организацијама и институцијама;
- изградња поверења, безбедности и стабилности у региону;
- спровођење Резолуције 1244 Савета безбедности УН о Косову и Метохији.

Државе чланице и Србија и Црна Гора одлучне су да свим расположивим и дозвољеним средствима штите своје безбедносне и одбрамбене интересе и да активно учествују у изградњи и заштити универзалних вредности међународне заједнице.

2.2. Циљеви и задаци политике одбране

Према *Стратегији одбране државне заједнице Србија и Црна Гора*, основни циљеви политике одбране су:

- обезбеђење потребних услова за одбрану и заштиту виталних безбедносних и одбрамбених интереса држава чланица и Србије и Црне Горе;
- активан допринос очувању мира и развијању повољног безбедносног окружења и
- развијање и унапређивање партнерских односа са одговарајућим институцијама система колективне безбедности и суседним и другим државама.

Циљеви политике одбране остварују се кроз следеће задатке:

- изградњу система одбране способног да одговори на садашње и будуће изазове, ризике и претње безбедности;
- ефикасно управљање одбраном;
- стабилно функционисање система одбране према постојећим ресурсима и могућностима за логистичку подршку;
- достизање интероперабилности са систе-

2.1. Security and defence interests

Security and defence interests are an expression of the general need of the member states of Serbia and Montenegro to live safely and in peace, to maintain and protect their national, cultural and civilisational values. These interests are the basic criterion for the shaping and implementation of the new defence policy.

The vital security and defence interests are:

- the defence of the member states of Serbia and Montenegro;
- acceding to Euro-Atlantic integrations, the European Union and other international organisations and institutions;
- cooperation with international organisations and institutions;
- developing trust, security and stability in the region;
- the implementation of UN Security Council Resolution 1244 on Kosovo and Metohija.

The member states and Serbia and Montenegro are determined to protect their security and defence interests using all available and allowed means, and to actively participate in the development and protection of the universal values of the international community.

2.2. Defence policy goals and tasks

According to the *Defence strategy of the State Union of Serbia and Montenegro*, the basic aims of the defence policy are:

- providing the conditions required for the defence and protection of the vital security and defence interests of the member states and Serbia and Montenegro;
- active contribution to the preservation of peace and the development of a favourable security environment, and
- developing and improving partnership relations with the corresponding institutions of collective security and with the neighbouring and other states.

The aims of the defence policy are realised through the following tasks:

- developing a defence system capable of responding to the current and future security challenges, risks and threats;
- efficient defence management;
- stable functioning of the defence system in accordance with the existing resources and the possibilities for logistic support;

мима одбране држава укључених у европске и евроатлантске безбедносне интеграције;

- сарадњу са државама чланицама Програма „Партнерство за мир”, Североатлантским савезом и другим државама и савезима и
- реформу система одбране.

Остваривањем циљева и задатака политике одбране, на оптималан начин, обезбеђују се: ефикасна одбрана територијалног интегритета и суверенитета држава чланица и Србије и Црне Горе; мирно безбедно окружење и кооперативан однос у систему колективне безбедности.

2.3. Основна опредељења политике одбране

Србија и Црна Гора подржава позитивне процесе у савременом свету и залаже се за мир и смањење опасности од свих врста сукоба у којима се испољава насиље.

У изградњи и имплементацији политике одбране, државе чланице и Србија и Црна Гора:

- *привржене* су изградњи међународних односа на основама равноправности, сарадње и немешања у унутрашње послове других држава;
- *одлучне* су да испуњавају обавезе произишле из Повеље УН, Универзалне декларације о људским правима и других међународних споразума и уговора;

- achieving interoperability with the defence systems of countries involved in European and Euro-Atlantic security integrations;
- cooperation with countries that are members of the “Partnership for Peace” programme, NATO and other countries and alliances, and
- reforming the defence system.

By realising the aims and tasks of the defence policy in an optimum manner, we shall ensure: efficient defence of the territorial integrity and sovereignty of the member states and Serbia and Montenegro, a peaceful security environment and cooperative relations in the collective security system.

2.3. Basic defence policy aims

Serbia and Montenegro supports positive processes in the contemporary world and strives for peace and reducing the danger of all kinds of conflicts involving violence.

In developing and implementing the defence policy, the State Union of Serbia and Montenegro:

- *is dedicated* to developing international relations based on equality, cooperation and non-interference in the internal affairs of other countries;
- *is resolved* to fulfil the obligations arising from the UN Charter, the Universal Declaration of Human Rights and other international treaties and agreements;

- залажу се за јачање улоге ОУН, ОЕБС и ЕУ и за стварање сигурних механизма универзалне безбедности, уз уважавање интереса свих држава, народа и етничких група;
- *привржене* су Завршном акту из Хелсинкија и осталим документима ОЕБС-а, посебно у вези с немењањем граница, разоружањем и контролом оружја;
- *не сматрају* непријатељем ниједну државу;
- *деле* убеђење са другим државама да стабилност и безбедност евроатлантске регије могу да се остваре само на основу сарадње и заједничке акције;
- *решене* су да јачају унутрашњу стабилност и активно доприносе безбедности и стабилности у региону југоисточне Европе;
- *одређене* су да поштују и испуњавају преузете обавезе из Дејтонског мировног споразума;
- *одлучне* су да доследно поштују Резолуцију 1244 Савета безбедности УН;
- *дозвољавају* привремено стационирање страних оружаних снага на својим територијама само у оквиру мировних мисија на основу одлука ОУН и утврђених споразума;
- *одређене* су да делове Војске Србије и Црне Горе задржавају на страним територијама само у оквиру мировних мисија, на основу одлука ОУН и утврђених споразума;
- *одлучне* су да не поседују и не развијају оружја за масовно уништавање и да активно учествују у спречавању његовог ширења.

Државе чланице и Србија и Црна Гора одређене су да своје одбрамбене потенцијале ангажује на основу Уставне повеље, а према Повељи Уједињених нација и принципима међународног права којима се регулише употреба силе.

Политичка одређења у вези с начином остваривања одбране и ангажовањем расположивих ресурса у заштити виталних безбедносних и одбрамбених интереса, државе чланице и Србија и Црна Гора исказују кроз стратегијски концепт одбране, у којем на транспарентан начин саопштавају да ће, зависно од врсте и интензитета изазова, ризика и претњи безбедности, одговорити: **у рату** – одлучном одбраном држава чланица и Србије и Црне Горе сопственим снагама, уз помоћ партнера, савезника и пријатељских држава, а **у миру** – изградњом поузданог партнерства и сарадњом у обликовању повољног безбедносног окружења и одвраћањем ефикасним системом одбране.

- *endeavours* to strengthen the role of UN, OSCE and EU and to create safe universal security mechanisms, while respecting the interests of all states, peoples and ethnic groups;
- *is dedicated* to the Final Act from Helsinki and other OSCE documents, particularly those in connection with maintaining the current state borders, disarmament and armaments control;
- *does not consider* any state an enemy;
- *shares* the belief of other countries that the stability and security of the Euro-Atlantic region can be realised only through cooperation and joint action;
- *is resolved* to strengthen internal stability and to actively contribute to the security and stability of the region of South-Eastern Europe;
- *is resolved* to observe and fulfil the obligations arising from the Dayton Peace Treaty;
- *is resolved* to consistently observe UN Security Council Resolution 1244;
- *allows* temporary deployment of foreign armed forces on its territory only within the framework of peacekeeping missions, on the basis of UN decisions and agreements concluded;
- *has opted* to deploy units of the Army of Serbia and Montenegro on foreign territories only within the framework of peacekeeping missions, on the basis of UN decisions and agreements concluded;
- *is resolved* not to possess and not to develop weapons of mass destruction and to actively participate in the prevention of their proliferation.

The member states and Serbia and Montenegro have opted to engage their defence potential on the basis of the Constitutional Charter, and based on the UN Charter and the principles of international law regulating the use of force.

The member states and Serbia and Montenegro express their policy decisions in connection with the manner of realising their defence and engaging the available resources to protect their vital security and defence interests through the strategic defence concept, in which they announce in a transparent manner that, depending on the type and intensity of security challenges, risks or threats, they will respond: **in a state of war** – by resolutely defending the member states and Serbia and Montenegro relying on their own forces, and **in peace** – by building dependable partnerships and through cooperation in the creation of a favourable security environment and by deterrence through an efficient defence system.

2.4. Однос са међународним организацијама

Државе чланице и Србија и Црна Гора опредељене су за потпуну интеграцију у савремене међународне токове, очување стабилности и мира у региону, поштовање људских права, демократије и владавину права, смањење социјалних разлика и заштиту животне средине и природних ресурса. У вези с тим, реинтеграцијом у ОУН и ОЕБС, као и чланством у Савету Европе, државе чланице и Србија и Црна Гора настоје да се активно укључе у напоре међународне заједнице за јачање механизма колективне безбедности и поштовања универзалних демократских вредности.

Следећи чврсту опредељеност да доприноси изградњи и јачању мира и стабилности, Србија и Црна Гора је ратификовала и инкорпорирала у доктринарна документа многе међународне уговоре и општеприхваћена правила међународног права. Ратификовани уговори се односе, пре свега, на област међународног хуманитарног права; контролу наоружања; правила и ограничења у контроли конвенционалног оружја; забрану развоја производње, чувања и употребе хемијског и

2.4. Relations with international organisations

The member states and Serbia and Montenegro have opted for a full integration in contemporary international trends, preservation of stability and peace in the region, respect of human rights, democracy and the rule of law, reducing social inequality and protection of the environment and natural resources. In connection with the above, through integration in UN and OSCE, and through membership in the Council of Europe, the member states and Serbia and Montenegro strive to be actively involved in the efforts of the international community aimed at strengthening the collective security mechanisms and respect of universal democratic values.

Firmly resolved to contribute to the building and development of peace and stability, Serbia and Montenegro has ratified and incorporated in its doctrinary documents a number of international agreements and generally accepted rules of international law. The agreements ratified refer primarily to the sphere of international humanitarian law, armaments control, the rules and limitations pertaining to the control of conventional armaments, the ban on developing, stockpiling and using chemical and biological

биолошког оружја; забрану нуклеарних проба и забрану употребе, складиштења, производње и промета противпешадијских мина, као и на њихово уништавање.

С обзиром на то да је ОУН најзначајнији механизам за јачање безбедности у свету, државе чланице и Србија и Црна Гора се посебно залажу за ревитализацију улоге ОУН и реформу њене институционалне структуре. Своје односе са ОУН Србија и Црна Гора заснива на поштовању Повеље УН и резолуција Савета безбедности.

Полазећи од става да ОЕБС има важну улогу у јачању свих димензија безбедности и стабилности евроатлантског простора, Србија и Црна Гора је спремна да се укључи у све његове активности, посебно у оне које се предузимају ради јачања поверења и безбедносног консолидовања региона југоисточне Европе.

Србија и Црна Гора, сагласно принципима ОЕБС-а, у области безбедности и одбране прихвата:

- јавност у пословима одбране, посебно извештавање о буџету одбране, трансферу наоружања, политици одбране и оружаним снагама и њиховим активностима;
- размену информација о одређеним категоријама јединица оружаних снага, са правом контроле, посета и посматрања јединица и подручја;
- примену других мера изградње поверења и безбедности и решавања несугласица мирним путем;
- општеприхваћене стандарде у дефинисању места и улоге оружаних снага, командовања и надлежности цивилних власти према Правилу понашања о политичко-војним аспектима безбедности;
- дисциплинован и транспарентан однос према другим споразумима везаним за контролу наоружања;
- промовисање принципа међународног хуманитарног и ратног права.

Као члан ОЕБС-а и потписник Дејтонског споразума, Србија и Црна Гора улаже значајне напоре у спровођењу Споразума о подрегионалној контроли наоружања и одлучна је да у потпуности доприноси јачању безбедности и стабилности у региону. Србија и Црна Гора доследно се придржава ограничења која се односе на категорије офанзивног наоружања (Табела 1).

Србија и Црна Гора је посебно заинтересована да постане потписница Споразума о конвенционалним снагама у Европи, при чему наглашава потребу да тај документ постане свеобухватан инструмент контроле наоружања у евроатлантској регији.

За Србију и Црну Гору развој безбедносне и одбрамбене политике ЕУ, усмерене на превенцију конфликта, управљање кризама и јачање

weapons, the ban on nuclear tests and the ban on using, stockpiling, producing and trafficking in land mines, as well as their destruction.

In view of the fact that UN is the most important mechanism for strengthening security in the world, the member states and Serbia and Montenegro particularly support a revitalisation of the role of UN and a reform of its institutional structure. Serbia and Montenegro bases its relations with UN on respecting the UN Charter and Security Council resolutions.

Based on the view that OSCE has an important role in strengthening all the dimensions of the security and stability of the Euro-Atlantic area, Serbia and Montenegro is prepared to be involved in all its activities, particularly those undertaken for the purpose of developing trust and the consolidation of the security of the region of South-Eastern Europe.

In accordance with the principles of OSCE, in the sphere of security and defence Serbia and Montenegro accepts the following:

- opening defence affairs to the public, especially when it comes to reporting on the defence budget, armaments transfer, defence policy and armed forces and their activities;
- exchange of information on certain categories of armed forces units, with the right to control, visit and observe army units and areas;
- implementation of other measures of developing trust and security, as well as peaceful settlement of disputes;
- the generally accepted standards in defining the place and the role of armed forces, commanding the armed forces and the competence of civil authorities according to the Rules of Conduct concerning the political-military aspects of security;
- a disciplined and transparent attitude towards other agreements in connection with armaments control;
- promotion of the principles of international humanitarian law and military law.

As a member of OSCE and a signatory of the Dayton Peace Treaty, Serbia and Montenegro makes considerable efforts aimed at the implementation of the Sub-regional Arms Control Agreement, and is resolved to fully contribute to the strengthening of security and stability in the region. Serbia and Montenegro consistently adheres to the limitations pertaining to the categories of offensive weapons (Table 1).

Serbia and Montenegro is particularly interested in becoming a signatory to the Agreement on Conventional Forces in Europe, and stresses that it is necessary for this document to become an all-encompassing instrument of armaments control in the Euro-Atlantic region.

For Serbia and Montenegro, the development of EU security and defence policy, aimed at the preven-

Табела 1: Преглед наоружања према Споразуму о подрегионалној контроли наоружања

Table 1: Armaments Review According to the Sub-Regional Arms Control Agreement

			Наоружање ограничено Споразумом				
			Armament limited by the Agreement				
			Борбени тенкови	Оклопна борбена	Артиљерија*	Борбени авиони	Јуришни хеликоптери
			Combat tanks	ACV	Art.	CAC	АН
Стране по споразуму Parties According with the Agreement	СЦГ SMG	по споразуму Upon Agreement	1.025	850	3.750	155	53
		стварно стање Real State	1.021	756	3.368	94	47
		%	99,60	88,94	89,81	60,64	88,67
	РХ RC	по споразуму Upon Agreement	410	340	1.500	62	21
		стварно стање Real State	291	137	1.447	27	9
		%	70,97	40,29	96,46	43,54	42,85
	ФБиХ FBaH	по споразуму Upon Agreement	273	227	1.000	41	14
		стварно стање Real State	188	163	978	0	0
		%	68,86	71,80	97,80	0	0
	РС RS	по споразуму Upon Agreement	137	113	500	21	7
		стварно стање Real State	137	113	500	19	7
		%	100	100	100	90,47	100

*Према Споразуму о подрегионалној контроли наоружања калибар већи од 75 мм, а према Споразуму о конвенционалним снагама у Европи (CFE) већи од 100 мм.

*According to the Sub-Regional Arms Control Agreement, calibre exceeding 75 mm, and according to the Agreement on Conventional Forces in Europe (CFE), exceeding 100 mm.

трансатлантског партнерства, још један је корак у хармонизацији напора на јачању безбедности. Она је спремна да доприноси развоју те политике и побољшању сарадње у области безбедности и одбране.

tion of conflicts, crises management and the strengthening of trans-Atlantic partnership represents another step in the harmonisation of efforts aimed at strengthening security. The State Union is ready to contribute to the development of this policy

Србија и Црна Гора је заинтересована за успостављање потпуне институционалне сарадње са НАТО-ом, пре свега за прикључење Програму „Партнерство за мир”, што је један од приоритета њене спољне политике. Остварењу тог приоритета подређене су тежишне активности на унутрашњем и спољнополитичком плану. Прикључењем том програму, Србија и Црна Гора жели да, као активни партнер, учествује у креирању савремене безбедносне политике евроатлантског простора и да допринесе јачању регионалне и међународне безбедности.

Очекује се да се активним учешћем Србије и Црне Горе у Програму „Партнерство за мир” умање опасности од спољног угрожавања безбедности; ојача способност за ефикасне одговоре на савремене изазове, ризике и претње безбедности; убрза започети процеси интеграција у евроатлантске структуре; унапреди транспарентност у планирању одбране; оствари демократска и цивилна контрола војске, и развију капацитети за заједничко деловање у систему колективне безбедности. Прикључење том програму омогућило би паралелан развој интероперабилности и примену стандарда НАТО као саставног дела реформе система одбране.

У складу с тим, политичко руководство Србије и Црне Горе, у априлу 2002. донело је одлуку о отпочињању процедуре за приступање Програму „Партнерство за мир”, а формални захтев за пријем упућен је у јуну 2003. године. Значајан искорак за прикључење Програму „Партнерству за мир” јесте реализација посебних програма сарадње Србије и Црне Горе са Североатлантским савезом.

Остварени квалитет сарадње Србије и Црне Горе са НАТО-ом у решавању безбедносних проблема на југу Србије и Косову и Метохији потврђује да је она поуздан партнер и да поседује респективне капацитете, који могу значајно да допринесу јачању мира и стабилности у региону југоисточне Европе. Потпуни интензитет сарадње с НАТО-ом очекује се након пријема Србије и Црне Горе у Програм „Партнерство за мир”.

2.5 Регионална одбрамбена сарадња

За државе чланице и Србију и Црну Гору регионална одбрамбена сарадња и односи са суседима важан су аспект њихове евроатлантске политике. Србија и Црна Гора уважава иницијативе и напоре на регионалном нивоу и опредељена је да учествује у регионалним војним снагама ра-

and the improvement of cooperation in the sphere of security and defence.

Serbia and Montenegro is interested in establishing full institutional cooperation with NATO, first of all, by joining the “Partnership for Peace” programme, which is one of its foreign policy priorities. The key activities on the domestic and international front are aimed at realising this priority. By joining this programme, Serbia and Montenegro wishes to participate, as an active partner, in creating a modern security policy of the Euro-Atlantic area and to contribute to the strengthening of regional and international security.

It is expected that the active participation of Serbia and Montenegro in the “Partnership for Peace” programme will reduce the danger of external security threats, develop the ability to respond efficiently to contemporary security challenges, risks and threats, speed up the already initiated process of integration in Euro-Atlantic structures, increase transparency in defence planning, achieve a democratic and civil control of the Army and develop the capacity for joint action in the collective security system. Joining this programme would make possible a parallel development of interoperability and the implementation of NATO standards as an integral part of the reform of the defence system.

In accordance with the above, the political leadership of Serbia and Montenegro decided in April 2002 to initiate the procedure for joining the “Partnership for Peace” programme, and a formal request was submitted in June 2003. A significant step towards joining the “Partnership for Peace” programme is the realisation of special programmes of cooperation of Serbia and Montenegro with NATO.

The quality of cooperation between Serbia and Montenegro and NATO that has been achieved in dealing with the security problems in the south of Serbia and in Kosovo and Metohija confirms that the State Union is a dependable partner and possesses a respectable capacity, which can contribute significantly to the strengthening of peace and stability in the region of South-Eastern Europe. The full extent of cooperation with NATO is expected to be achieved following the entry of Serbia and Montenegro in the “Partnership for Peace” programme.

2.5 Regional defence cooperation

For the member states and for Serbia and Montenegro, regional defence cooperation and relations with neighbours are an important aspect of their Euro-Atlantic policy. Serbia and Montenegro acknowledges initiatives and efforts on the regional level, and has opted to participate in regional armed forces

ди изградње поверења и способности за реаговање на изазове, ризике и претње безбедности и креирање стабилног безбедносног окружења.

Србија и Црна Гора, као члан Пакта за стабилност југоисточне Европе, активно учествује у раду сва три радна стола, при чему посебну пажњу посвећује активностима трећег радног стола, који се бави безбедношћу и одбраном.

Сходно природи проблема са којима се суочава, Србија и Црна Гора је посебно заинтересована за питања која се односе на контролу граница, пролиферацију малог и лаког наоружања, уништавање експлозивних остатака из рата, спречавање организованог криминала, трговину људима и активности у случају природних катастрофа, техничко-технолошких и других несрећа и опасности.

Србија и Црна Гора је пуноправни члан Процеса сарадње земаља југоисточне Европе, у којем потврђује кроз равноправне активности са осталим земљама чланицама, своју чврсту опредељеност за јачање регионалне сарадње и јачање поверења и безбедности.

Иницијативе НАТО-а које су усмерене према региону југоисточне Европе срачунате су на даље безбедносно консолидовање држава тог простора и Србија и Црна Гора исказује потпуну спремност да у њима активно учествује. Са становишта интереса, за Србију и Црну Гору посебан значај има Иницијатива НАТО-а за југои-

for the purpose of building trust and the ability to respond to security challenges, risks and threats, and creating a stable security environment.

As a member of the Stability Pact for South-Eastern Europe, Serbia and Montenegro actively participates in the work of all three working tables, devoting particular attention to the activities of the third working table, dealing with security and defence.

In accordance with the nature of the problems it is facing, Serbia and Montenegro is particularly interested in issues to do with border control, proliferation of small and light arms, destroying explosive devices left over from the war, prevention of organised crime, trafficking in people and activities undertaken in the case of natural disasters, technical-technological and other accidents and dangers.

Serbia and Montenegro is a full member of the Process of Cooperation of Countries of South-Eastern Europe, where it confirms, through its activities on an equal footing with other member countries, its firm dedication to the strengthening of regional cooperation and building trust and security.

NATO initiatives aimed at the region of South-Eastern Europe are calculated to further consolidate the countries of this region in terms of security, and Serbia and Montenegro expresses its full readiness to actively participate in them. From the point of view of interest, of particular importance to Serbia and Montenegro is the NATO Initiative for South-Eastern Europe, which is entirely dedicated to security

сточну Европу, која је у целини посвећена изазовима безбедности и промовисању регионалне сарадње и стабилности. У оквиру те иницијативе формирана је Управна група за безбедносну сарадњу у југоисточној Европи, чијим радом Србија и Црна Гора председава 2005. године.

Уважавајући значај заједничке безбедносне визије југоисточне Европе, Србија и Црна Гора је прихватила заједнички документ о процени безбедносних изазова и могућностима сарадње у том региону, Иницијативу о размени информација из области безбедности и Састанак министара одбране земаља југоисточне Европе. Осим тога, подржала је активности које се односе на иницирање процеса размене граничног људства и израду компаративне студије о националним безбедносним стратегијама и активно доприноси њиховој реализацији.

Србија и Црна Гора је заинтересована за брже укључивање у регионалне иницијативе, као што су: Мултинационална бригада југоисточне Европе, Састанак министара одбране земаља југоисточне Европе и Мешовити батаљон „Тиса” (Мађарска, Румунија, Украјина) чији циљ је заједничко деловање на спречавању техничко-технолошких акцидента и природних катастрофа. Своју опредељеност и спремност да доприноси регионалној безбедности Србија и Црна Гора потврдила је успешним извођењем заједничке вежбе „Плави пут” са Републиком Румунијом и „Заједнички хоризонт” са Републиком Италијом.

2.6. Билатерална одбрамбена сарадња

Билатерална сарадња у области одбране значајан је сегмент укупне међународне сарадње коју остварује Србија и Црна Гора. Кроз билатералну одбрамбену сарадњу израђују се перспективе за остале облике сарадње, како на регионалном, тако и на глобалном нивоу. Та сарадња је условљена укупним политичким односима са одређеним земљама и положајем Србије и Црне Горе у међународној заједници.

Тежиште билатералне одбрамбене сарадње Србије и Црне Горе јесте на унапређењу односа са суседима, чланицама НАТО-а и другим утицајним државама. Циљ те сарадње је успостављање и развијање војно-политичке, војно-техничке и војно-економске сарадње. То би допринело стварању повољнијих услова за оживљавање производних капацитета и извозних потенцијала одбрамбене индустрије и рационалнијем коришћењу истраживачко-развојних и људских ресурса држава чланица и Србије и Црне Горе, као и њиховом активнијем укључи-

challenges and to promoting regional cooperation and stability. Within the framework of this initiative, the Management Group for Security Cooperation in South-Eastern Europe has been formed; Serbia and Montenegro is to chair the Group in 2005.

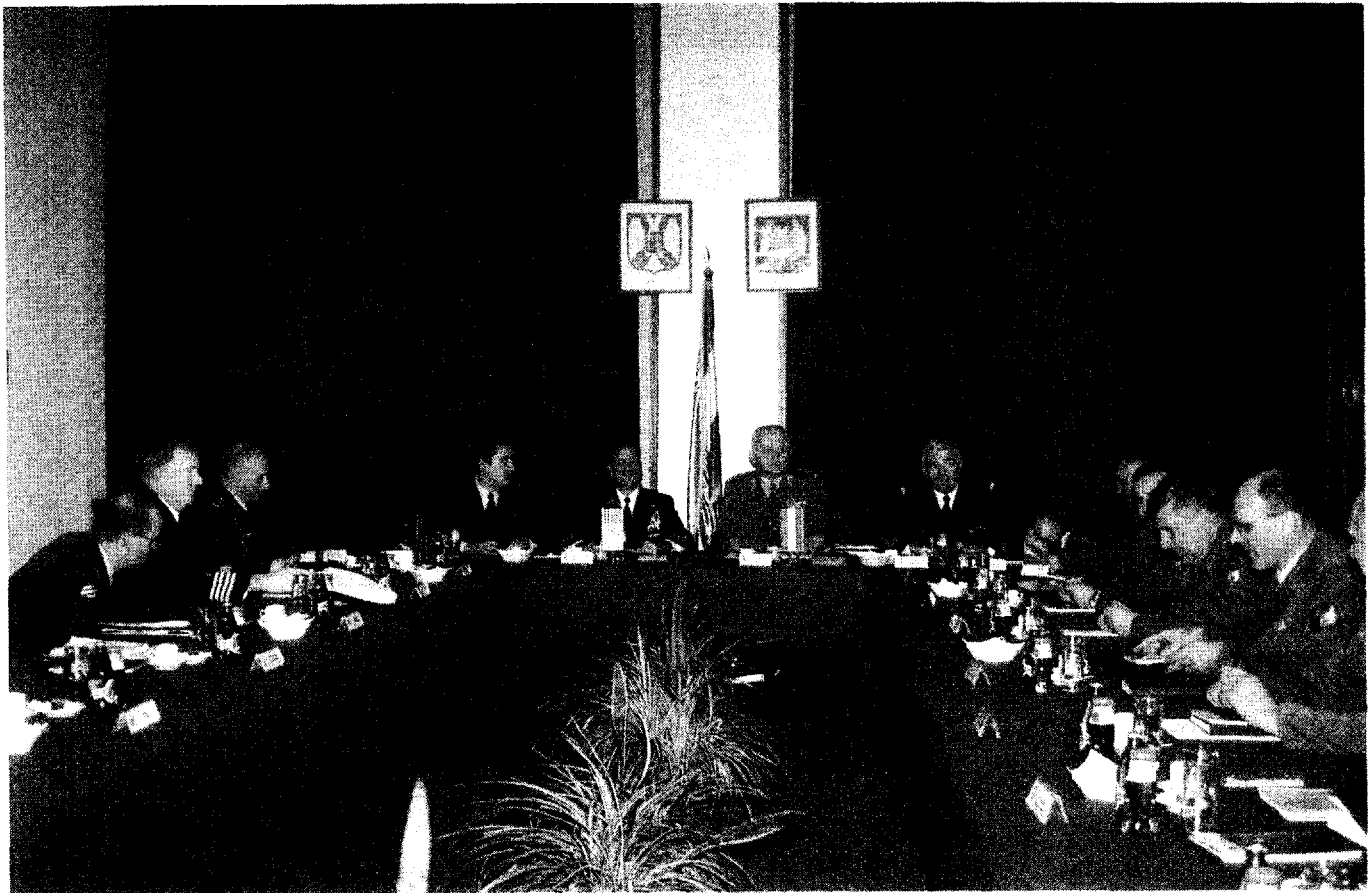
Acknowledging the importance of a common security vision of South-Eastern Europe, Serbia and Montenegro has accepted a joint document on the assessment of security challenges and the possibilities of cooperation in the region, the Initiative on the Exchange of Information Relating to Security and the Conference of Defence Ministers of Countries from South-Eastern Europe. In addition to this, it has supported activities pertaining to initiating processes of border personnel exchange and work on a comparative study of national security strategies, and actively contributes to their realisation.

Serbia and Montenegro is interested in a speedier participation in regional initiatives such as: the Multinational Brigade of South-Eastern Europe, the Conference of Defence Ministers of Countries from South-Eastern Europe, and the Mixed Battalion “Tisa” (Hungary, Romania, Ukraine), the aim of which is joint action for the purpose of preventing technical-technological accidents and natural disasters. Serbia and Montenegro has confirmed its dedication and readiness to contribute to regional security by successfully carrying out the joint exercises “Blue Road” with the Republic of Romania and “Common Horizon” with the Republic of Italy.

2.6. Bilateral defence cooperation

Bilateral cooperation in the sphere of defence is an important segment of overall international cooperation pursued by Serbia and Montenegro. Bilateral defence cooperation helps build perspectives for other forms of cooperation, both on the regional and the global level. This cooperation is conditioned by overall political relations with specific countries and the position of Serbia and Montenegro within the international community.

The focus of Serbia and Montenegro’s bilateral defence cooperation is on improving relations with neighbours, NATO members and other influential states. The aim of this cooperation is the establishment and development of military-political, military-technical and military-economic cooperation. This would contribute to the creation of more favourable conditions for reviving the production capacity and the export potential of the defence industry, as well as a more rational use of the research-development and human resources of the member states and the State Union of Serbia and Montenegro, and their

вању у размену информација, технологија, искустава и остварених резултата.

Сарадња са суседима и другим државама знатно је унапређена, чиме је створен повољнији безбедносни амбијент за Србију и Црну Гору. Током 2003. и 2004. године, 1.200 припадника Војске Србије и Црне Горе учествовало је у 535 различитих активности у 38 држава (Графикон 1).

У истом периоду потписани су и бројни међународни споразуми и документи са другим

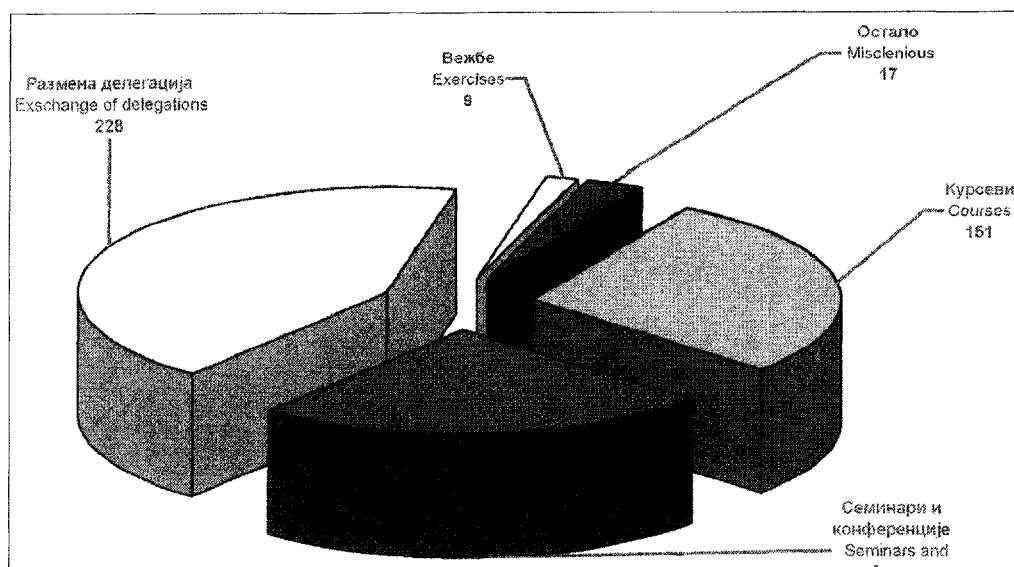
more active participation in the exchange of information, technologies, experiences and results achieved.

Cooperation with neighbours and other states has been considerably improved, thereby creating a more favourable security ambience for Serbia and Montenegro. In the course of 2003 and 2004, 1200 members of the Army of Serbia and Montenegro have participated in 535 different activities in 38 countries (Graph 1).

In the same period, a number of international agreements and documents have been signed with

Графикон 1: Преглед активности међународне војне сарадње током 2003. и 2004. године

Graph 1: Review of Activities within the Framework of International Military Co-operation during 2003 -2004

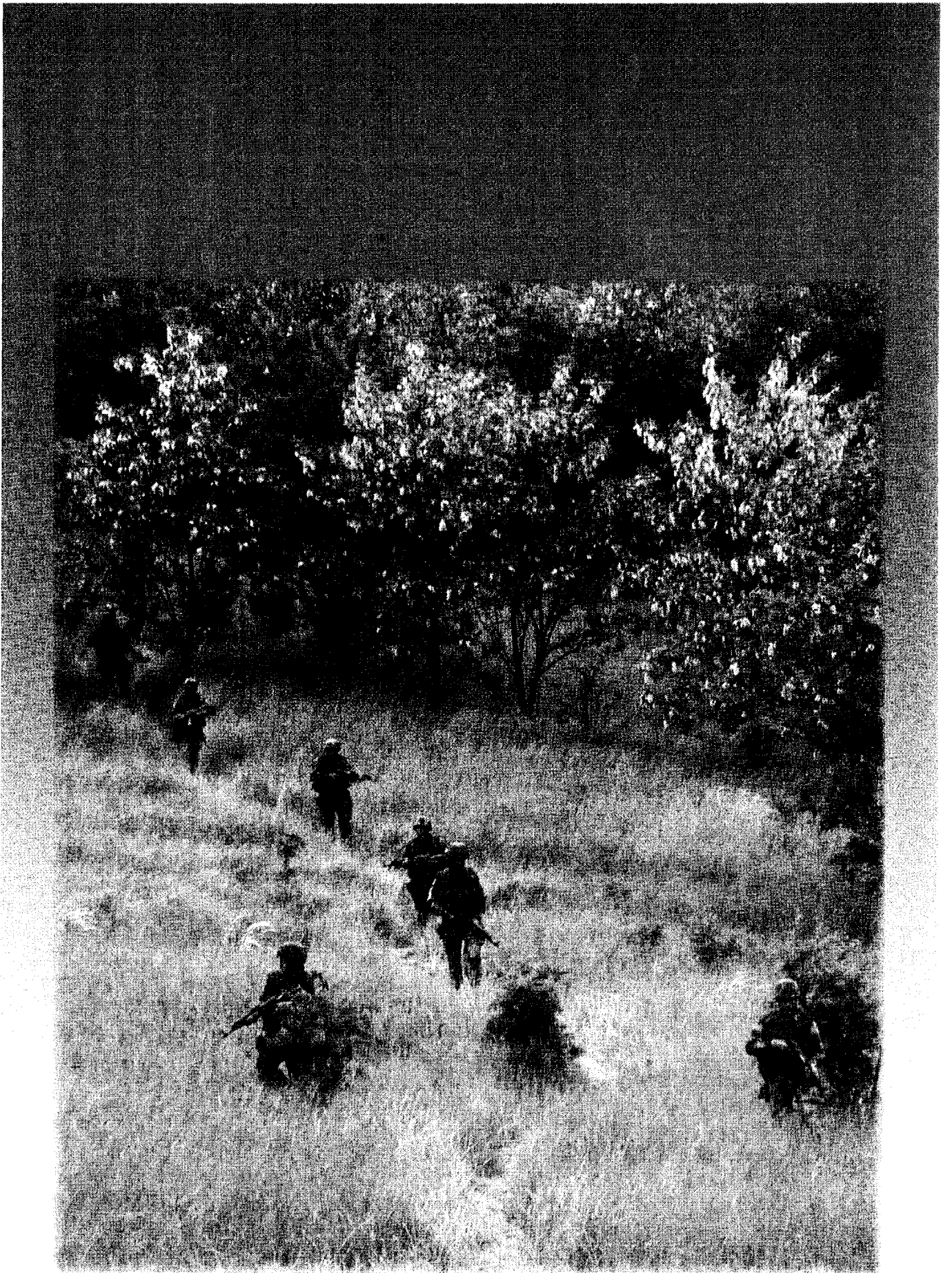

земљама. Ради побољшања услова за остварење још значајнијих резултата у тој области, Србија и Црна Гора ће ускладити законодавно-правну регулативу с међународним стандардима и интензивираће међународну одбрамбену сарадњу према својим спољнополитичким приоритетима.

other countries. In order to improve the conditions for achieving even better results in this area, Serbia and Montenegro will harmonise its legal regulations with international standards and intensify international defence cooperation in accordance with its foreign policy priorities.

Ресурси одбране
Defence Resources

3. РЕСУРСИ ОДБРАНЕ

3. DEFENCE RESOURCES

Основне ресурсе одбране држава чланица и Србије и Црне Горе чине људски и материјални ресурси. Они пресудно утичу на успешност одговора на изазове, ризике и претње безбедности, а тиме и на заштиту безбедносних и одбрамбених интереса држава чланица и Србије и Црне Горе.

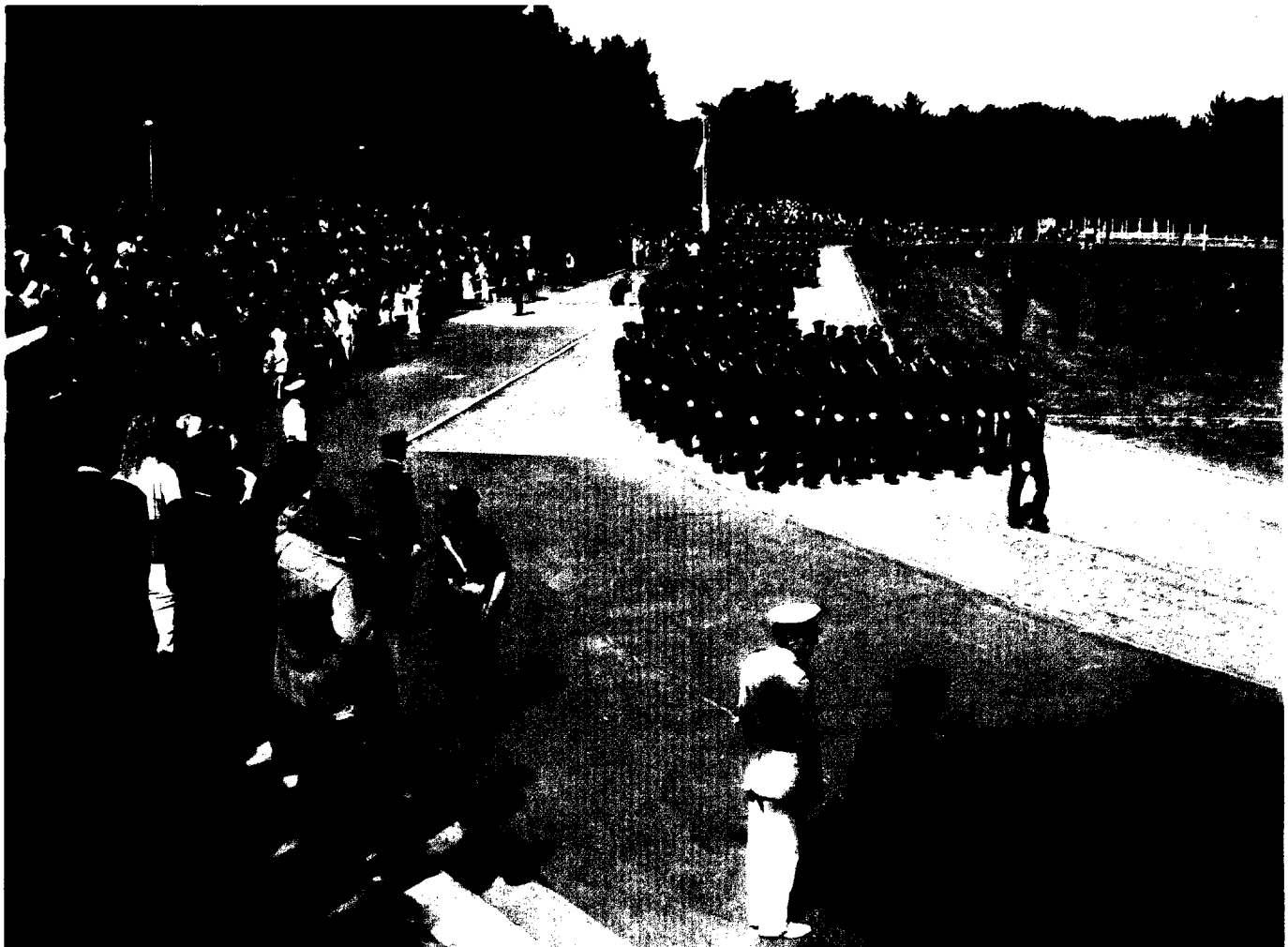
The basic defence resources of the member states and Serbia and Montenegro are human and material resources. They decisively influence the efficiency of responding to security challenges, risks and threats, and thereby also the protection of security and defence interests of the member states and Serbia and Montenegro.

3.1. Људски ресурси

Снажним развојем војних технологија и софистицираног оружја није умањен значај људских ресурса за одбрамбено организовање савремених држава. Отуда је актуелан проблем изналажења адекватног модела за решавање ком-

3.1. Human resources

The forceful development of military technologies and sophisticated weaponry has not decreased the importance of human resources for the defence organisation of modern states. Hence the current problem is finding an appropriate model for resolving the complex issues of

је пролазе кроз процес демократске транзиције.

Уважавајући значај, као и политичку осетљивост тог проблема, Србија и Црна Гора настоји да у процесу реформе система одбране људске ресурсе пројектује и организује према расположивим демографским и економским потенцијалима и важећим стандардима одбрамбеног организовања земаља евроатлантске заједнице. Због одређења за реформу система одбране и постепено увођење модела професионалне војске неопходно је реформисање система избора, попуње, школовања и усвршавања кадра и побољшање његовог животног стандарда, односно, дефинисање нове кадровске политике. Такво одређење чини нужним изналажење оптималних могућности за социјалну адаптацију људства које ће морати да напусти војску у процесу њеног реформисања.

Људске ресурсе одбране чини демографски потенцијал држава чланица који је способан за укључивање у систем одбране, односно, који је у могућности да допринесе том систему.

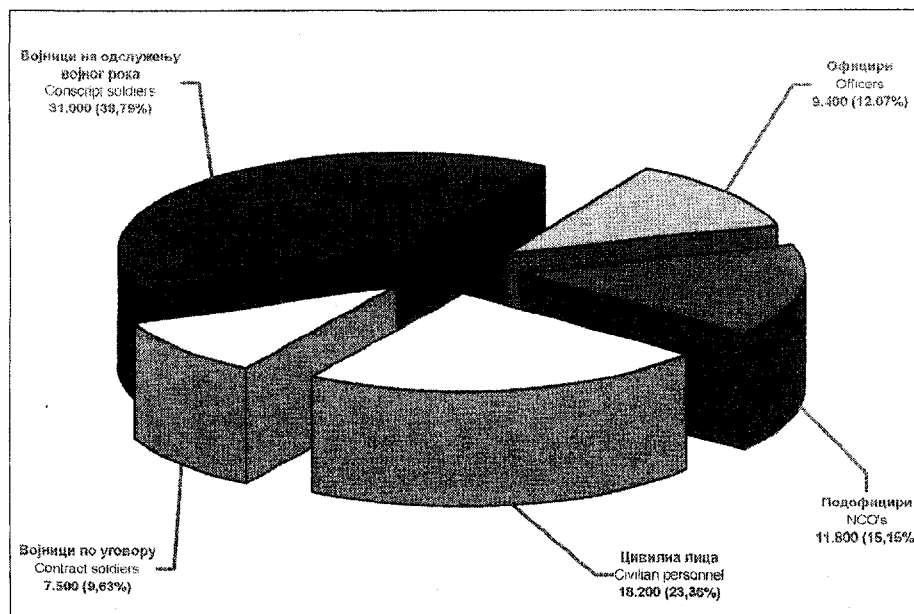

Стање кадра

Људске ресурсе Министарства одбране и Војске Србије и Црне Горе чине професионална војна лица (официри, подофицири, војници по уговору), војници на одслужењу војног рока и цивилна лица.

Од укупног броја припадника Војске Србије и Црне Горе на дан 31. децембар 2004. године (77.900), 12,07 одсто чине официри, 15,15 одсто подофицири, 9,63 одсто војници по уговору, 39,79 одсто војници на одслужењу војног рока и 23,36 одсто цивилна лица (Графикон 2).

Графикон 2: Структура кадра у Војсци у 2004. години

undergoing the process of democratic transition.

Acknowledging the importance and political sensitivity of the problem, Serbia and Montenegro is striving, in the process of the reform of the defence system, to plan and organise human resources in accordance with the available demographic and economic potential and the defence organisation standards currently in effect in countries of the Euro-Atlantic community. Having opted for a reform of the defence system and a gradual introduction of the professional army model, what is required is a reform of the system of selection, manning Army units, education and development of the personnel, and the improvement of their living standard, that is, defining a new personnel policy. Such an option makes it necessary to find the optimum possibilities for the social adaptation of those personnel members who will have to leave the Army in the process of its reform.

The demographic potential of the member states which can be involved in the defence system, that is, which is able to contribute to this system, constitutes our human resources in the sphere of defence.

State of the personnel

The human resources of the Ministry of Defence and the Army of Serbia and Montenegro are professional Army personnel (officers, non-commissioned officers, contractual soldiers), soldiers doing their national service and civilians.

Of the overall number of the personnel of the Army of Serbia and Montenegro on December 31st 2004 (77,900), 12.07 per cent are officers, 15.15 per cent are non-commissioned officers, 9.63 per cent are contractual soldiers, 39.79 are soldiers doing their national service and 23.36 per cent are civilians (Graph 2).

Graph 2: Personnel Structure in SMA in 2004

Однос професионалних припадника Војске (официри, подофицири, војници по уговору и цивилна лица) и војника на одслужењу војног рока је 60,21 одсто према 39,79 одсто. Тенденција смањења процента војника на одслужењу војног рока биће настављена до потпуне професионализације Војске.

У структури професионалног кадра Војске постоји одређени несклад у заступљености одређених категорија. Код официрског кадра изражен је несклад између официра виших и нижих чинова. Официри до капетана прве класе чине свега 39 одсто. Стандарди модерних армија намећу потребу брзе промене односа према официрима нижих чинова и повећање процента њиховог учешћа у укупном броју официра. У категорији цивилних лица постоји сталан недостатак лица са завршеним занатом и вишак административних лица.

Неповољан материјални и социјални статус посебно отежава адекватну попуњу војницима по уговору. Сходно генералном опредељењу за постепеном професионализацијом војске, све кључне специјалности у послугама борбених система попуњаваће се у наредном периоду војницима по уговору.

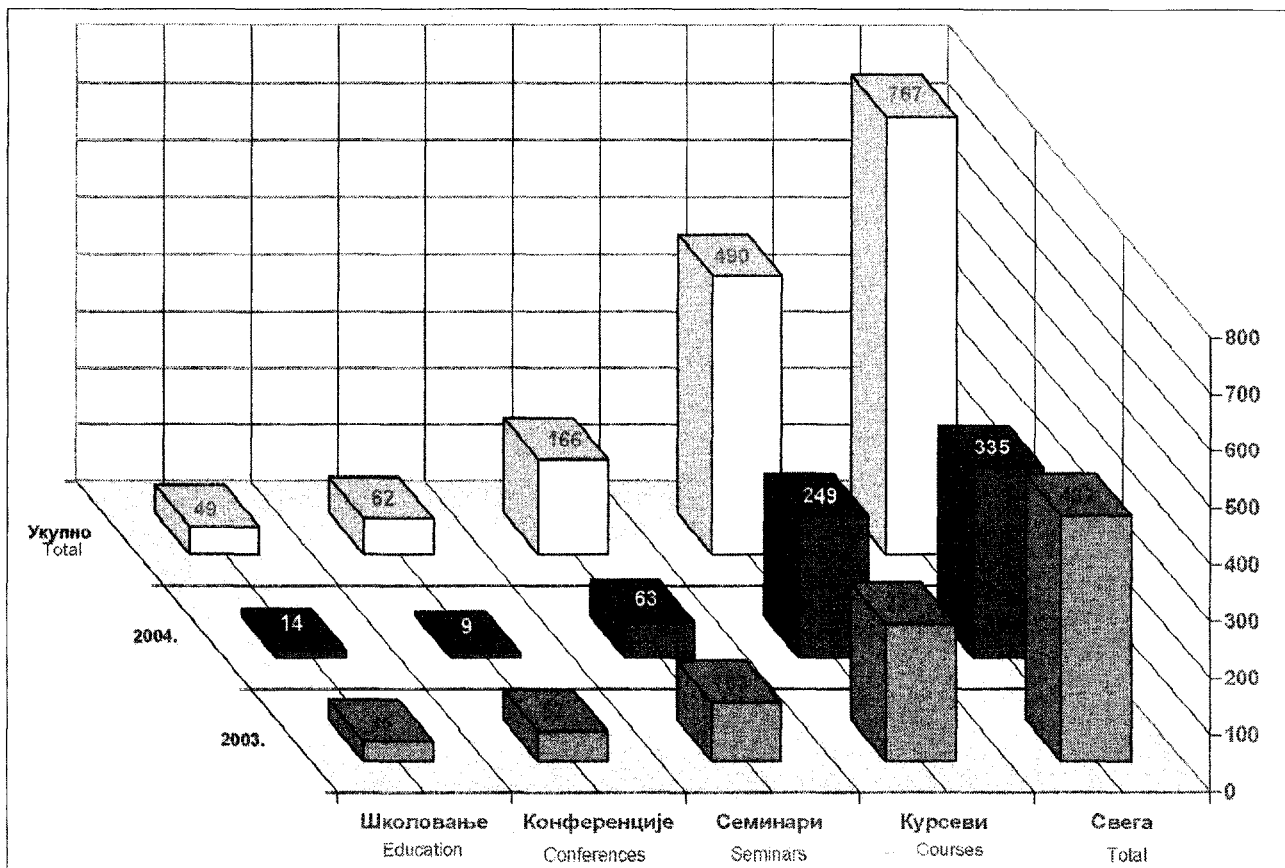
Просечна старост официра износи 41 годину, подофицира – 33 године, војника по уговору

The ratio of professional Army members (officers, non-commissioned officers, contractual soldiers and civilians) and soldiers doing their national service is 60.21% to 39.79%. The trend of reducing the percentage of soldiers doing their national service will continue until the Army becomes entirely professional.

In the structure of professional Army personnel there is a certain discrepancy in the way certain categories of personnel are manned. In the case of officers, there is a discrepancy between high-ranking and low-ranking officers. Officers up to the rank of First-Class Captain make up only 39% of the overall number of officers. The standards of modern armies impose the need for a quick change of attitude towards low-ranking officers and the increase of their number in relation to the overall number of officers. As regards the category of civilians in Army service, there is a constant lack of craftsmen and a surplus of administrative personnel.

The unfavourable material and social status in particular makes it more difficult to get a sufficient number of contractual soldiers. In accordance with the general option for a gradual professionalisation of the Army, all the key specialities in the sphere of combat systems crews will be manned by contractual soldiers in the coming period.

The average age of officers is 41, of non-commissioned officers – 33, of contractual soldiers – 29 and

– 29 година, и цивилних лица – 43 године. Таква старосна структура намеће потребу предузимања мера за подмлађивање професионалног кадра, пре свега официра. Једна од мера која ће посредно утицати на побољшање укупне старосне структуре професионалног кадра биће пензионисање великог броја официра виших чинова и цивилних лица. Осим тога, планира се предузимање мера које треба да допринесу већој афирмацији војне професије.

Посебно позитивна карактеристика јесте национална структура професионалног кадра која одражава мултиетнички и мултиконфесионални карактер држава чланица и Србије и Црне Горе. Припадници мањина и других вероисповести у свему су равноправни, а проценат заступљености тих лица у професионалном саставу Војске приближан је проценту њихове заступљености у становништву. У наредном периоду настојаће се да се проценат заступљености мањина у свему усагласи са стандардима.

Образовна структура професионалног кадра у Војсци и Министарству одбране је повољна: 72,4 одсто припадника има средњу стручну спрему, 4,6 одсто вишу и 23 одсто – високу стручну спрему. У категорији официра 92,25 одсто има високу стручну спрему, а 25,72 одсто официра завршило је специјалистичке и последипломске студије на Војној академији или на факултетима у грађанству. Поред извесних недостатака, об-

of civilians – 43. Such an age structure imposes the need for decreasing the average age of professional personnel, officers in particular. One of the measures that will indirectly bring about an improvement of the overall age structure of professional personnel will be the retirement of a great number of high-ranking officers and civilians. In addition to this, certain measures are planned with a view to contributing to a greater affirmation of the military profession.

A particularly positive characteristic is the national structure of professional personnel, which reflects the multiethnic and multiconfessional character of the member states of Serbia and Montenegro. Members of minorities and other religions are equal in all respects, and their percentage among professional Army personnel is approximately equal to their percentage among the general population. In the coming period, efforts will be made to adjust the percentage of minority members entirely to the standards.

The educational structure of professional personnel in the Army and in the Ministry of Defence is favourable: 72.4% possess secondary school-level education, 4.6% advanced-level education and 23% possess higher education. As regards the category of officers, 92.95% possess higher education, while 25.72% of officers have completed specialist courses or postgraduate studies at the Military Academy or at civilian faculties. Despite certain shortcomings, the educational structure of professional personnel pro-

разовна структура професионалног кадра чини добру основу за реформу система одбране.

У 2003. и 2004. години део официра и цивилна лица школовани су у иностранству, док је велики број похађао курсеве и семинаре, или је учествовао на конференцијама које су одржаване изван земље. Школовање у иностранству, као и учешће на курсевима, семинарима и конференцијама, омогућава сагледавање модерних тенденција у одбрамбеном организовању, што је посебно значајно за успех реформе (Графикон 3).

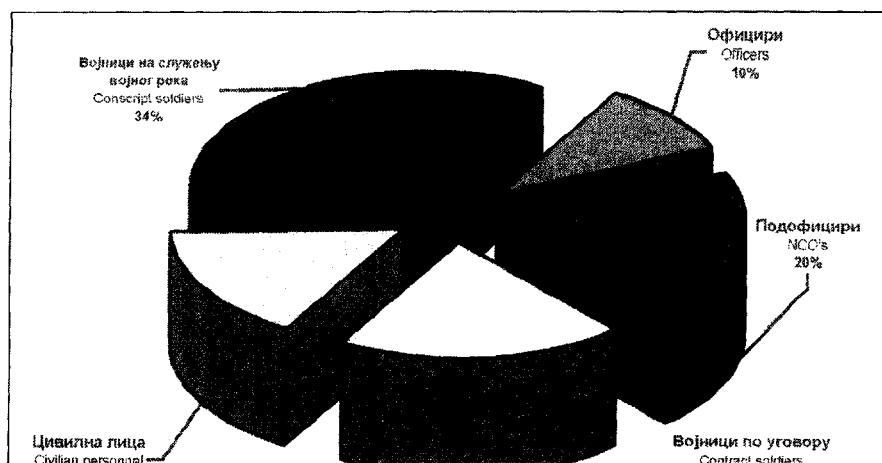
На стање професионалног кадра значајно утичу ограничене економске могућности и низак стандард запослених у Војсци и Министарству одбране.

Пројекција развоја кадровске структуре

Реформа система одбране обухвата и знатне промене у кадровској структури, првенствено ради обезбеђивања већег степена професионализације и усклађивања са потребама за кадром одређеног профила. То подразумева и значајно смањење броја лица запослених у Министарству одбране и Војске.

Промене ће уследити у вези са заступљеношћу појединих категорија кадра и у структури сваке категорије посебно. Планирано је да 2010. године у структури Министарства одбране и Војсци, официри буду заступљени око 10 одсто, подофицири око 20 одсто, војници по уговору око 20 одсто, цивилна лица око 16 одсто и војници на одслужењу војног рока око 34 одсто, с тенденцијом сукцесивног смањивања. Тиме ће се смањити учешће официра и цивилних лица у укупној структури Војске, а повећаће се учешће подофицира и војника по уговору. Даље промене ће се одвијати у правцу веће професионализације (Графикон 4).

Графикон 4: Пројекција развоја кадровске структуре

vides a good basis for a reform of the defence system.

In 2003 and 2004, a number of officers and civilians were educated abroad, while a great number of them attended courses and seminars, or participated in conferences held outside the country. Education abroad, as well as participation in courses, seminars and conferences, make it possible to get acquainted with modern trends in defence organisation, which is of particular importance for the success of the reform (Graph 3).

The limited economic potential and the low standard of living of Army and Ministry employees considerably influence the situation of professional personnel.

Projection of personnel structure development

The defence system reform encompasses considerable changes in the personnel structure, primarily for the purpose of ensuring a higher degree of professionalisation and adjustment to the needs for certain profiles of personnel. This also presupposes a considerable reduction of the number of people employed at the Ministry of Defence and the Army.

The changes will occur in connection with the manning of certain personnel categories and in the structure of each individual category. It is planned that by the year 2010, as regards the structure of the Ministry of Defence and the Army, officers should make up about 10%, non-commissioned officers about 20%, contractual soldiers about 10%, civilians about 16%, and soldiers doing their national service about 34%, the idea being to gradually decrease it. Thus the percentage of officers and civilians in the overall Army structure will decrease, while the percentage of non-commissioned officers and contractual soldiers will increase. Further changes will be in the direction of increased professionalisation (Graph 4).

Graph 4: Projection of Personnel Structure Development

Са становишта старосне структуре, тежиште промена ће бити на подмлађивању кадра, посебно официра. Дакле, највеће промене ће настати у структури официра јер ће се смањивати број официра виших чинова, уз повећање броја официра нижих чинова.

Промене у кадровској структури и смањивање бројног стања Војске изазваће појаву вишка војног кадра. Стога је у току развој социјалног програма за збрињавање вишка кадра, на основу којег ће се решавати проблеми тих лица: оспособљавање за послове у грађанству, тражење новог запослења, започињање самосталне привредне делатности и предузимање других мера предвиђених тим програмом.

3.1.3 Управљање људским ресурсима

Нормативним документима Србије и Црне Горе прописана су права, дужности и одговорност свих нивоа управљања људским ресурсима у процесу доношења одлука, њиховом спровођењу и контроли реализације.

Врховни савет одбране дефинише основне смернице управљања људским ресурсима и одлучује о регулисању стања у служби генерала и адмирала.

Министар одбране одлучује о пријему у професионалну војну службу, школовању и усавршавању професионалних официра, регулисању стања у служби, унапређењу и престанку професионалне војне службе професионалним официрима чина мајора, и вишег. Такође, одлучује о упућивању професионалних припадника Војске у иностранство и надлежан је за доношење подзаконских аката којима се уређује управљање људским ресурсима на свим нивоима одлучивања у Министарству одбране и Војсци.

Министарство одбране прати стање у кадровској области и предузима мере ради даљег усавршавања система управљања кадром и прилагођавања конкретним условима.

Управљање кадром усмерено је ка професионализацији Војске и примени стандарда који важе у савременим оружаним снагама. Нормативно се дограђује систем плата и социјалне заштите којим се обезбеђује брига о запосленима и члановима њихових породица.

3.1.4 Војна обавеза

Основни начин оспособљавања становништва за послове одбране јесте војна обавеза. Та обавеза је општа, и дужни су да је извршавају сви

As regards the age structure, the focus of the changes will be on decreasing the average age of the personnel, officers in particular. Therefore, the greatest changes will occur in the structure of officers, because the number of higher-ranking officers will decrease, whereas the number of lower-ranking officers will increase. The changes in personnel structure and the reduction of Army personnel will result in a surplus of military personnel. That is why a social programme is being developed with a view to taking care of the personnel surplus, on the basis of which the problems of these persons will be resolved: retraining for civilian jobs, seeking new jobs, starting their own business activities and undertaking other measures envisaged by the programme.

3.1.3 Human resource management

The normative documents of Serbia and Montenegro prescribe the rights, duties and responsibilities of all levels of human resource management in the process of making decisions, their implementation and monitoring the realisation.

The Supreme Defence Council defines the basic directives for human resource management and decides on regulating matters pertaining to the service of generals and admirals.

The Minister of Defence decides on the acceptance of personnel for professional military service, the education and specialisation of professional officers, regulating the situation in the service, promotions and the cessation of professional military service of officers having the rank of a major and higher. He also decides on sending professional Army employees abroad and is authorised to pass decrees regulating human resource management on all levels of decision-making at the Ministry of Defence and in the Army.

The ministry of defence monitors the situation in the area of personnel and undertakes measures aimed at further improvement of the system of personnel management and adjustment to concrete conditions.

Personnel management is aimed at the professionalisation of the Army and the implementation of standards that are in effect in modern armed forces. The system of salaries and social welfare which makes it possible to care for the employees and their families is being updated in normative terms.

3.1.4 National service

The basic form of enabling the population to engage in defence is the national service. This is a general obligation which must be fulfilled by all citizens

држављани Србије и Црне Горе. Војном обавезом се обезбеђују снаге резерве.

Војна обавеза обухвата: регрутну обавезу, обавезу служења војног рока и обавезу служења у резервном саставу.

Настаје у години када регрут навршава 18 година а завршава се у години у којој војни обвезник навршава 60 година живота.

Регрутна обавеза траје од почетка војне обавезе до одласка у Војску. Регрути се упућују у Војску у животном добу од 19. до 30. године, изузетно до 35. године. Регрутима се гарантује право на приговор савести.

Војни рок може да се служи на три начина: са оружјем, без оружја и у цивилној служби. Служење војног рока са оружјем траје девет месеци, а службе у цивилној служби и без оружја – 13 месеци. Системом регрутовања обезбеђује се да се род, служба и специјалност одређују на основу верификованих стручних квалификација регрута које су имали пре доласка у Војску. Дужина трајања војног рока у наредном периоду скраћиваће се и утврђивати на основу минималног времена које је потребно да се лице оспособи за обављање борбених и неборбених задатака и зависно од степена професионализације Војске. На тај начин обезбеђује се попуна јединица и установа

Војске и војнострукно оспособљавање војника за одговарајуће дужности у области одбране.

Служење у резервном саставу, у наредном периоду, биће регулисано на принципу добровољности у активној и пасивној резерви, уз одговарајућу надокнаду.

Општа тенденција попуне кадром јесте професионализација.

Статус војних обвезника регулисан је Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора, Законом и подзаконским актима из области одбране, на основама поштовања људских права и грађанских слобода.

of Serbia and Montenegro. Reserve forces are established through the national service.

The national service encompasses the following obligations: recruitment, military service and being part of the reserve forces.

It commences when a recruit turns 18 years of age and finishes when a person subject to military conscription turns 60.

The recruitment obligation lasts from the beginning of military service obligation to the moment of joining the Army. Recruits are sent to the Army between the ages of 19 and 30, or up to 35 under exceptional circumstances. Recruits are guaranteed the right of conscientious objection.

National service may be performed in three ways: with arms, unarmed and in civilian service. The national service with arms lasts nine months, and the national service without arms or in civilian service lasts 13 months. The recruitment system ensures that a recruit is assigned an Army branch, service and speciality on the basis of his verified professional qualifications acquired before joining the Army. The duration of military service in the coming period will be shortened, and will be determined on the basis of the minimum time required to train a recruit for performing combat and non-combat tasks, and depending on the degree of professionalisation of the Army. In this way it will be ensured that Army units and institutions are fully manned

and that soldiers are trained for appropriate duties in the area of defence.

Service in the reserve forces in the coming period will be regulated based on the principle of voluntary service in active or passive reserve, subject to adequate remuneration.

The general trend in manning Army units is professionalisation.

The status of persons subject to military conscription is regulated by the Constitutional Charter of the State Union of Serbia and Montenegro, legal regulations and decrees pertaining to the sphere of defence, on the basis of respect of human rights and civil liberties.

Образовање, обука и научноистраживачка делатности

3.1.5.1. Образовање за потребе одbrane

Образовање кадра за потребе одbrane саставни је део система образовања у грађанству. Официрски и подофицирски кадар школује се и усавршава углавном у војним школама. Мањи део кадра потребно образовање стиче у одговарајућим цивилним школама и на факултетима у државама чланицама и у иностранству.

Школовање и усавршавање у војним школама уређено је Законом. Војне школе чине: средње војне школе (Војна гимназија и Средња стручна војна школа) и високе војне школе (Војна академија и Војномедицинска академија).

Подофицирски кадар се школује у Средњој стручној војној школи.

У Војној гимназији као образовно-васпитној установи ученици стичу опште образовање за настављање школовања у Војној академији.

Официрски кадар се школује у Војној академији, на факултетима у грађанству и у иностранству. Војна академија је образовно-научна установа у којој се стиче високо образовање и организују последипломске, специјалистичке, магистарске и докторске студије. Војна академија организује и школовање за резервне официре са одговарајућим високим образовањем. У Школи националне одbrane, која је у саставу Војне академије, организују се и реализују последипломске специјалистичке студије за командно-штабно и генералштабно усавршавање официра, као и магистарске и докторске студије војних наука.

Војномедицинска академија је здравствена, образовна и научна установа у којој се организују и реализују последипломске студије и стручно усавршавање професионалних санитетских официра и других лица с високим образовањем.

Кадар за потребе одbrane образује се и на Факултету цивилне одbrane у Београду, и на другим факултетима у грађанству чијим су наставним плановима и програмима обухваћени одговарајући садржаји. Део кадра за потребе управљања кризним ситуацијама у тој области школује се у иностранству.

Наставни планови и програми војних школа осавремењаваће се према међународним стандардима и сопственим могућностима ради обезбеђивања квантитета и профила кадра за потребе система одbrane и оспособљавања за учешће у мировним операцијама.

Education, training and scientific research

3.1.5.1. Education for defence purposes

Education of personnel for defence purposes is an integral part of the educational system in civil society. Officers and non-commissioned officers are educated and specialise mostly in military schools. A smaller percentage of personnel acquire their education in corresponding civilian schools and at faculties in the member states and abroad.

Education and specialisation in military schools are regulated by law. Military schools are: secondary military schools (Military Grammar School and Secondary Military Vocational School) and high military schools (the Military Academy and the Medical Military Academy).

Non-commissioned officers are educated in Secondary Military Vocational School.

In Military Grammar School, as an educational institution, students acquire general education for the purpose of continuing their education at the Military Academy.

Officers are educated at the Military Academy, at civilian faculties and abroad. The Military Academy is an educational-scientific institution where higher education is acquired and postgraduate, specialist, MSc and PhD studies are organised. The Military Academy also organises educational courses for reserve officers who possess corresponding higher education. The School for National Defence, which operates within the framework of the Military Academy, organises and realises postgraduate studies for commanding officers and general staff-level specialisation of officers, as well as MSc and PhD studies of military sciences.

The Military Medical Academy is a health care, educational and scientific institution which organises and realises postgraduate studies and professional specialisation of professional medical officers and other persons possessing higher education.

The Faculty of Civil Defence also educates students for defence purposes, as do other civilian faculties whose plans and programmes of study deal with matters related to military purposes. A certain percentage of crisis management staff in this area are educated abroad.

The plans and programmes of study inS military schools will be modernised in accordance with international standards and with our own possibilities for the purpose of ensuring the quantity and quality of staff required for defence purposes and enabling them for participation in peacekeeping operations.

У наредном периоду постојећи систем војног школовања и усавршавања биће дограђен према укупним променама у систему високог образовања у грађанству. То се посебно односи на реформу школства и његово усклађивање с Болоњском декларацијом и Хелсиншком конвенцијом.

3.1.5.2. *Обука у Војсци Србије и Црне Горе*

Обука у Војсци Србије и Црне Горе реализује се као организован и плански процес стицања знања, вештина и навика и развијања моралних својстава личности у којем се припадници Војске, команде, јединице и установе оспособљавају за обављање наменских задатака.

Општи циљ обуке војника и професионалног и резервног састава јесте оспособљавање за успешно обављање функционалних дужности, самостално и у оквиру јединице. Према садржајима, обука у Војсци се дели на: војно-стручну обуку, физичку обуку и морално васпитање.

Војностручна обука представља основни и доминантни садржај у целокупном процесу оспособљавања, а њени резултати непосредно

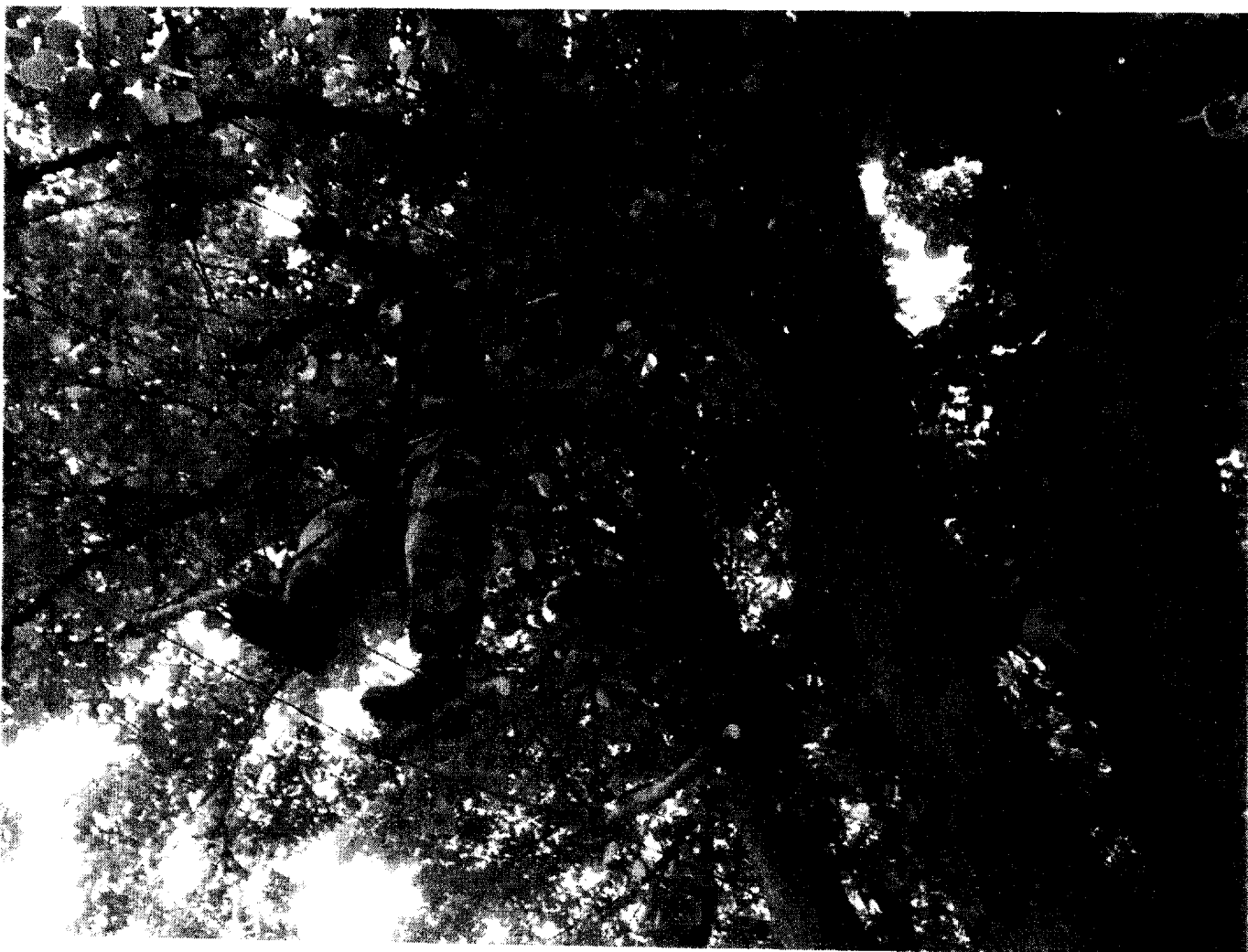
In the coming period, the existing system of military education and specialisation will be further developed in accordance with the overall changes in the civilian system of higher education. This refers in particular to the educational system reform and its adjustment to the Bologna Declaration and the Helsinki Convention.

3.1.5.2. *Training in the Army of Serbia and Montenegro*

Training in the Army of Serbia and Montenegro is carried out as an organised and planned process of acquiring knowledge, skills and habits, as well as the development of moral qualities; within the framework of this process members of the Army, commands, Army units and institutions are enabled to perform the tasks they are assigned.

The general purpose of the training of soldiers and professional and reserve staff is to enable them to successfully perform their professional duties, be it individually or within the framework of their Army unit. Depending on its content, Army training is divided into military-professional training, physical training and moral education.

Military-professional training represents the basic and dominant part in the entire process of enabling per-

доприносе успешном обављању функционалних дужности и наменских задатака. За садржаје војнострукне обуке предвиђене су две трећине укупног времена планираног за обучавање.

Физичком обуком се обезбеђује одржавање и развијање физичке способности и општег здравственог стања припадника Војске, као основних предуслова за обављање функционалних и најсложенијих задатака.

Моралним васпитањем се јача способност и морална чврстина јединица, команди и установа Војске и доприноси мотивацији и развоју вољних особина личности њених припадника.

На курсевима у земљи и иностранству припрема се одређени број старешина за планирање, организацију и реализацију садржаја обучавања ради учешћа у мировним операцијама. За то је формиран посебан национални Центар за мировне операције.

Промене у систему обуке биће усмерене на поштовање стандарда интероперабилности.

3.1.5.3. Научна делатности за употребе одбране

Научна делатност за потребе одбране део је научноистраживачке делатности у друштву. Спроводи се као организована и системска ак-

sonnel to perform their duties, and its results directly contribute to the successful performance of duties and the tasks assigned. Two-thirds of the overall training time is dedicated to military-professional training.

Physical training ensures the maintenance and development of physical ability and the general state of health of Army members, as the basic prerequisites for performing the professional and the most complex tasks.

Moral education contributes to the ability and the moral fibre of Army units, commands and institutions, and to the motivation and development of volitional qualities of Army members.

A number of commanding officers are prepared, through courses attended in our country and abroad, for the planning, organisation and realisation of training objectives for the purpose of participating in peacekeeping operations. A special national Centre for Peacekeeping Operations has been formed for that purpose.

Changes in the system of training will be aimed at fulfilling the standards of interoperability.

3.1.5.3. Scientific research for defence purposes

Scientific research for defence purposes is part of scientific research going on in our society as a whole. It is carried out as an organised and systematic activ-

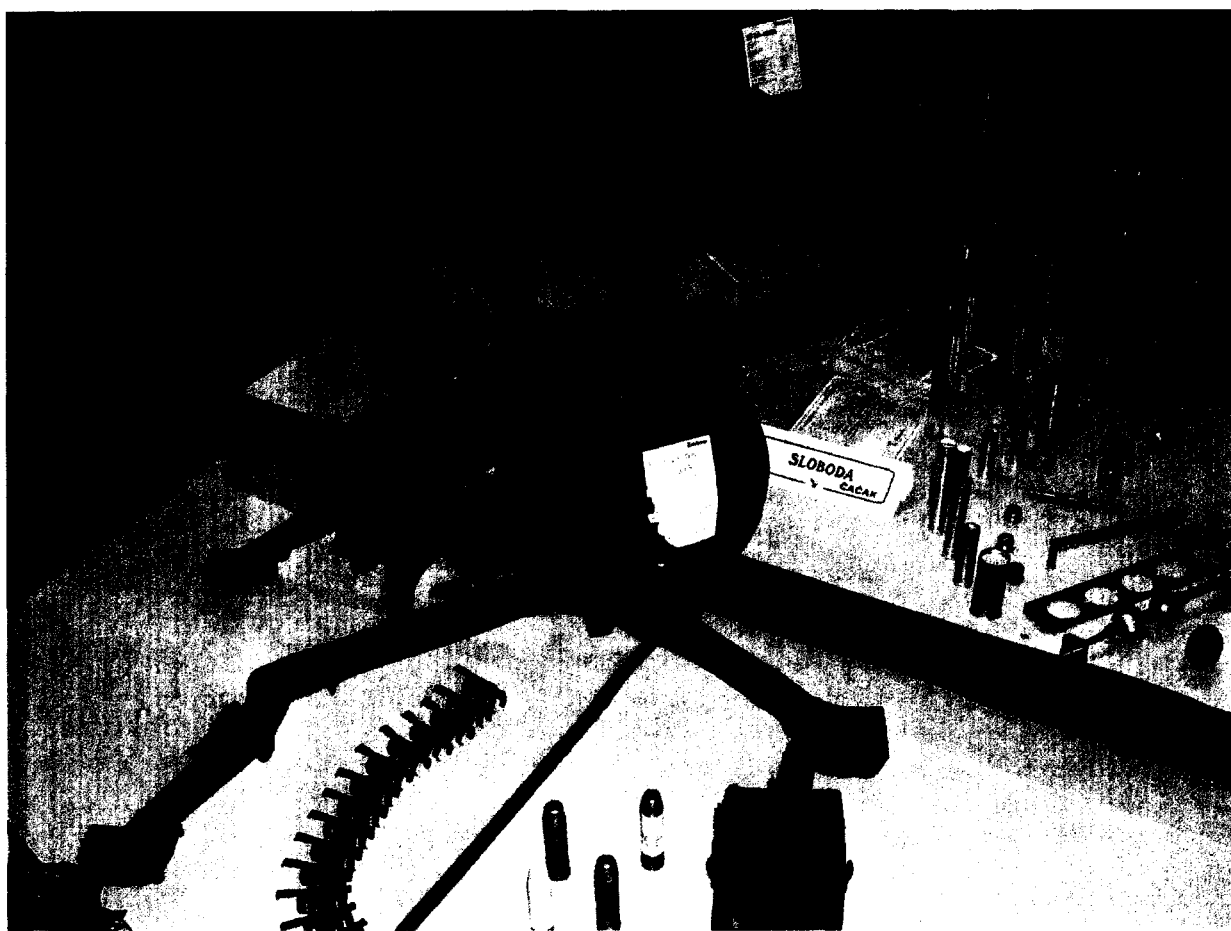

тивност на истраживању, развоју и примени достигнућа у свим областима науке значајним за одбрану земље. Циљ научне делатности јесте откривање и пројектовање најповољнијих организационих, техничких и других решења и њихова примена у командама, јединицама и установама Војске, као и у осталим елементима система одбране. Тиме се повећава степен оспособљености Војске, уз рационално трошење ресурса.

Основни садржаји научне делатности су: научноистраживачки рад; експертско оцењивање пројеката и програма развоја; инвентивна делатност; стварање и усавршавање научноистраживачког кадра; завршна и верификациона испитивања; међуармијска научна сарадња, и остале активности значајне за научну делатност у области одбране.

ity aimed at research, development and the application of scientific achievements in all spheres of science of importance to the defence of our country. The aim of our defence related scientific research is to discover and design the most favourable organisational, technical and other solutions, and their implementation in command units, Army units and institutions, and in other elements of the defence system. In this way we enhance the level of training of Army personnel and spend our resources rationally.

The basic forms of scientific activities are: scientific research, expert evaluation of development projects and programmes, inventive work, the establishment and specialisation of scientific research personnel, final and verifying examinations, inter-army scientific cooperation and other activities of importance for scientific activities in the sphere of defence.

Научноистраживачки рад у области одбране обухвата основна и примењена истраживања и истраживачки и развојни рад у области друштвених, природно-математичких, техничко-технолошких, биотехничких, медицинских и културно-историјских наука, као и истраживања за потребе војне научне делатности.

Сврха експертског оцењивања програма развоја Војске јесте избор оптималних решења и доношење одлука при усвајању системских решења и развојних програма који имају

Scientific research in the sphere of defence encompasses basic and applied research and research and development work in the sphere of social, natural, technical-technological, biotechnical, medical and cultural-historical sciences, as well as research for the purpose of military scientific activities.

The purpose of expert evaluation of programmes for the development of the Army is the selection of optimum solutions and making decisions when systemic solutions and development programmes of particular importance for the Army are adopted. The

посебан значај за Војску. Циљ експертизе је усклађивање с полазним документима за реализацију развојних програма одбране.

Инвентивном делатношћу обухваћени су заштита поверљивих проналазака значајних за Војску, прихватање техничких унапређења и реализација конкретних предлога за одбрану.

Научном делатношћу у области одбране управља Министарство одбране. Носиоци реализације научне делатности су Војна академија, Војномедицинска академија, Институт за стратегијска истраживања, Институт за примењену математику и електронику, Војнотехнички институт, Хидрографски институт, Институт за поморску медицину, Војногеографски институт, Војноисторијски институт, Технички опитни центар, Ваздухопловни опитни центар и Морнарички опитни центар. Научна делатност у области одбране условљена је плановима развоја, кадровским потенцијалима, материјалним ресурсима и финансијским могућностима.

3.2.

Материјални ресурси

Материјални ресурси обухватају природне, привредне, финансијске, информационе и остале потенцијале држава чланица и Србије и Црне Горе који се ангажују за потребе одбране.

Најзначајнији материјални ресурси за потребе одбране су финансијска средства, наоружање и војна опрема, војна инфраструктура и капацитети за производњу наоружања и војне опреме. Политика планирања материјалних ресурса за потребе одбране спроводи се уз поштовање принципа реалности и транспарентности у обрачунавању и трошењу одобрених средстава. Реализацијом процеса управљања материјалним ресурсима обухваћени су и програми који доприносе јачању интероперабилности са оружаним снагама земаља чланица Програма „Партнерство за мир” и Северноатлантског савеза.

У складу са изазовима, ризицима и претњама безбедности, циљеви планирања материјалних ресурса су рационализација њиховог ангажовања, модернизација Војске, оптимизација располагања одбрамбеном инфраструктуром и ослобађање од активности које нису типичне за Војску. Највећи проблем у том процесу јесте дефицит материјалних ресурса, чији део може да се надокнади смањењем постојеће инфраструктуре, наоружања и објеката, као и наоружавањем мањим, али модернијим оружаним системима.

aim of expert evaluation is adjustment to the basic documents for the realisation of programmes for the development of defence.

Inventive work encompasses the protection of classified inventions of importance to the Army, the adoption of technical improvements and the realisation of concrete proposals pertaining to defence.

The Ministry of Defence manages scientific research in the sphere of defence. It is accomplished by the Military Academy, the Military Medical Academy, the Institute for Strategic Research, the Institute for Applied Mathematics and Electronics, the Military-Technical Institute, the Hydrographic Institute, the Institute for Maritime Medicine, the Military-Geographical Institute, the Military-Historical Institute, the Technical Test Centre, the Air Force Test Centre, and the Navy Test Centre. Development plans, personnel potential, material resources and financial constraints condition scientific research in the sphere of defence.

3.2.

Material resources

Material resources encompass natural, economic, financial, informational and other potential resources of the member states and Serbia and Montenegro which are engaged for defence purposes.

The most important resources for defence purposes are financial resources, armaments and military equipment, military infrastructure and capacities for the production of armaments and military equipment. The policy of planning material resources for defence purposes is carried out while observing the principle of being realistic and transparent when it comes to calculations and the expenditure of the funds that are granted. The realisation of the process of managing material resources also encompasses programmes which contribute to the development of interoperability with the armed forces of member countries of the “Partnership for Peace” programme and NATO.

In keeping with security challenges, risks and threats, the aims of material resources planning are the rationalisation of their use, modernisation of the Army, the optimisation of managing the defence infrastructure and freeing the Army of activities that are not typical of it. The greatest problem in this process is the deficit of material resources, which can partly be compensated for by reducing the existing infrastructure, armaments and objects, as well as by using smaller-scale but more modern weapons systems.

Финансирање одбране

Основни извор за финансирање потреба одбране чине средства о годишњим приходима и расходима неопходним за финансирање надлежности поверених Србији и Црној Гори. Утврђује их Скупштина Србије и Црне Горе, на предлог надлежних органа држава чланица и Савета министара. Поред средстава из буџета држава чланица, за финансирање одбране користе се и средства која се остваре у систему одбране.

Средства за заједничко финансирање одбране и планирани приходи у систему одбране исказују се у буџетима држава чланица, у износима преузетих обавеза и према тенденцијама рационализације војних издатака према међународним стандардима.

Владе држава чланица су дужне да обезбеде стабилно финансирање и уредно извршавање расхода за одбрану.

Економске могућности држава чланица и Србије и Црне Горе за потребе одбране заснивају се на стабилном расту бруто домаћег производа (БДП) и пропорционалном апсолутном расту трошкова одбране у границама од око

Табела 2: Макроекономска прогноза расхода одбране за период 2004–2008. година (у милионима долара)

РАСХОДИ ОДБРАНЕ DEFENSE EXPENDITURES	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Бруто домаћи производ (БДП) Gross Domestic Product (GDP)	23.697	26.684	29.221	31.786	33.750
Буџет одбране Defense Budget	782	774	730	795	844
Процент издвајања за одбрану из БДП GDP Defense Allocations Percentage	3,3	2,9	2,5	2,5	2,5
Новчана примања људства Personnel Salaries	361	332	300	318	337
Редовно издржавање Regular Activities	266	263	248	270	287
Изградња Construction	66	66	61	66	71
Опремање Equipping	86	109	118	134	141
Научно истраживачки рад Scientific and Research Work	3	4	6	7	8

Defence funding

The basic source of funding for defence purposes is the annual income and expenditure funds for financing the authorised activities the State Union of Serbia and Montenegro has been entrusted with. They are established by the Parliament of Serbia and Montenegro, acting upon a proposal submitted by the authorised organs of the member states and by the Council of Ministers. In addition to the funds supplied from the budgets of the member states, the income earned within the framework of the defence system is also used for financing defence.

The funds for joint defence funding and the planned income within the defence system are expressed in the budgets of the member states, in the amount of the obligations undertaken and in keeping with the trend of rationalisation of military expenditure in accordance with international standards.

The Governments of the member states are obligated to ensure stable funding and orderly expenditure for defence purposes.

The economic capability of the member states and the State Union of Serbia and Montenegro for defence purposes is based on a stable growth of gross domestic product (GDP) and a proportionate absolute growth of

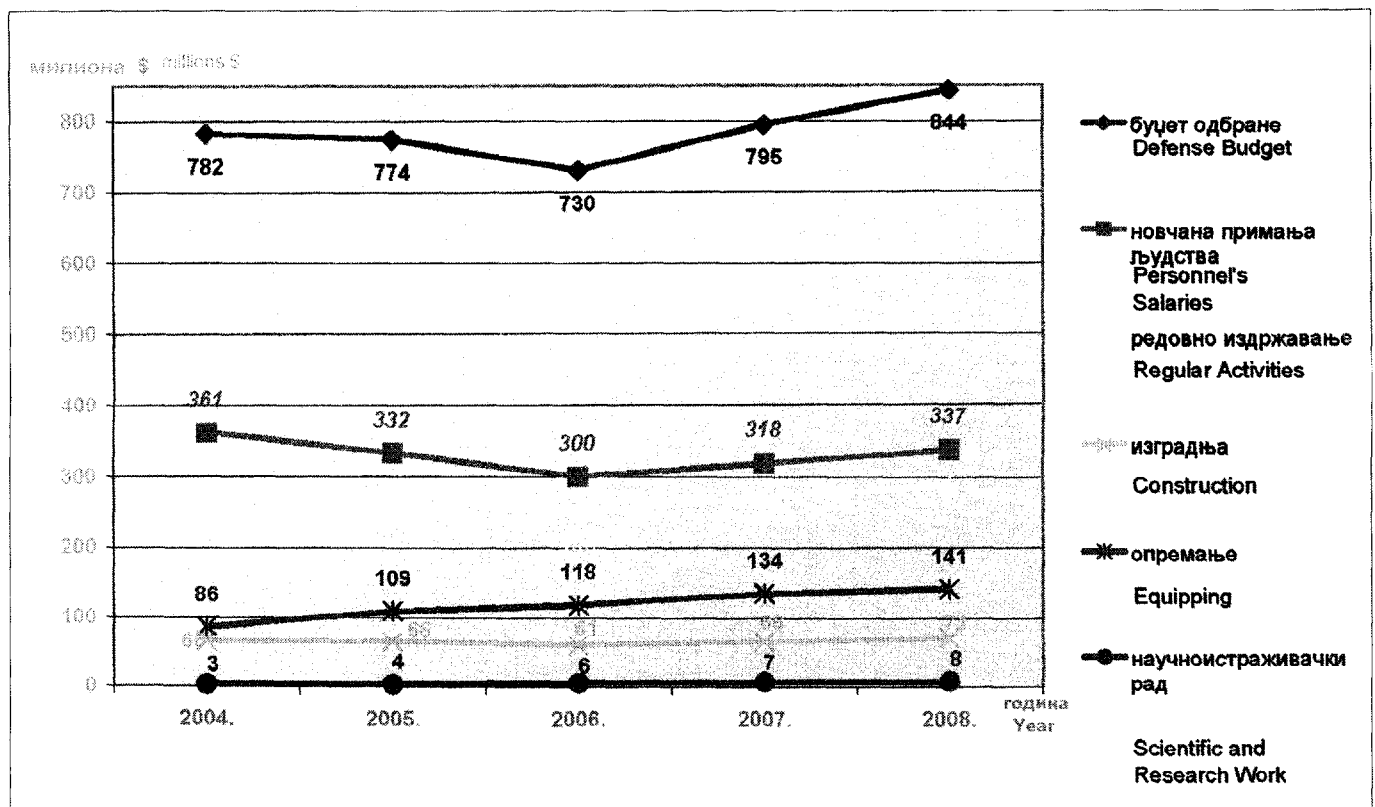
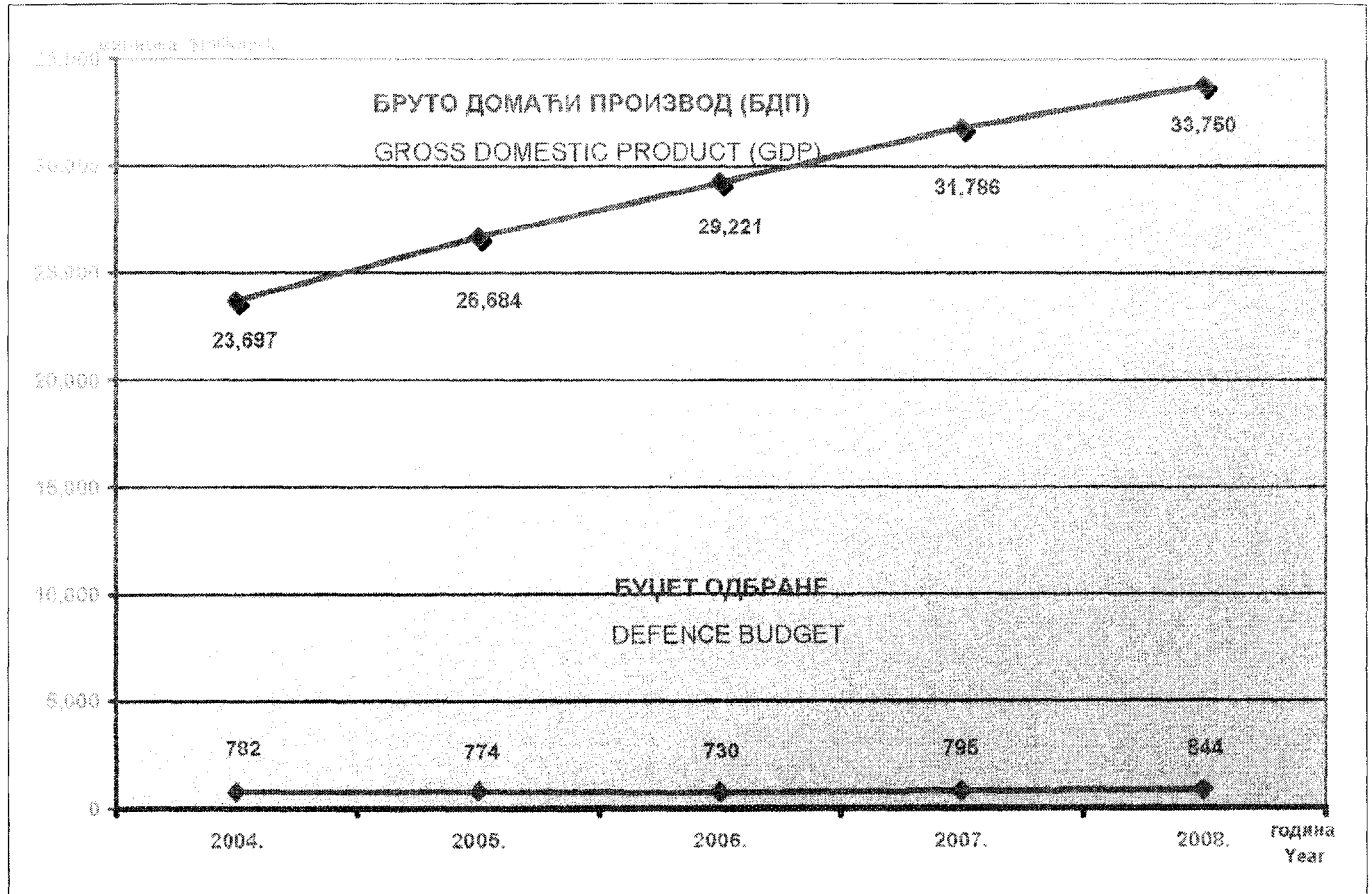
Table 2: Macroeconomic Forecast of Defence Expenditures for the 2004–2008 Period (in millions USD)

2,5 до 3,3 одсто БДП, без учешћа трошкова за војне пензије, који ће гарантовати одржавање и развој способности одбране (Табела 2, Графикон 5 и 6).

defence expenditure of approximately 2.5 to 3.3% of GNP, excluding the expenditure for military pensions, which will guarantee that defence capability is maintained and developed (Table 2, Graphs 5 and 6).

Графикон 5 и 6: Макроекономска прогноза расхода одбране 2004–2008. година (у милионима долара)

Graphs 5 and 6: Macroeconomic Forecast of Defence Expenditure 2004–2008 (in millions USD)

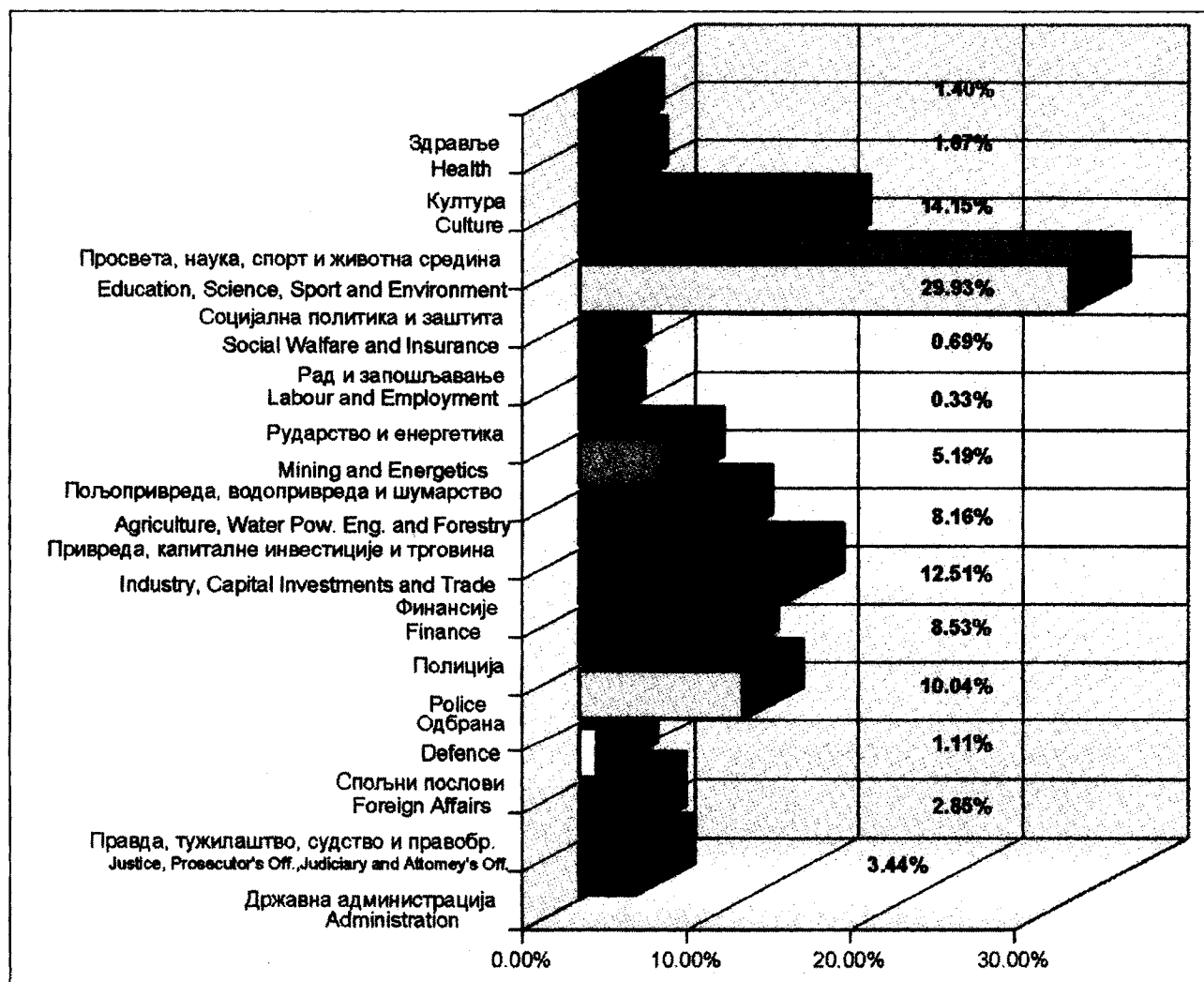

За период од 2004. до 2008. године прогнозиран је реални раст БДП од пет одсто, уз опредељење да се за потребе одбране постепено смањује стопа издвајања из БДП са садашњих 3,3 на 2,5 одсто. У таквој ситуацији, током првих неколико година доћи ће до смањења износа буџетских средстава намењених за одбрану, а затим, од 2007. године до њиховог постепеног повећања у односу на ниво из 2004. године. То значи да ће се у том средњорочју располагати с приближно истим финансијским средствима за потребе одбране као до сада, уз одређено реструктурирање према намени (Графикон 7).

For the 2004-2008 period, a 5% GDP growth in real terms is forecast; the intention is to gradually decrease the percentage taken from GDP for defence purposes from the current 3.3% to 2.5%. In such a situation, over the next few years the budget funds earmarked for defence will decrease, and then, from 2007 onwards, they will gradually increase compared to the 2004 level. This means that over this mid-term period the funds at our disposal for defence purposes will be approximately the same as up to now, only restructured to a certain extent depending on what they are to be used for (Graph 7).

Графикон 7: Структура буџетских издатака Србије и Црне Горе у 2003. години

Graph 7: The Structure of Budget Expenditure of Serbia and Montenegro in 2003

Структура утrophка средстава у досадашњим буџетима одбране показује да се скоро 80 одсто тих средстава користило за исплату личних примања припадника Министарства одбране и Војске Србије и Црне Горе, као и за задатке редовне делатности, логистику, услуге и обуку. Преосталих 20 одсто буџетских средстава користило се за изградњу, опремање и научноистраживачки рад, што је било недовољно за набавку сложенијих техничких система, односно за модернизацију Војске.

The structure of expenditure in budgets up to now shows that almost 80% of the funds has been used to pay the salaries of employees of the Ministry of Defence and the Army of Serbia and Montenegro, and for the regular activities, logistics and training. The remaining 20% of budget funds has been used for construction work, equipment and scientific research, which did not leave enough money to obtain more complex technical systems, that is, for the modernisation of the Army.

Буџет одбране је додатно оптерећен средствима која се издвајају за 52.000 корисника војних пензија око 340.000 војних осигураника, као и трошковима за потребе око 7.000 лица која служе војни рок у цивилној служби.

Уравнотежењем структуре средстава намењених за одбрану до 2010. године треба да се постигне да удео за новчана примања људства износи 40 одсто, за редовно издржавање – 30 одсто, и за изградњу, опремање и НИР – 30 одсто. Таквом структуром расхода за одбрану обезбедиће се средства за обављање редовних задатака, али не и средства за финансирање реорганизације Војске.

Предстојећом реорганизацијом Војске смањиће се бројно стање плаћеног кадра, што ће омогућити одређено реструктурирање трошкова за потребе одбране. Постепено ће се повећавати процентуално учешће опремања у укупном обиму расхода, са садашњих 11 на 17 одсто у 2008. години, тако да ће годишње за те намене, уместо садашњих 86 милиона долара, моћи да се издвоји више од 125 милиона долара. Будући да то неће бити довољно за планирану трансформацију Војске према стандардима НАТО-а, надлежни органи држава чланица и Србије и Црне Горе треба да обезбеде додатна финансијска средства. То се, пре свега, односи на Фонд за реформу Војске Србије и Црне Горе, којег чине приходи остварени продајом и издавањем покретне и непокретне имовине коју користи Војска, наменских кредита у оквиру Програма „Партнерство за мир” и средстава из других извора.

Планирана буџетска средства се усмеравају према носиоцима програма и задатака, у одговарајућем процентуалном односу, сходно мисијама и задацима (Графикон 8).

The defence budget is additionally burdened with having to pay out pensions for 52,000 beneficiaries of Army pensions, to pay for the health care of 340,000 Army beneficiaries, and with the expenses for the requirements of about 7,000 persons doing their national service in civilian service.

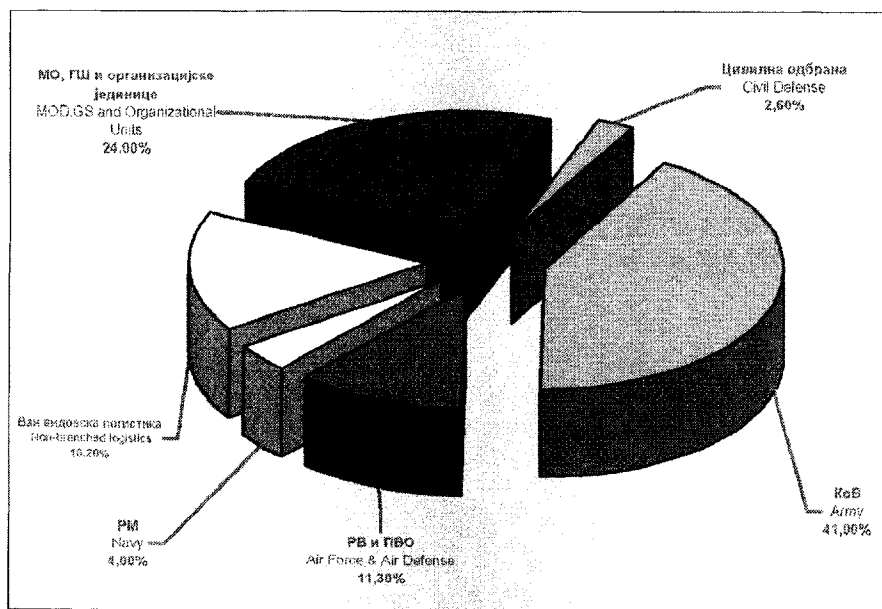
By balancing the structure of funds earmarked for defence until the year 2010, the aim is to have the personnel salaries amount to 40% of the funds, the sum for regular activities 30% and the sum for construction work, equipment and scientific research 30%. Having such a structure of defence expenditure will ensure funds for carrying out the regular activities, but will not provide adequate funding necessary to finance the reorganisation of the Army.

The forthcoming reorganisation of the Army will result in reducing the number of paid Army personnel, which will make possible a certain restructuring of defence expenditure. The percentage of equipment expenditure in the overall expenditure will gradually increase from the current 11% to 17% in 2008, so that instead of the current \$ 86 million, more than \$ 125 million will be spent for this purpose on an annual level. As this will be insufficient for the planned transformation of the Army in accordance with the NATO standards, it will be necessary for the authorised organs of the member states and of Serbia and Montenegro to provide the additional funds in order to achieve the planned transformation. This, first of all, refers to the Reform Fund of the Army of Serbia and Montenegro, made up of the income earned through the sale and renting of movable property and real estate used by the Army, specific-purpose loans within the framework of the “Partnership for Peace” programme and funds from other sources.

The planned funds are to be allocated proportionately to the planned programmes, in accordance with their missions and tasks (Graph 8).

Графикон 8: Алокација буџетских средстава за 2004. годину

Graph 8: Allocation of Budget Resources for 2004

Највећи део укупно одобрених средстава за потребе одбране издваја се за задатке и програме за које је надлежна Копнена војска (КоВ), а најмањи део за цивилну одбрану.

Што се тиче утрошка средстава намењених за програм опремања наоружањем и војном опремом (НВО), највећи део се односи на КоВ – 45 одсто, затим на командовање – 33,9 одсто, Ратно ваздухопловство и противваздушну одбрану (РВ и ПВО) – 14,3 одсто и Ратну морнарицу (РМ) – 6,4 одсто. На основу тако утврђене процентуалне алокације буџетских средстава, очекиваног износа средстава за потребе одбране и дефинисаних приоритета у развоју Војске планирана су и будућа средства за носиоце задатака и програма. У вези с тим, треба рачунати и на додатна ванбуџетска средства, која ће се добити кроз кредите и продају покретне и непокретне имовине. Та средства ће се расподелити носиоцима задатака и за програме према утврђеним пропорцијама.

Управљање материјалним ресурсима

Управљање материјалним ресурсима у систему одбране засновано је на операционализацији општих поставки теорије и праксе логистике у организацији, према концепту државне и војне логистике, чиме је обезбеђена оптимална подршка функционисању система.

Логистика, као посебан подсистем, обезбеђује да се усклађеним односом, организацијом и ангажовањем логистичких служби реализује материјална, здравствена и инфраструктурна подршка у систему одбране, а обухвата администрацију и споразуме, процедуре, капацитете, материјале и транспорт.

Под системом управљања материјалним ресурсима подразумева се доношење одлука чија је природа условљена законима и прописима које доносе надлежни органи власти и структуре руковођења и командовања у систему одбране.

Министарство одбране је започело са увођењем система планирања, програмирања и буџетирања који је компатибилан с методологијом и стандардима Северноатлантског савеза. Тај модеран и јединствен систем омогућава израду свеобухватних планова. У њему буџет произилази из програма, програм из потреба, потребе из задатака, а задаци из циљева утврђених у Стратегији одбране државне заједнице Србија и Црна Гора.

За планирање и управљање материјалним ресурсима одбране непосредно су одговорни Министарство одбране и Генералштаб Војске Србије и Црне Горе. Процес управљања ресур-

The largest portion of the overall funds granted for this purpose is allocated for the tasks and programmes for which the land forces are authorised, and the smallest portion is allocated for civil defence.

As regards the expenditure of funds earmarked for the programme of obtaining armaments and military equipment, the greatest portion is spent on the land forces – 45%, then on command – 33.9%, the air force and the anti-aircraft defence – 14.3%, and the Navy – 6.4%. On the basis of thus established allocation of budget funds, the expected amount of funds for defence purposes and the established priorities in the development of the Army, future funds are planned for the task- and programme-bearers. In connection with this, one can count on additional funds outside the budget, which will be obtained through loans and through the sale of movable property and real estate. These funds will be allocated in accordance with the established ratios.

Material resources management

Material resources management in the defence system is based on the operationalisation of the general postulates of theory and the practice of organisational logistics, following the concept of the state and military logistics, which ensures optimum support to the functioning of the system.

Logistics, as a special subsystem, ensures that material, health care and infrastructural support in the defence system are realised through the coordinated relations, organisation and engagement of logistic services, encompassing administration and agreements, procedures, capacities, material and transport.

The system of managing material resources is understood to consist of making decisions whose nature is conditioned by the laws and regulations passed by the authorised organs and the structures of management and command in the defence system.

The Ministry of Defence has initiated the introduction of a system of planning, programming and budgeting compatible with the methodology and standards of NATO. This modern and unified system makes it possible to produce all-encompassing plans. In this system the budget arises from the programme, the programme from the tasks, and the tasks from the aims established in the Defence Strategy of the State Union of Serbia and Montenegro.

The Ministry of Defence and the General Staff of the Army of Serbia and Montenegro are directly responsible for planning and managing material resources. The process of managing resources is complex, necessitating a high degree of coordination between various levels of hierarchy. Therefore, there is

сима је комплексан, па је неопходан висок степен координације између различитих хијерархијских нивоа. Стога постоји потреба да се у Министарству одбране успоставе програмски савет и савет за модернизацију који би предлагали коначне алокације великих војних ставки буџета и одређивали приоритете у њиховој реализацији.

Независно од установљавања рационалног механизма за планирање и управљање материјалним ресурсима одбране, систем демократске и цивилне контроле Војске у државама чланицама и Србији и Црној Гори обезбеђује повољне услове за ефикасну контролу трошења расхода за одбрану и транспарентност свих активности које се предузимају у тој области.

Програмирање, као најважнија одлика система планирања, јесте процес утрђивања и означавања укупних чинилаца на основу којих се може гарантовати да ће се остварити стратешки циљеви и задаци у рестриктивном издвајању средстава за потребе одбране. Програми ће се развијати у средњорочном периоду од пет година, са утврђеним приоритетима у развоју система одбране.

Управљање ресурсима које се заснива на програмима допринеће оптималној реализацији циклуса смањења персонала и наоружања, као и објеката инфраструктуре.

Дуплирање способности у материјалним ресурсима у цивилном и одбрамбеном сектору је скупо, па се тежи комплементарној расподели материјалних средстава, уз потпуну примену и анализу економских критеријума набавке и чувања материјалних ресурса.

3.2.3.

Модернизација наоружања и војне опреме

На основу технолошких продора у најзначајније области војне технике остварени су значајни резултати у готово свим армијама света.

Брз развој нових технологија последњих деценија 20. века, а посебно информационих технологија, подстакao је и обезбедио нове могућности у развоју средстава наоружања и војне опреме.

Модернизација наоружања и војне опреме у систему одбране државне заједнице Србија и Црна Гора изводи се доградњом постојећег и развојем, производњом и набавком новог наоружања и војне опреме.

За модернизацију, развој и производњу средстава НВО, посебно сложених и високо софистицираних система наоружања, потребне су одговарајуће научно-техничке и технолошке

a need to establish, within the framework of the Ministry of Defence, a Programme Council and a Modernisation Council, which would submit proposals for the final allocations concerning the Army's large budget item requirements, and determine the appropriate priorities.

Independent of establishing a rational mechanism for planning and managing material resources for defence purposes, the system of democratic and civilian control of the Army in the member states and in Serbia and Montenegro ensures favourable conditions for the efficient control of defence expenditures and for the transparency of all activities undertaken in this area.

Programming, as the most important characteristic of the system of planning, is a process of examining all considerations and making decisions on the basis of which it may be guaranteed that the defense related strategic goals and tasks may be adequately met in a constrained funding environment. Programmes will develop over a mid-term period of five years, with priorities established in the development of the defence system.

Resource management based on programmes will contribute to the optimum realisation of the cycle of personnel and armaments reduction, as well as the reduction of infrastructure objects.

Redundancies in material resources in the civilian and defense sectors are to be avoided. The goal is the most efficient utilization of these resources.

Doubling capacities in material resources in the civilian and the defence sectors is costly; the aim, therefore, is a complementary allocation of material resources, with the full implementation and analysis of the economic criteria of procurement and the preservation of material resources.

3.2.3.

Modernisation of armaments and military equipment

On the basis of technological advancements in the most important spheres of military technologies, significant results have been achieved in almost all armies of the world.

The rapid development of new technologies in the final decades of the 20th century, especially information technologies, has spurred and provided new possibilities in developing armaments and military equipment.

The modernisation of armaments and military equipment in the defence system of the State Union of Serbia and Montenegro is being carried out by updating the existing armaments and military equipment, and through the development, manufacture and procurement of new armaments and military equipment.

What is required for the modernisation, development and production of armaments and military equipment, particularly the complex and highly so-

основе, научни и стручни кадар који је организацијски институционализован и технички опремљен, одговарајуће сировинске базе, индустријско-производна инфраструктура, економске могућности изражене у друштвеном бруто производу и националном дохотку, и апсорпциона моћ домаћег и страног тржишта, чиме државна заједница Србија и Црна Гора у многостручној области располаже.

Одговарајућом техничко-технолошком модернизацијом и реструктурирањем капацитета одбрамбене индустрије Србије и Црне Горе могло би да се обезбеди око 50 одсто потреба за наоружањем и војном опремом. То се, пре свега, односи на: стрељачко наоружање и муницију, неке врсте артиљеријске муниције, минобацаче и минобацачке мине, нека средства за противоклопну борбу, средства за личну и колективну нуклеарно-хемијско-биолошку заштиту, експлозиве и баруте.

Постоји опредељење да се Војска значајније модернизује у периоду од 2010. до 2015. године. При томе, приоритетан треба да буде развој командно-информационих система и оружја која имају високе перформансе: мобилност, прецизност и ефекат на циљу. Тежиште у развоју опреме биће на заштити војника.

phisticated weapons systems is: the corresponding scientific-technical and technological basis; scientific and expert personnel permanently resident in the organisation and supplied with state-of-the-art equipment, adequate raw materials bases, the industrial-production infrastructure, the economic potential expressed in terms of gross domestic product and national income, and the absorption power of the domestic and foreign market; the State Union of Serbia and Montenegro possesses the above to a large extent.

An adequate technical-technological modernisation and restructuring of the capacities of the defence industry of Serbia and Montenegro could provide approximately 50% of the requirements in armaments and military equipment. This pertains primarily to: firearms and firearm ammunition, some types of artillery ammunition, mine layers and the corresponding mines, some anti-armour weapons, equipment for personal and collective nuclear-chemical-biological protection, explosives and gunpowder.

The goal is to effect a significant modernisation of the Army in the 2010-2015 period. The priorities in this process should be the development of command-and-control systems, and weapons with a high level of performance and reliability, characterized by mobility, precision and targeting effectiveness. Equipment development will focus heavily on soldier protection.

Cooperation in the sphere of technical-technolo-

Бржој модернизацији наоружања и војне опреме допринеће сарадња у области техничко-технолошког развоја кроз пројектоване облике безбедносних интеграција, уз поштовање квалитета и стандарда опремања, нових метода и управљања ресурсима знања и технологијама у условима тржишне привреде.

Основе развоја одбрамбене индустрије

Одбрамбену индустрију Србије и Црне Горе чине предузећа која производе и финализују средства наоружања и војне опреме, кооперантско-услугна предузећа, научне установе, институти и лабораторије.

Садашњи комплекс одбрамбене индустрије чини 15 специјализованих предузећа, са око 14.300 запослених. Поред тога, одбрамбена индустрија обухвата и 13 предузећа која поседују појединачне капацитете за производњу наоружања и војне опреме, која као допунски капацитет из области металургије, прераде метала, машиноградње, хемијске индустрије, текстилне индустрије и индустрије коже и обуће употпуњују ресурсе за производњу наоружања и војне опреме. У постојећем комплексу шест предузећа је дефинисано са статусом производње у области одбрамбене индустрије чија је програмска оријентација у надлежности Министарства одбране Србије и Црне Горе.

Потребни капацитети за производњу наоружања и војне опреме, сагласно потребама опремања Војске, дефинисани су у Министарству одбране, а предузећа нису усмерена само на задовољење домаћих потреба већ и на излазак на светско тржиште. Будући да је одбрамбена индустрија способна за остварење високог квалитета производа и да њено присуство на светском тржишту подстиче даљи привредни развој, у интеграцији са светом веће су могућности за пласман производа. Под интеграцијом се подразумева креативно и радикално репрограмирање одбрамбене индустрије кроз разне видове војне, научно-техничке и економске сарадње.

Истраживачко-развојне програме реализују Војнотехнички институт, Технички опитни центар, Ваздухопловни опитни центар и Морнаричкотехнички опитни центар, у сарадњи са другим научним институцијама у земљи и у иностранству.

Поред истраживачког рада, за успешну реализацију задатака значајан и неопходан чинилац јесте и развојни рад у предузећима одбрамбене индустрије. Предуслов за реализацију програма научноистраживачког рада чине ма-

gical development will contribute to a more rapid modernisation of armaments and military equipment through the projected forms of security integrations, while ensuring for high quality and standards of equipment, new methods and management of the resources of knowledge and technologies, in accordance with the conditions of a market economy.

Basis of defence industry development

The defence industry of Serbia and Montenegro is made up of companies which manufacture and assemble weapons and military equipment, cooperating-service companies, scientific institutions, institutes and laboratories.

The current defence industry complex is made up of 15 specialised companies employing approximately 14,300 people. In addition to this, the defence industry encompasses another 13 companies which possess individual capacity for the production of weapons and military equipment, and additional capacities in the sphere of metallurgy, metal processing, machine engineering, chemical industry, textile industry and leather and footwear industry, which complement the resources for the production of weapons and military equipment. Within the existing complex, six companies have been assigned the status of production in the sphere of defence industry, and their programme orientation falls within the jurisdiction of the Ministry of Defence of Serbia and Montenegro.

The required capacities for the production of weapons and military equipment, in accordance with the equipment requirements of the Army, are defined by the Ministry of Defence, and the companies in question are not orientated solely towards fulfilling the domestic needs but also towards entering the world market. In view of the fact that the defence industry is capable of achieving a high quality of production and that its presence on the world market stimulates further economic development, integration into the global market creates greater possibilities for the sale of our products. In this context, integration presupposes a creative and radical reprogramming of the defence industry through various forms of military, scientific-technical and economic cooperation.

Research and development programmes are conducted by the Military-Technical Institute, the Technical Test Centre, the Air Force Test Centre and the Navy-Technical Test Centre, in cooperation with other scientific institutions in our country and abroad.

Apart from research work, a necessary and important factor for the accomplishment of tasks is the development work in defence industry companies. A necessary precondition for the successful execution of the programme of scientific research work requires adequate material prerequisites in order to en-

теријалне претпоставке које треба да обезбеде да удео који се издваја за истраживање и развој средстава наоружања и војне опреме буде знатно већи од постојећег.

Тежиште у развоју одбрамбене индустрије биће на: производњи дела наоружања и војне опреме у домаћим предузећима; ангажовању производних капацитета за одржавање и ремонт; унапређењу истраживачко-развојног рада; повећању производних програма, продуктивности и економичности пословања.

Приоритети у програмској оријентацији предузећа одбрамбене индустрије и војнотехничких и научних установа јесу освајање савремених информатичких технологија и технологија за пројектовање, развој и производњу новог стрелачког и артиљеријског наоружања, свих врста муниције и неких врста ракетног наоружања, као и модификација и модернизација оклопних борбених возила, школских авиона и беспилотних летелица.

Одбрамбена индустрија у функцији развоја нових технологија под контролом система безбедности прати и подстиче нове технологије у цивилном сектору које су значајне за производњу наоружања и војне опреме, и има респективан потенцијал и виталност.

Процесима транзиције у југоисточној Евро-

sure that the funds earmarked for research and development of armaments and military equipment are adequate. Meeting this objective will necessitate higher funding levels than those currently provided.

In the development of the defence industry, the focus will be on: producing a part of the armaments and military equipment required in domestic firms, engaging the production capacities for maintenance and repair, improving research and development capacities, increasing production programmes and productivity, and operating in a fiscally responsible manner.

The priorities in the programme orientation of defence industry companies are to master modern information technologies and technologies for designing, developing and producing new firearms and artillery weapons, all types of ammunition and some types of missiles, as well as the modification and modernisation of armoured vehicles, aircraft used for training purposes and unmanned aircraft.

For the purpose of developing new technologies, subject to the control of the security system, the defence industry follows and stimulates the development of new technologies in the civilian sector that are of importance for the manufacturing of armaments and military equipment and possess a respectable potential and vitality.

The processes of transition in South-Eastern Europe and the entry of Serbia and Montenegro in the

пи и укључивањем Србије и Црне Горе у интеграционе процесе створиће се одбрамбеној индустрији повољнији услови за конверзију, приватизацију и равноправан наступ на међународном тржишту. Извозни аранжмани у новим условима доприносиће повећању материјалне базе предузећа одбрамбене индустрије и омогућавати већа улагања у научноистраживачки и развојни рад, као и праћење најновијих процеса и тенденција у области наоружања и војне опреме.

Инфраструктура одбране

Инфраструктура одбране обухвата комплексе и објекте које користе Министарство одбране и Војска Србије и Црне Горе, стамбене објекте и друге објекте значајне за одбрану.

Државе чланице и Србија и Црна Гора изграђују, одржавају и развијају инфраструктуру ради стварања оптималних услова за функционисање система одбране, укључујући телекомуникације, саобраћај, производњу и дистрибуцију енергије, финансије, информације и остале елементе. Резултати у тој области зависе од изазова, ризика и претњи безбедности, економских могућности и стандарда евроатлантских интеграција.

Постојећи територијални размештај непокретности на простору држава чланица и Ср-

processes of integration will create more favourable conditions for the conversion, privatisation and entry into the international market on an equal footing with the requirements of the domestic defence industry. Export arrangements under the new conditions will contribute to the increase of the material base of defence industry companies and make possible increased investments in scientific research and development work, as well as adapting the latest processes and being aware of the trends in the sphere of armaments and military equipment.

Defence infrastructure

Defence infrastructure encompasses the compounds and structures used by the Ministry of Defence and the Army of Serbia and Montenegro, such as housing and other structures of importance for defence purposes.

The member states and Serbia and Montenegro build, maintain and develop infrastructure for the purpose of creating optimum conditions for the functioning of the defence system, including telecommunications, traffic, energy production and distribution, finances, information and other elements. The results in this area will depend on security challenges, risks and threats, economic constraints and meeting the standards of Euro-Atlantic integrations.

The current territorial arrangement of immovable property on the territory of the member states and

бије и Црне Горе није адекватан садашњим и будућим потребама одбране. Од укупног броја војних комплекса, већи део чине неодговарајући комплекси и објекти, при чему су поједине јединице и установе смештене на неусловним локацијама и објектима. Већина војних објеката се налазе у градским језгрима, што отежава мирнодопске војне активности и успорава или онемогућава развој бројних функција насељених места (Табела 3).

Табела 3: Преглед инфраструктуре одбране

ТЕРИТОРИЈА	БРОЈ КОМПЛЕКСА	ПОВРШИНА ЗЕМЉИШТА (ha)	БРОЈ ОБЈЕКТА ВИСОКОГРАДЊЕ	ПОВРШИНА ОБЈЕКТА (m ²)
TERRITORY	NUMBER OF COMPOUNDS	LAND AREA (ha)	HIGH RISE BUILDINGS NUMBER	FACILITIES SIZE (m ²)
СЦГ (без КиМ) SaM (without Kosovo and Metohija)	1.387	29.397,65	10.442	4.220.357,00
КиМ Kosovo and Metohija	122	1.535,77	800	504.641,00
УКУПНО TOTAL	1.509	30.933,42	11.242	4.724.998,00

Просторни размештај војних комплекса решаваће се према просторном плану развоја инфраструктуре одбране на целокупном простору држава чланица и Србије и Црне Горе. Израда тог планског документа биће усклађена са потребама одбране и реалним економским могућностима. Решења проблема размештаја војних комплекса биће усмерена на дислокацију из градских целина, укрупњавање војних садржаја и концентрисање свих активности војне обуке на што мањем броју локација. Део одговарајућих војних комплекса, према новој концепцији просторног размештаја јединица и установа Војске и Министарства одбране, задржаће се уз знатна смањења и модернизацију. Инвестициона улагања биће усмерена на модернизацију и дислокацију војних комплекса у периоду до 2010. године. Део неодговарајућих комплекса користиће се као привремено решење, до стварања услова за коначну дислокацију у процесу реформе.

Рационалним располагањем и управљањем, на основу дела комплекса који не одговарају потребама одбране, обезбедиће се финансијска средства која ће ући у Фонд за реформе Војске Србије и Црне Горе. Ти проблеми ће се решавати на нивоу Савета министара, у сарадњи са државама чланицама.

Serbia and Montenegro is not adequate to the current and future defence requirements. Of the overall number of military compounds, the majority are inadequate compounds and structures; some units and institutions are in locations and in structures that are inadequate. Most Army structures are located in central areas of cities and towns, which makes peacetime military activities more difficult and slows down or prevents the development of numerous functions of urban settlements (Table 3).

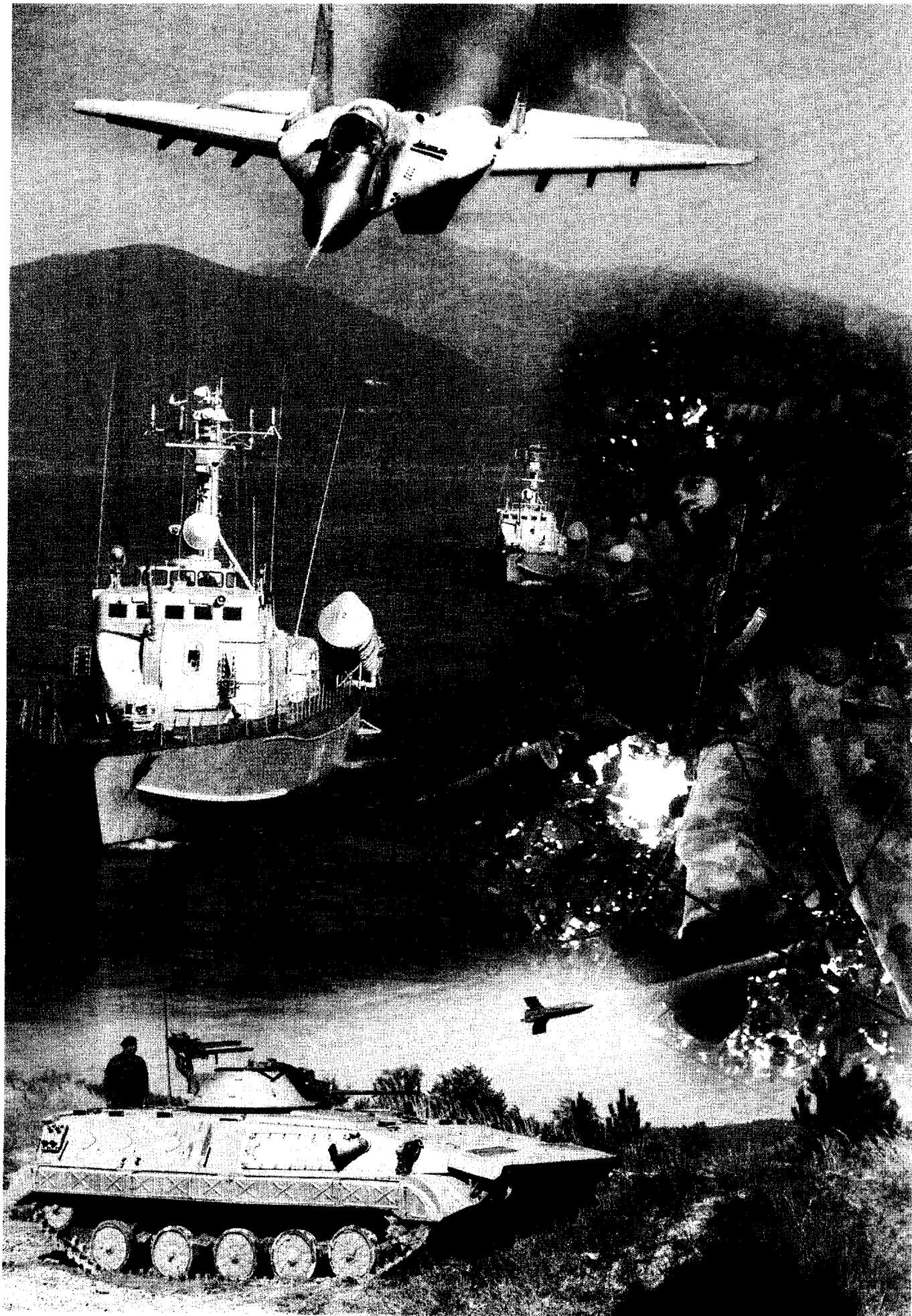
Table 3: Defence Infrastructure Review

The geographic arrangement of military compounds will be decided on in accordance with the infrastructure development plan for the entire territory of the member states and Serbia and Montenegro. The drawing up of this planning document will be adjusted to the defence needs and our realistic economic constraints. The planning considerations for meeting challenges that will result in the effective and functional geographic arrangement of military compounds will focus on their removal from city centres, and concentrating military structures and complexes, and all activities associated with training, on as few locations as possible. According to the new concept, some Army units and Army and Defence Ministry compounds that are of adequate quality will be retained, but will be considerably reduced in size and modernised. Investments will focus on the modernisation of military compounds and their removal from city centres by the year 2010. Some inadequate compounds will be used for temporary accommodation until conditions for their final removal, in the process of reform, are created.

Through rational use and management, based on those compounds that do not meet the defence requirements, financial assets will be obtained and will be channelled into the Reform Fund of the Army of Serbia and Montenegro. These problems will be dealt with on the level of the Council of Ministers, in cooperation with the member states.

Обрамбена сїособносї
Defence Capability

4. ОДБРАМБЕНА СПОСОБНОСТ

4. DEFENCE ABILITY

Одбрамбена способност држава чланица и Србије и Црне Горе условљена је укупним демократским и економских развојем, ефикасношћу њиховог функционисања и квалитетом односа с релевантним представницима међународне заједнице.

Целина одбрамбене способности држава чланица и Србије и Црне Горе непосредно се испољава кроз могућност одговора на војне и невојне изазове, ризике и претње безбедности и степен укључености у безбедносне интеграционе процесе.

4.1. Способност одговора на војне изазове, ризике и претње безбедности

Носилац оружаног супротстављања војним облицима угрожавања безбедности Србије и Црне Горе јесте Војска Србије и Црне Горе.

У последњих петнаест година, због смањених финансијских средстава за потребе Војске, умањиване су способности за одговор на војне изазове, ризике и претње безбедности. То се манифестовало кроз: застарелост наоружања и опреме; смањену заинтересованост младих људи за војну професију; немогућност планске обуке резервног састава, команди и јединица; пад животног стандарда и погоршање услова живота и рада у Војсци.

Према новом концепту одбране Србије и Црне Горе, неопходан је развој мањих, мобилних и савремено опремљених војних снага, усклађених с људским и материјалним ресурсима, способних за ангажовање у реалном времену и примерених карактеристикама простора.

Могућности Војске Србије и Црне Горе за отклањање опасности од војних претњи исказују се кроз способности за одвраћање и одбрану.

Способност за одвраћање Војска остварује кроз опремљеност савременим борбеним системима и организованост за обављање зада-

The defence ability of the member states and Serbia and Montenegro is conditioned by their overall democratic and economic development, the efficiency of their functioning and the quality of their relations with the relevant representatives of the international community.

The defence ability of the member states and Serbia and Montenegro in its entirety is directly manifested through the capability for responding to military and non-military security challenges, risks and threats, and the level of involvement in security integration processes.

4.1. Ability to respond to military security challenges, risks and threats

The Army of Serbia and Montenegro is the principal state controlled force, responsible for the security of Serbia and Montenegro in the event of a military threat.

Over the last fifteen years, due to reduced funding for the Armed Forces, the ability to respond to military security challenges, risks and threats has been reduced as well. It has been manifested through: the obsolescence of weapons and equipment, a decrease of young people's interest in the military profession, the impossibility of carrying out effective training of reserve personnel, commands and Army units according to plans, a reduced standard of living and the worsening of living and working conditions in the Army.

According to the new concept of the defence of Serbia and Montenegro, what is required is the development of smaller-scale, mobile Army units with modern equipment, adjusted to realistic human and material resources, capable of being employed in real time, and other relevant conditions.

The capability of the Army of Serbia and Montenegro to effectively reduce or eliminate threats of a military nature is manifested in its capacity for deterrence and defence.

The Army achieves its capability for deterrence through being equipped with modern combat sys-

така, као и кроз учешће у реализацији задатака у саставу међународних снага.

Војска своје способности за одбрану исказује кроз могућности одбране територије, ваздушног простора и акваторије, уз ангажовање неопходних ресурса одбране, самостално и уз подршку партнера, савезника и пријатељских држава.

Способност Војске за одвраћање и одбрану пројектују се за максималан интензитет процењених војних изазова, ризика и претњи безбедности, а врста, јачина и начин ангажовања снага зависе од конкретне ситуације. Исказује се кроз: ефикасно функционисање система, јавност и квалитет припрема за одбрану, оспособљеност кадра, формирање борбених састава способних да ефикасно обаве задатке, вежбове активности (укључујући и снаге партнера и савезника), борбене могућности наоружања и војне опреме и висок ниво одлучности за одбрану.

Војска Србије и Црне Горе оспособљава се за реализацију борбених операција на копну, мору и у ваздушном простору. Борбене операције се пројектују у условима оружаног супротстављања војним изазовима, ризицима и претњама безбедности. Садржајем операција обухваћено је и одговарајуће учешће Војске у супротстављању оружаној побуни и елиминисању других спорова уз употребу оружане силе.

tems and organised to accomplish assigned tasks, in addition to its effective participation with international forces.

In large measure, the Army manifests its capability for defence by its ability to defend the territory, air space and territorial waters of our country, based on adequate defence resources, acting both independently and with the support of partners, allies and friendly states.

The capability of the Army for deterrence and defence is planned and based upon estimates of maximum-intensity security challenges of a military nature, risks and threats. The type, intensity and manner of employing armed forces depend on specific situations. This capability is expressed through: the efficient functioning of the system, the public nature and the quality of defence preparations, the effectiveness of personnel training, the formation of combat units capable of performing tasks efficiently, exercise-type activities (including those with forces of partners and allies), the combat effectiveness of weapons and military equipment, and a high level of resolve in terms of national defence.

The Army of Serbia and Montenegro is trained to carry out combat operations on land, at sea and in the air. Combat operations are planned for an effective defence in response to security challenges of a military nature, risks and threats. Operations of this type would involve the appropriate participation of the Army in resisting armed rebellion and successfully responding to

У складу са Стратегијом одбране и с обзиром на карактер савременог тероризма, реформом војске треба обезбедити организоване противтерористичке снаге као нужан војни одговор на овај тип невојне претње безбедности.

У одбрани би се сила применила према принципима међународног права, као крајње средство, селективно, дозирано и сагласно природи и интензитету опасности за државе чланице и Србију и Црну Гору.

Способност одговора на невојне изазове, ризике и претње безбедности

Носиоци одговора на невојне изазове, ризике и претње безбедности су државе чланице. На њихов захтев, а на основу одлуке Скупштине Србије и Црне Горе и Врховног савета одбране, могу да учествују и институције Србије и Црне Горе, у сарадњи са њиховим органима и службама, првенствено службама безбедности, полицијама и пограничним, царинским и правосудним органима.

У одговору на невојне претње веома је значајно да се, сходно карактеру и интензитету претњи, изграде способности за превентивно деловање и координиран одговор, што се по-

other conflicts necessitating the use of armed force.

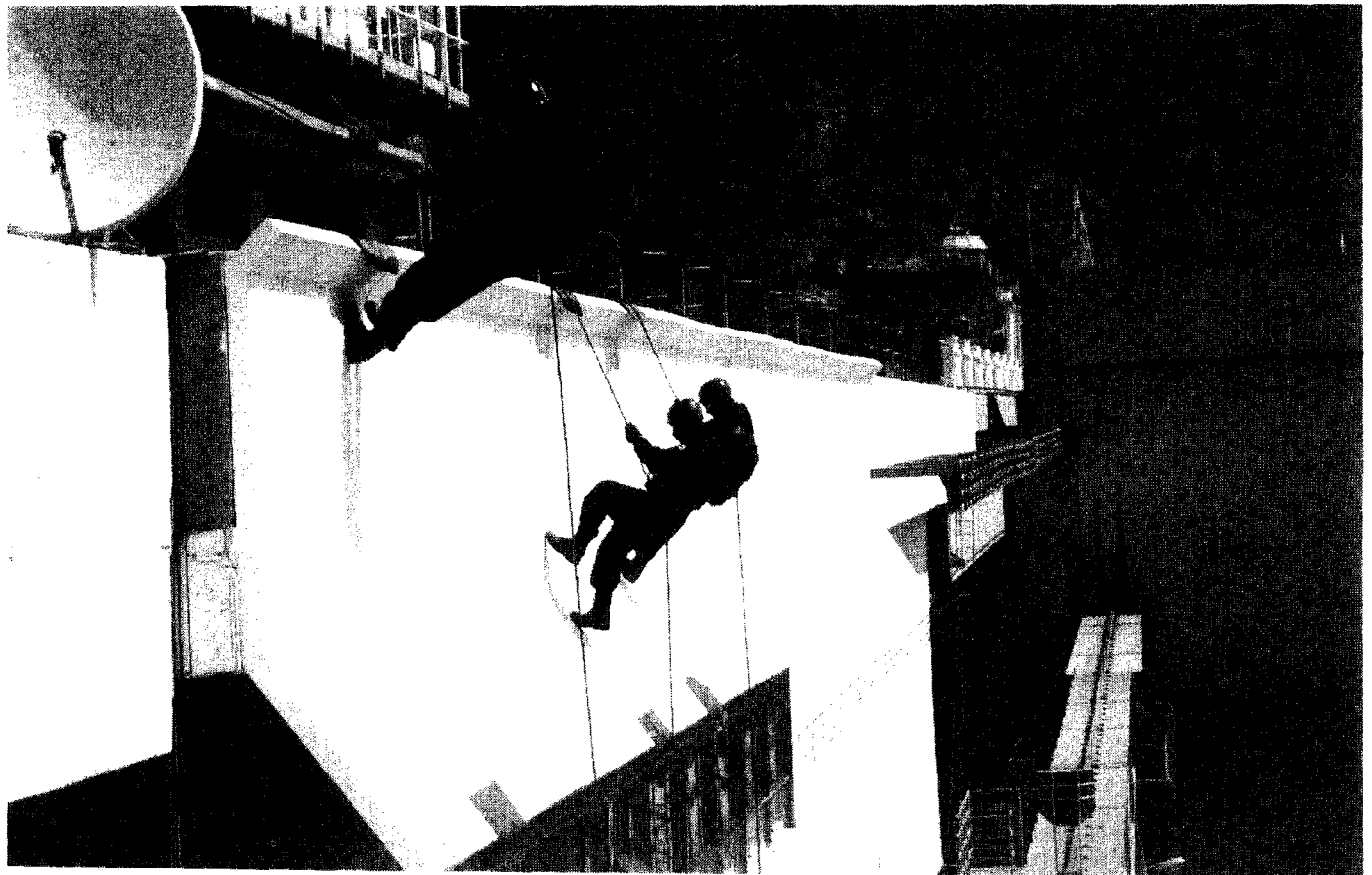
In accordance with the Defence Strategy and in view of the character of contemporary terrorism, the reform of the Army should provide organised anti-terrorist units as a necessary military response to this type of non-military security threat.

When defending, force would be used in accordance with the principles of international law, as a last resort, selectively, in a measured manner and in keeping with the nature and intensity of the danger to the member states and Serbia and Montenegro.

Ability to respond to non-military security challenges, risks and threats

The member states are the agents of response to non-military security challenges, risks and threats. Upon their request, and based on the decision of the Parliament of Serbia and Montenegro and the Supreme Defence Council, institutions of Serbia and Montenegro may participate, in cooperation with their organs and services, first of all security services, police forces and border, customs and judiciary organs.

When responding to non-military threats, it is very important, in accordance with the character and intensity of threats, to develop the capability for preventive action and coordinated response, particularly

себно односи на тероризам, организовани криминал, национални и верски екстремизам и друге невојне претње којима се угрожавају људска права и слободе.

Институције држава чланица, установљене на основу устава, развијају способности за континуирано функционисање државних органа, предузећа, организација и служби и локалне самоуправе у одговору на невојне изазове, ризике и претње. На основу сопствених потреба и могућности, као и стандарда међународне заједнице, редефинише се концепт њиховог ангажовања, уз веће уважавање реалности и њихово потпуније ангажовање, посебно на нивоу локалне самоуправе. Кроз обезбеђивање нормативног оквира и јединственог методолошког приступа функционисању тих институција, функционално се увезују њихови елементи у складну целину. То се постиже доследнијим уважавањем међународних стандарда, стварањем услова за што потпуније коришћење материјалних и људских ресурса, нормативноправним уређивањем, обезбеђењем стабилног финансирања и опремања, јачањем демократске и цивилне контроле, интензивнијим обучавањем свих структура друштва и модернизовањем и унапређењем система управљања кризама.

Ради координације укупних припрема за заштиту и спасавање људи и материјалних добара у државама чланицама и Србији и Црној Гори, обезбеђује се мултидисциплинарни приступ у решавању проблема везаних за организацију и функционисање цивилне заштите. У вези с тим, потребно је да се усагласе и допуне постојећи закони држава чланица и Србије и Црне Горе којима се уређују поједине области заштите и спасавања. У таквом концепту, цивилна заштита се организује и спроводи на нивоу држава чланица, с тенденцијом да се већина њених активности реализује на нивоу локалне самоуправе.

У реализовању задатака цивилне заштите могу да се ангажују и одређени ресурси Војске Србије и Црне Горе, и то у случају природних непогода и катастрофа већих размера у којима су угрожени људски животи, животна средина и материјална добра.

Способност учешћа у мировним операцијама

Државе чланице и Србија и Црна Гора опредељене су за учешће у систему колективне безбедности. На тај начин се позитивно доприноси пројектовању и изградњи повољног безбедносног окружења на регионалном и глобалном

relating to terrorism, organised crime, nationalist and religious extremism and other non-military threats endangering human rights and freedoms.

Institutions of the member states, established on the basis of the Constitution, are called upon to develop the capability for a continuous functioning of state organs, companies, organisations, services and local government in responding to non-military challenges, risks and threats. Based on our own needs and potential, as well as the standards of the international community, the concept of their employment is redefined, taking the reality of the situation into consideration to a greater extent than before, and engaging these agents more fully, especially on the local government level. By providing a normative framework and a common methodological approach to the functioning of these institutions, their elements are functionally connected into a harmonious whole. This is achieved by consistent observance of international standards, creating the conditions for the most effective use of material and human resources, providing a normative-legal framework, ensuring for the provision of adequate funding and equipment, strengthening democratic and civilian control, intensive training of all appropriate elements of society, and modernising and developing the system of crisis management.

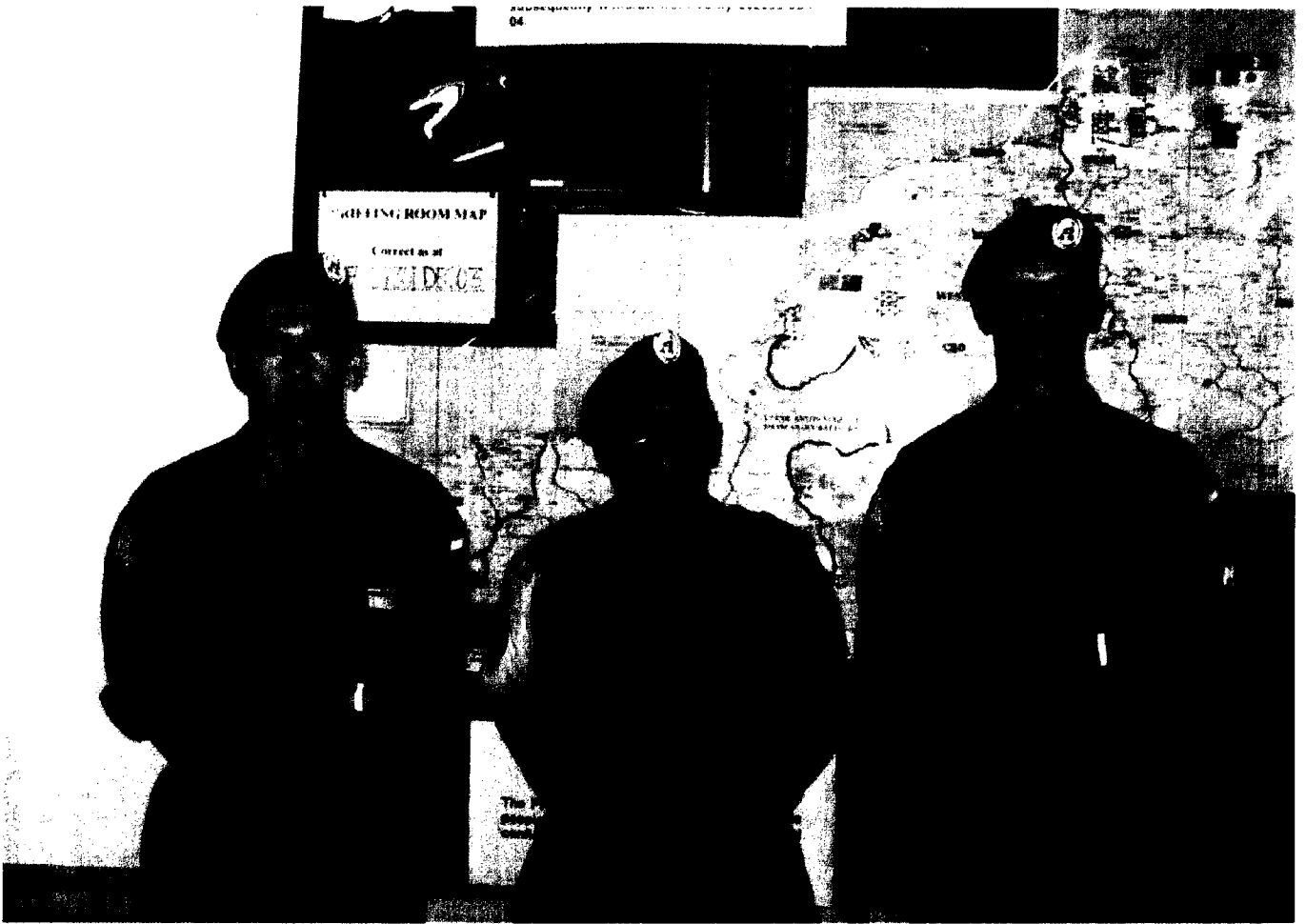
For the purpose of coordinating the overall preparation for the protection and rescuing of people and material goods in the member states and Serbia and Montenegro, a multidisciplinary approach to solving problems related to the organisation and functioning of civil defence is employed. In connection with this, it is necessary to bring into agreement and supplement the existing laws of the member states and Serbia and Montenegro regulating certain areas of protection and rescuing. Within the framework of such a concept, civil defence is organised and implemented on the level of the member states, the trend being to conduct most civil defence activities at the level of local government.

In order to accomplish civil defence tasks, certain resources of the Army of Serbia and Montenegro may be called upon for assistance; this may be done in the case of natural disasters or large-scale catastrophes endangering human lives, the environment or material goods.

Ability to participate in peacekeeping operations

The member states and Serbia and Montenegro have opted to participate in the collective security system. In this way, a positive contribution is made to planning and developing a favourable security environment on the regional and global level, and the

нивоу и наставља традиција учешћа у мировним операцијама ОУН започета још 1956. године.

Снаге система одбране Србије и Црне Горе ангажоване су у мировним операцијама Уједињених нација у Источном Тимору, Демократској Републици Конго, Либерiji, Обали Слоноваче и Бурундији. Ангажовање у тим операцијама реализује се кроз учешће појединаца припадника Војске, као војних посматрача, и ангажовање санитетског тима под окриљем Уједињених нација.

Способности за учешће у мировним операцијама и другим активностима у иностранству Србија и Црна Гора развија према Повељи УН и међународним уговорима. Посебно се развијају способности за учешће у пружању хуманитарне помоћи и другим пословима и задацима на које се Србија и Црна Гора обавезала посебним међународним уговорима.

У мировним операцијама и за учешће у другим активностима у иностранству упућују се на добровољној основи посебно припремљени и обучени професионални припадници Војске, особље цивилне заштите и запослени у органима државне управе. Модели могућег ангажовања тих снага одређени су зависно од карактера мировних операција, као и других послова и задатака.

tradition of participating in peacekeeping missions of the United Nations Organisation, initiated in 1956, is maintained.

Forces belonging to the defence system of Serbia and Montenegro are engaged in UN peacekeeping missions in East Timor, the Democratic Republic of Congo, Liberia, Ivory Coast and Burundi. Their engagement in these missions is realised through the participation of individual Army members in the role of military observers and the engagement of medical teams under the auspices of the United Nations.

Serbia and Montenegro develops its capability for participating in peacekeeping operations and other activities abroad in accordance with the UN Charter and international agreements. What is particularly developed is the capacity for participation in the provision of humanitarian aid and other activities and tasks that Serbia and Montenegro has undertaken by signing special international treaties.

When it comes to participating in peacekeeping operations and other activities abroad, specially prepared and trained professional members of the Army are sent on a voluntary basis, as well as civil defence personnel and employees working for state administration organs. The modes of engagement of these forces are determined depending on the character of peacekeeping operations and other activities and tasks.

Да би се ангажовале снаге за мировне операције, поред Закона о учешћу професионалних припадника Војске Србије и Црне Горе, особља цивилне заштите и запослених у органима управе Савета министара у мировним операцијама и другим активностима у иностранству, потребно је да буду испуњени и следећи услови: мировна операција треба да буде под мандатом Организације Уједињених нација; треба да постоји споразум између страна у сукобу; одлуку о ангажовању снага треба да донесе Скупштина Србије и Црне Горе и потребна су јасна правила ангажовања.

Обим и карактер учешћа снага у мировним операцијама и другим активностима у иностранству биће усклађени с повећањем укупних потенцијала и финансијских могућности држава чланица и Србије и Црне Горе. У наредних неколико година могућности за такво ангажовање ограничене су на индивидуално ангажовање, до учешћа јединица ранга вод – чета. У тој фази могу се обављати посматрачки, војно-полицијски, инжињеријски, санитарски и противтерористички задаци, као и задаци у оквиру штабова мултинационалних контингената нивоа бригаде. Касније се могу у потпуности опремити и оспособити контингенти нивоа батаљона за обављање задатака у свим облицима мировних операција. Такође, могу се оспособити штабни официри за учешће у штабовима мултинационалних контингената нивоа укупних снага у мировној операцији.

За потребе ангажовања Војске Србије и Црне Горе у мировним операцијама усклађује се организациона структура и јачају сви облици сарадње и заједничког деловања са другим националним контингентима.

Запослени у органима државне управе и особље цивилне заштите искључиво ће обављати неоружане послове. Особље цивилне заштите обављаће послове предвиђене Женевским конвенцијама који се односе на отклањање и ублажавање последица природних катастрофа, техничко-технолошких и других несрећа које угрожавају здравље и животе људи, материјална добра и животну средину.

Да би се све снаге држава чланица и Србије и Црне Горе ефикасно припремиле за учешће у мировним операцијама и другим активностима у иностранству образован је Центар за мировне операције.

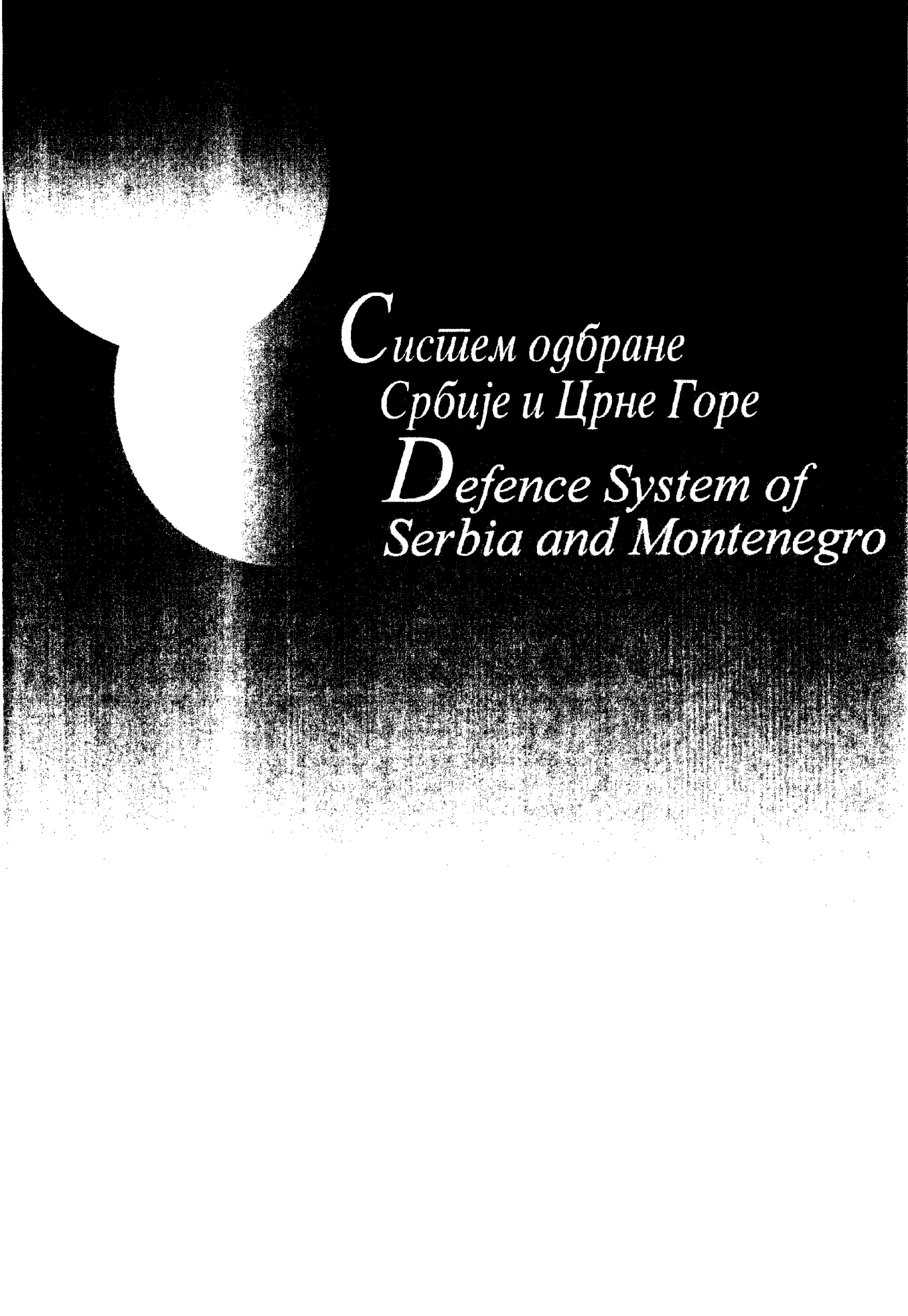
Apart from the Law on the Participation of Professional Members of the Army of Serbia and Montenegro, Civil Defence Personnel and Employees of State Administration Organs in Peacekeeping Missions and Other Activities Abroad, for the purpose of engaging of our forces in peacekeeping operations, it is necessary that the following conditions be fulfilled: the peacekeeping operation in question should be under the mandate of the United Nations Organisation; there should be an agreement concluded between the opposing sides in the conflict; the decision on engaging our forces should be passed by the Parliament of Serbia and Montenegro, and clear rules of engagement are required.

The extent and the character of the participation of our forces in peacekeeping operations and other activities abroad will be adjusted to the increase of the overall potential and the financial constraints of the member states and Serbia and Montenegro. In the next few years, the possibilities for such engagement will be limited to individual engagement and to the engagement of units up to the level of platoon/company. In this phase, the following tasks may be performed: monitoring, military-policing, engineering, medical and anti-terrorist tasks, as well as tasks to be performed within the framework of headquarters of multinational contingents on the level of brigade. Subsequently, it is envisioned that, contingents on the level of battalion may be fully trained and equipped to perform tasks in all spheres of peacekeeping operations. Also, staff officers may be trained to participate in the work of headquarters of multinational contingents on the level of the overall forces participating in the peacekeeping operation in question.

For the purpose of engaging the Army of Serbia and Montenegro in peacekeeping operations, the organisational structure is adjusted and all forms of co-operation and joint action with other national contingents are developed.

State administration employees and civil defence personnel will participate solely in activities that do not require them to be armed. Civil defence personnel will perform activities prescribed by the Geneva Conventions pertaining to dealing with and reducing the consequences of natural disasters, technical-technological and other accidents endangering the health and the lives of people, material goods and the environment.

In order to enable all forces of the member states and Serbia and Montenegro to prepare efficiently and effectively for participation in peacekeeping operations abroad, a Centre for Peacekeeping Operations has been established.

*Систем одбране
Србије и Црне Горе
Defence System of
Serbia and Montenegro*

Мажни грамота о Рибљу

смету Рибље и Ђуме Топе

Ђуме стваре и неправде Трпаче

Никола Ђурићковић синас Падиса
Мухам. М. Ђурићковић II и Никола
Ђурићковић синас Ђуме Топе и
Ђура Милана I. Ђурићковић Трпаче,
који су се до сада у Рибљу и
Ђуми Топи и њиховој области не
како Рибље и Ђуме Топе, него и
у њиховој области направили и једна
и друга Трпачија, направили и гарише,
и у њима живе, и њихови су и
не државни и не државни направили и једна
и друга Трпачија, направили и гарише,
и како, а и њиховој области не
и Трпачија направили и гарише и
направили Рибље и Ђуме Топе, и
направили гарише, и њихови су и
како државни, и и њиховој области
направили гарише, и њихови су и
направили гарише, и њихови су и

у Рибљу и Ђуми Топи и њиховој области
направили гарише, и њихови су и
направили гарише, и њихови су и

Ђурићковић
Ђурићковић

5. СИСТЕМ ОДБРАНЕ СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

Систем одбране чине међусобно повезани елементи држава чланица и Србије и Црне Горе који се на организован начин ангажују ради заштите и одбране њихових заједничких интереса. Систем одбране је под демократском и цивилном контролом.

Основ за изградњу система одбране чине потребе и могућности, као и ниво интеграције у систем колективне безбедности. Изградња елемената система одбране усмерена је на јачање снага одбране које ће бити способне да одговоре на савремене изазове, ризике и претње безбедности.

5.1. Елементи система одбране

Систем одбране је функционално повезан са осталим институцијама држава чланица и Србије и Црне Горе (Шема 1).

Шема 1: Систем одбране Србије и Црне Горе

5. THE DEFENCE SYSTEM OF SERBIA AND MONTENEGRO

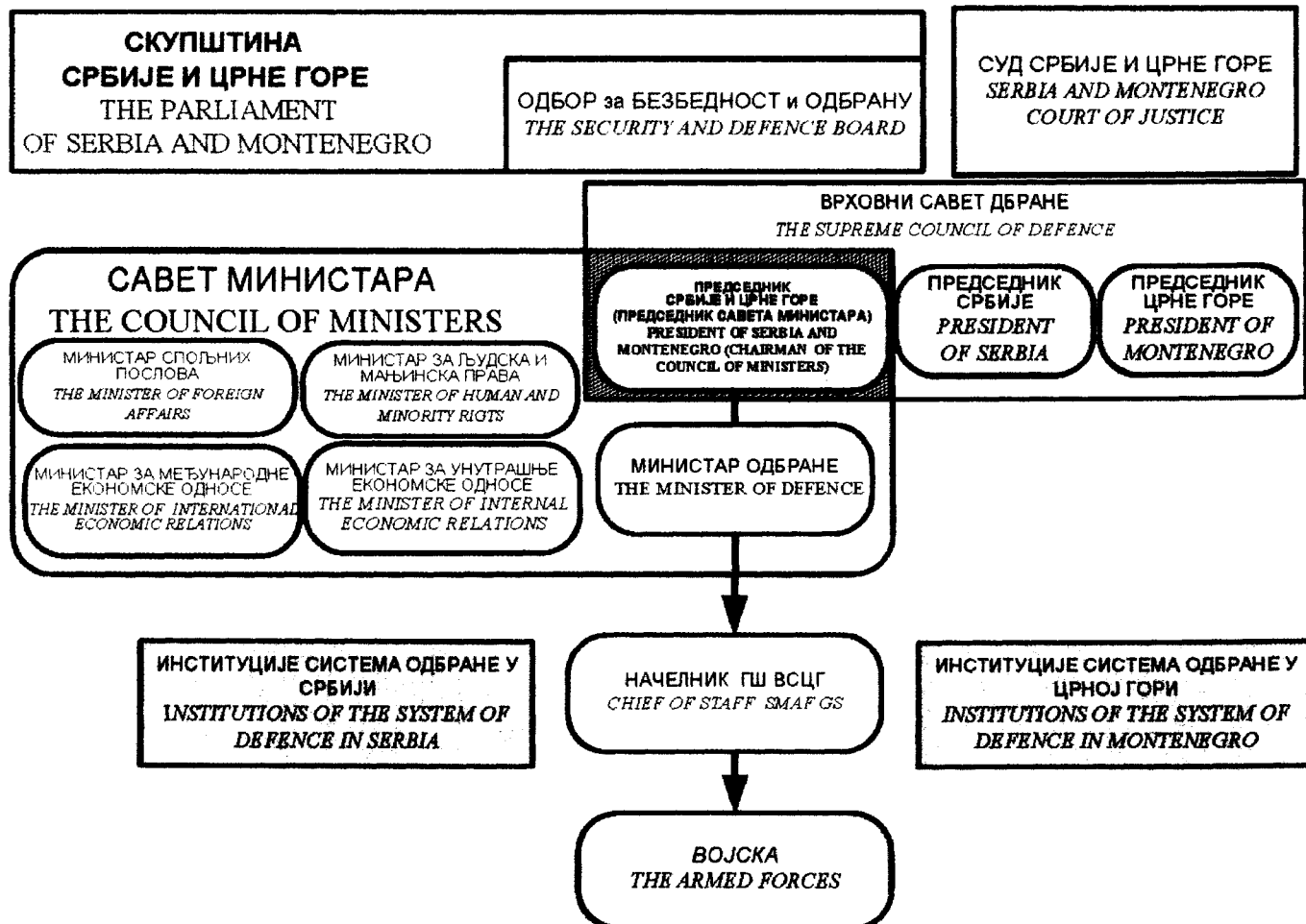
The defence system is made up of interlinked elements of the member states and Serbia and Montenegro that are engaged in and organised for the purpose of protection and defence of their common interests. The defence system is subject to democratic and civilian control.

Building the defence system is based on realistic defence requirements and potential, as well as the level of integration in the collective security system. The building of the elements of the defence system aims to strengthen the defence forces that will be able to respond to contemporary security challenges, risks and threats.

5.1. Elements of the defence system

The defence system is functionally connected to other institutions of the member states and Serbia and Montenegro (Scheme 1).

Scheme 1: Defence System of Serbia and Montenegro

Елементи система одбране су:

- институције Србије и Црне Горе, установљене на основу Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора;
- Војска Србије и Црне Горе;
- институције држава чланица установљене на уставима држава чланица.

У реализацији циљева и задатака одбране елементи система одбране придржавају се одредаба Универзалне декларације о људским правима, Женевских конвенција, Кодекса међународног хуманитарног права и унутрашњег законодавства.

5.1.1. *Институције Србије и Црне Горе*

Институције Србије и Црне Горе у области одбране су: Скупштина Србије и Црне Горе, Врховни савет одбране, Савет министара и Министарство одбране.

Институције Србије и Црне Горе управљају системом одбране према Уставној повељи државне заједнице Србија и Црна Гора и законом.

5.1.2. *Војска Србије и Црне Горе*

Војска Србије и Црне Горе је оружана сила система одбране. Развија се на најбољим домаћим и страним искуствима и достигнућима научне мисли у области безбедности и одбране.

Војсци се додељују мисије и задаци.

Мисије и задатке Војске дефинише Скупштина Србије и Црне Горе, на основу неotuђивог права држава чланица на индивидуалну и колективну одбрану, сагласно члану 51. Повеље ОУН, на принципима међународног права којима се регулише употреба силе и Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора.

Мисије Војске Србије и Црне Горе су:

- одбрана држава чланица и Србије и Црне Горе од спољног оружаног угрожавања;
- учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету;
- подршка државама чланицама у случају природних непогода и катастрофа.

Основни задаци Војске Србије и Црне Горе су:

- одвраћање од оружаног угрожавања и других војних изазова, ризика и претњи безбедности;

The elements of the defence system are:

- institutions of Serbia and Montenegro established on the basis of the Constitutional Charter of the State Union of Serbia and Montenegro,
- the Army of Serbia and Montenegro,
- institutions of the member states established on the basis of the Constitutions of the member states.

In the realisation of the aims and tasks pertaining to defence, the elements of the defence system adhere to the provisions of the Universal Declaration of Human Rights, the Geneva Conventions, the International Humanitarian Law Code and the internal legislation.

5.1.1. *Institutions of Serbia and Montenegro*

Institutions of Serbia and Montenegro in the sphere of defence are: the Parliament of Serbia and Montenegro, the Supreme Defence Council, the Council of Ministers and the Ministry of Defence.

Institutions of Serbia and Montenegro manage the defence system in accordance with the Constitutional Charter of the State Union of Serbia and Montenegro.

5.1.2. *The Army of Serbia and Montenegro*

The Army of Serbia and Montenegro is the armed force of the defence system. It is developed based on the best domestic and foreign experiences and achievements in the sphere of security and defence.

The Army is entrusted with missions and tasks.

Missions and tasks of the Army are defined by the Parliament of Serbia and Montenegro, on the basis of the inalienable right of the member states to individual and collective defence, in accordance with Article 51 of the UN Charter, based on the principles of international law regulating the use of force and the Constitutional Charter of the State Union of Serbia and Montenegro.

Missions of the Army of Serbia and Montenegro are:

- defence of the member states and Serbia and Montenegro against external armed threats;
- participating in building and preserving peace in the region and in the world;
- support to the member states in the case of natural disasters and catastrophes.

The basic aims of the Army of Serbia and Montenegro are:

- deterrence against armed threats and other military security challenges, risks and threats;
- defence of the territory, air space and territorial waters;

- одбрана територије, ваздушног простора и акваторије;
- оспособљавање војника, старешина, команди, јединица и установа за реализацију мисија и задатака;
- учешће у међународној војној сарадњи и мировним операцијама под окриљем ОУН и система колективне безбедности;
- пружање помоћи државама чланицама у случају природних непогода и катастрофа већих размера у којима су угрожени људски животи, животна средина и материјална добра.

На основу одлука Скупштине Србије и Црне Горе и Врховног савета одбране, Војска може да обавља и друге задатке.

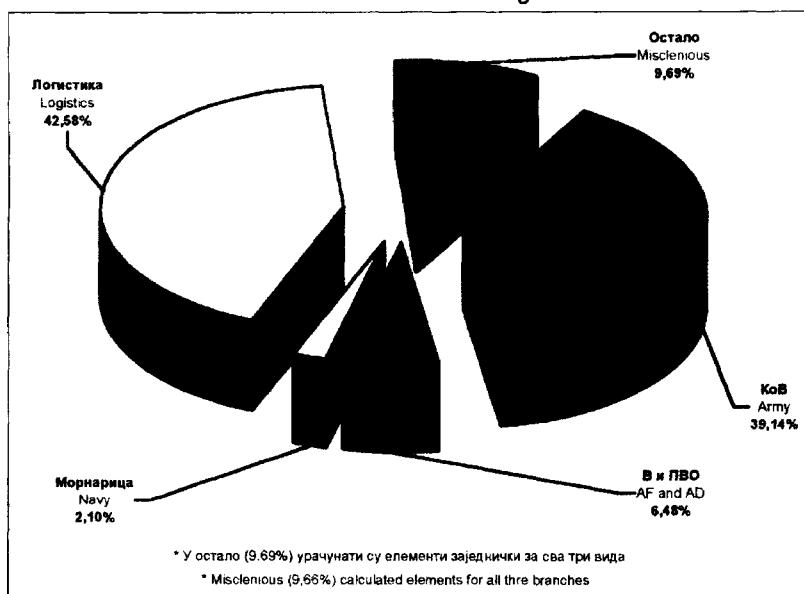
Основе организационе структуре и бројну величину Војске утврђује Врховни савет одбране, на предлог Министарства одбране, зависно од степена угрожености, ресурса, мисија, задатака и међународних стандарда.

Војска се, начелно, попуњава професионалним, рочним и резервним саставом, са тенденцијом ка потпуној професионализацији. Развија сопствене системе обуке и логистике, а ослања се на ресурсе држава чланица и страних партнера. На основу одлуке Врховног савета одбране, своје капацитете ставља на располагање и другим корисницима.

Војска се организује на стратегијском, оперативном и тактичком нивоу и у команде, јединице и установе. Начелно је чине видови, родови и службе. Видови су интегрисане организацијске целине родова и служби које су релативно аутономне у борбеним дејствима на копну, мору и ваздуху.

Видови Војске су: Копнена војска (КоВ), Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана (В и ПВО) и Морнарица (М) (Графикон 9).

Графикон 9: Процентуална заступљеност видова и логистике

- training soldiers, commanding officers, commands, Army units and institutions to be able to accomplish missions and tasks;
- participation in international military cooperation and peacekeeping operations under the auspices of UN and the collective security system;
- assisting the member states in the case of natural disasters and catastrophes of major proportion endangering people's lives, the environment and material goods.

Based on decisions of the Parliament of Serbia and Montenegro and the Supreme Defence Council the Army may perform other tasks as well.

The basis of the organisational structure and the size of the Army (in terms of the number of personnel) is established by the Supreme Defence Council acting on the proposal of the Ministry of Defence depending on the nature of a threat, the resources available, the missions, tasks and international standards.

The Army is manned by professionals, soldiers doing their national service and reserve force members, with the trend being towards full professionalisation. The Army develops its own systems of training and logistics, relying on the resources of the member states and foreign partners. On the basis of the decisions of the Supreme Defence Council, the Army places its capacities at the disposal of other beneficiaries as well.

The Army is organised on the strategic, operational and tactical level, and in the form of command units and institutions. As a matter of principle, it is made up of branches, sub-branches and service branches. Branches are integrated organisational wholes relatively independent in combat activities on land, sea and in the air.

The Army components are: the land force, the air force and anti-aircraft defence, and the navy (Graph 9).

Graph 9: The Percentage Representation of Branches and Logistics.

Родови Војске су: пешадија, оклопно-механизоване јединице, артиљерија, инжињерија, артиљеријско-ракетне јединице за противваздухопловна дејства, авијација, поморство и електронско извиђање и противелектронска дејства.

Службе Војске деле се на опште и логистичке.

Опште службе су: обавештајна, безбедносна, веза, информатичка, атомско-биолошко-хемијска, ваздушно осматрање и јављање, геодетска, хидрометеоролошка и хидронавигацијска и правна служба.

Логистичке службе су: техничка, интендантска, санитарска, саобраћајна, ветеринарска, грађевинска и финансијска служба.

5.1.2.1. *Копнена војска*

Организација, састав, наоружање и опрема Копнене војске прилагођени су за реализацију борбених дејстава на копну. Заједно са другим видовима и осталим снагама одбране, КоВ је носилац оружане борбе, ослобађања и држања простора у свим борбеним условима, као и учешћа у мировним операцијама.

The Army branches are: infantry, armoured-mechanised units, artillery, engineering corps, artillery-missile units for anti-aircraft action, aviation, navigation, electronic reconnaissance and electronic counter-measures activities.

Army services are subdivided into general and logistic services.

General services are: intelligence, security, signal corps, information technology, chemical-biological-radiological, air reconnaissance and alert, geodetic, hydro-meteorological, hydro-navigational, and legal services.

Logistic services are: technical, supply, medical, traffic, veterinary, construction and financial services.

5.1.2.1. *Land force*

The organisation, make-up, armaments and equipment of the land force are based on the requirements of combat activities on land. Along with other branches and elements of defence, the land force is the agent of armed combat, liberation and maintenance of land space under all kinds of combat conditions, and of participation in peacekeeping operations.

Копнена Војска је организована у Команду копнених снага, корпусе, одређени број непосредно потчињених јединица тактичког нивоа и Центар за обуку и усавршавање.

Наоружање и војна опрема КоВ заснивају се на технологији из седамдесетих година 20. века, а борбена возила су друге и треће генерације.

У оперативној употреби су следећа основна борбена средства:

- аутоматска пушка 5,56 мм М21; пушкомитраљез 7,62 мм М84; бацач граната, аутоматски, 30 мм М99; снајперска пушка 12,7 мм „Црна стрела”;
- тенкови М-84 и Т-72;
- оклопна борбена возила БВП М-80 и БРДМ-2;
- артиљеријска оруђа за подршку Х122 и Х155; ТХ152 Д20; ХТ152 „НОРА”; топ 130; ЛРСВ 128 „ПЛАМЕН”; СВЛР 128 „ОГАЊ”, МБ-120 и МБ-82;
- противоклопни ракетни системи ПОЛО М-83, ПОЛК 9К11 и 9К111.

5.1.2.2. *Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана*

Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана обједињава родове и службе чији су организација, састав, оружје и опрема прилагођени за извођење борбених дејстава по циљевима у ваздушном простору, на земљи и води, и под водом.

Снаге Ваздухопловства и противваздухопловне одбране организоване су у Команду ваздухопловства и противваздухопловне одбране, јединице, ваздухопловне базе и Центар за обуку и усавршавање.

Тај вид Војске поседује трећу генерацију борбених авиона, у које спадају ловачки авиони МиГ-29, МиГ-21, ловачко-бомбардерски авион „Орао” и школско-борбени авион Г-4.

Авиони имају опрему и наоружање из седамдесетих година 20. века, а основу наоружања чине невођена убојна средства. Поред наведених борбених авиона, у саставу Ваздухопловства и противваздухопловне одбране налази се и одређени број транспортних, извиђачких и школских авиона, а у оперативној употреби су борбени и транспортни хеликоптери типа Ми-8 и „Газела”.

Ракетни системи који се користе за противваздухопловна дејства припадају генерацији уређаја произведених шездесетих и седамдесетих година 20. века и у процесу су модернизације. На тај начин учињен је покушај да се стари системи задрже у употреби до набавке нових, модернијих система, а да то што мање утиче на борбену готовост.

The organisation of the land force comprises the Land Force Command, corps, a number of directly subordinated tactical-level units and the Centre for Training and Specialisation.

The armaments and military equipment of the land force are based on 1970's technology, whereas our current combat vehicles are second and the third generation.

The following means of combat are in use:

- automatic rifle 5.56mm M21; submachine gun 7.62mm M84; automatic grenade thrower 30mm M99; sniper rifle 12.7mm “Black Arrow”;
- tanks M-84 and T-72;
- armoured vehicles BVP M-80 and BRDM-2;
- artillery weapons for support H122 and H155; TH152 D20; HT152 “NORA”; gun 130; LRSV 128 “PLAMEN”; SVLR 128 “OGANJ”, MB-120 and MB-82;
- anti-armour missile systems POLO M-83, POLK 9K11 and 9K111.

5.1.2.2. *Air force and anti-aircraft defence*

Air force and anti-aircraft defence comprise branches and services whose reorganisation, make-up, armaments and equipment are based on the requirements of combat activities in air space, on land and under water.

Air force and anti-aircraft defence comprise the Air Force and Anti-aircraft Defence Command, units, air force bases and the Centre for Training and Specialisation.

This branch of the Army possesses third-generation fighter planes, among them MiG-29, MiG-21, fighter-bomber “Orao” and the training-fighter plane G-4.

The planes carry equipment and weapons from the 1970's, and their armaments are characterized by unguided delivery systems. In addition to the above-mentioned fighter planes, the air force and anti-aircraft defence possess a number of transport, reconnaissance and training planes; also in use are fighter and transport helicopters Mi-8 and “Gazela”.

Missile systems used for anti-aircraft defence belong to the generation of devices produced in the 1960's and the 1970's, and are in the process of being modernised. In this way, an attempt has been made to keep the old systems in use until new, more modern systems have been procured, while maintaining combat readiness as much as possible.

Основна средства у оперативној употреби за противваздухопловна дејства су:

- ракетни системи средњег домета „НЕВА” и „КУБ”,
- ракетни системи малог домета: „СТРЕЛА-10”, „СТРЕЛА-1”, „ШИЛО” и „СТРЕЛА-2”;
- противавионски топ 30/2 мм, и 40 мм Л-70.

Ваздухопловство и ПВО опремљено је радарским системима „П” серије, заснованим на цевној технологији, произведеним шездесетих година; „С” серије, заснованим на транзисторској технологији, произведеним седамдесетих година, и „ТПС” серије, заснованим на интегрисаној технологији прве генерације, произведеним осамдесетих година. Основни радари који се налазе у оперативној употреби су: П-12, П-14, П-15, П-18, РЛ-128, ПРВ-11, ПРВ-16/9, С-600, ТПС-63, ТПС-70 и „ЖИРАФА” М85.

5.1.2.3. Морнарица

Морнарица обједињава родове и службе, чији су организација, састав, оружје и опрема прилагођени за извођење борбених и других дејстава на мору, у обалском појасу и на унутрашњим пловним путевима.

The basic means of anti-aircraft combat in use are:

- middle-range missile systems “NEVA” and “KUB”,
- short-range missile systems “STRELA-10”, “STRELA-1”, “ŠILO” and “STRELA-2”,
- anti-aircraft gun 30/2mm, and 40mm M-70.

The air force and anti-aircraft defence are equipped with the “P” series radar systems, based on the tube technology, produced in the 1960’s; the “C” series systems, based on the transistor technology, produced in the 1970’s; the “TPS” series, based on the first-generation integrated technology, produced in the 1980’s. The basic radars in use are: P-12, P-14, P-15, P-18, RL-128, PRV-11, PRV-16/9, S-600, TPS-63, TPS-70 and “ŽIRAFА” M85.

5.1.2.3. Navy

The navy comprises branches and services whose organisation, make-up and equipment are based on the requirement for performing combat and other activities at sea, in the coastal region, and within inland waterways.

Организована је у Команду морнарице, Флотилу поморских снага, Речну флотилу, бригаду обалске одбране, Поморски центар и Центар за обуку и усавршавање.

Поседује више врста бродова, покретне лансере обала–море, артиљеријска оруђа, осматрачке системе и друга средства наоружања и војне опреме.

У саставу поморских снага налазе се бродови средње генерације, различите намене: ракетне фрегате, ракетне топовњаче, подморнице, диверзантске подморнице, ловци мина, минополагачи, десантни јуришни чамци и помоћни и школски бродови.

Речна флотила, као основна јединица Морнарице на унутрашњим пловним путевима, поседује властите капацитете за базирање и одржавање већине формацијских бродова и пловних средстава.

5.1.2.4. *Логистика*

Логистика чини посебан подсистем, који обезбеђује реализовање материјалне, здравствене и инфраструктурне подршке Војске у остваривању њених мисија и обављању задатака.

Под основним принципима у организовању логистике подразумевају се пројектовање и ус-

The navy comprises the Navy Command, the maritime fleet, the river fleet, the shore defence brigade, the Maritime Centre and the Centre for Training and Specialisation.

The navy possesses several types of ships, mobile shore-sea launchers, artillery weapons, reconnaissance systems and other kinds of armaments and military equipment.

The maritime forces possess middle-generation ships of various purposes: missile frigates, missile gunships, submarines, sabotage submarines, mine sweepers, mine layers, landing attack ships and auxiliary and training ships.

The river fleet, as the basic navy unit for inland waterways, possesses its own capacities for basing and maintaining most formation ships and vessels.

5.1.2.4. *Logistics*

Logistics is a special subsystem ensuring the realisation of material, health care and infrastructural support to the Army in the accomplishment of its missions and performing its tasks.

The basic principles in the organisation of logistics are the planning and the establishment of a func-

постављање функционалне логистичке структуре и њено повезивање и ослањање на одговарајуће државне и привредне капацитете, чиме се, према реалним могућностима, на оптималан начин обезбеђује материјална и кадровска подршка Војске у реализацији мирнодопских и ратних циљева и задатака.

Логистика је организована у Команду логистике, логистичке базе, логистичке бригаде и Центар за обуку и усавршавање.

Логистичка подршка Војске обухвата функцију снабдевања, одржавања, здравства, транспорта, инфраструктуре и опште логистике.

Снабдевање је функција којом се обезбеђује планско и рационално коришћење материјалних ресурса, као и континуирана и правремена попуна јединица и установа Војске потребним материјалним средствима. Под њим се подразумева достава материјалних средстава и информација од извора–произвођача и из увоза, до крајњих корисника јединице.

Одржавање је логистичка функција намењена за очување и обнављање захтеваног степена исправности, поузданости и ресурса техничких система. Организује се и спроводи с ослоном на капацитете Војске и наменске производно-ремонтне и услужне капацитете. Војска планира и организује одржавање на основу сопствених капацитета, а преко надлежних државних органа ангажује и ремонтне и инфраструктурне капацитете предузећа, занатства и стручних организација.

tional logistic structure and its linking to and reliance on the corresponding state and economic structures thus ensuring, in keeping with our real potential and constraints, material and personnel support to the Army in the accomplishment of peacetime and wartime goals and tasks.

Logistics comprises the Logistics Command, logistic bases, logistic brigades and the Centre for Training and Specialisation.

Logistic support to the Army comprises the functions of supply, maintenance, health care, transportation, infrastructure and general logistics.

The supply function ensures for a planned and rational use of material resources, as well as continued and timely supply of units and institutions of the Army with the requisite material goods. It presupposes the delivery of material goods and information from the source – the manufacturer, and from imports, to the end-user unit.

Maintenance is a logistic function aimed at the sustainment and/or renewal of the required degree of the working order, dependability and resources of technical systems. It is organised and implemented relying on the Army capacities and specific-purpose production-repair and service capacities. The Army plans and organises maintenance on the basis of its own capacities, and engages the repair and infrastructural capacities of companies, crafts and expert organisations through the authorised state organs.

Transportation is a logistic function ensuring a planned and rational use of transportation resources and roads, and organising and monitoring the move-

Транспорти је логистичка функција којом се обезбеђује планско и рационално коришћење транспортних ресурса и путева и организују и контролишу кретање и употреба транспортних средстава. Функцијом транспорта обезбеђује се планско и уредно одвијање саобраћаја на комуникацијама и економично коришћење транспортних средстава, с ослонцем на јединствени саобраћајно-транспортни систем земље, ради обезбеђења покретљивости јединица Војске и њихове правовремене логистичке подршке.

Здравство је логистичка функција којом се обезбеђује здравствена заштита људи и животиња. Реализује се кроз превентивну здравствену заштиту људи и животиња, пружање помоћи и лечење, евакуацију и снабдевање санитетским материјалом.

Инфраструктура је логистичка функција којом се обезбеђују повољни услови за квалитетно обављање других функција логистичке подршке. Обухвата планирање, изградњу и експлоатацију објеката за рад и смештај људства.

Општелогистичком функцијом обезбеђују се повољни услови за исхрану, одевање и смештај.

Стручне носиоце реализације функција у појединим подсистемима логистичке подршке чине логистичке службе.

5.1.2.5. Телекомуникационо-информатички систем

Телекомуникационо-информатички систем намењен је за планирање, организовање, електронску обраду и размену информација на

ment and use of means of transportation. The transportation function ensures a planned and orderly unfolding of transport communications and the economic use of means of transportation, relying on the common traffic-transportation system of the country, for the purpose of ensuring Army unit mobility and timely logistic support to them.

Health care is a logistic function ensuring the health care of people and animals. It is realised through the preventive health care of people and animals, the provision of aid and medical treatment, evacuation and provision of medical supplies.

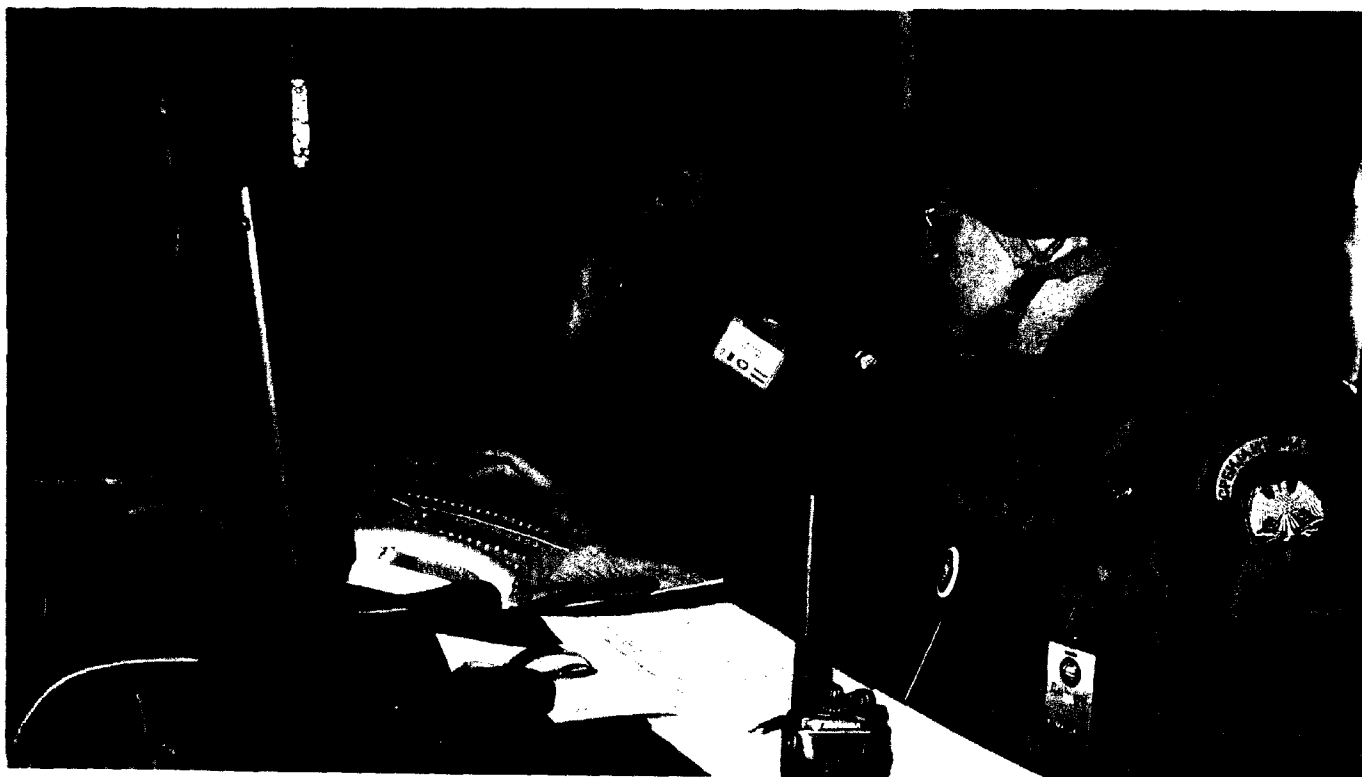
Infrastructure is a logistic function ensuring favourable conditions for a quality performance of other logistic functions. It comprises the planning, construction and use of structures intended for work and accommodation of personnel.

The general logistic function ensures favourable conditions for nourishment, clothing and accommodation.

Logistic services are the agents for the accomplishment of functions in individual subsystems of logistic support.

5.1.2.5. Telecommunications-informatics system

The telecommunications-informatics system is dedicated to the planning, organising, electronic processing and exchange of information on the strategic,

стратегијском, оперативном и тактичком нивоу командовања, и између њих, ради стварања услова за ефикасно командовање у реалном времену.

Организацију телекомуникационо-информатичког система у Војсци реализују: стационарне и мобилне јединице везе, јединице за електронско извиђање и противелектронска дејства и Центар за командно-информационе системе и информатичку подршку.

Подсистем везе у Војсци делом је интегрисан са телекомуникационим системима у државама чланицама.

5.1.2.6. Војнотериторијални органи

Војнотериторијални органи основни су извршни органи за послове војне, радне и материјалне обавезе. Организовани су у војне округе, одсеке и одељке.

Војни округ је надлежан за послове војне, радне и материјалне обавезе на територији више региона – округа. У Србији постоје пет, а у Црној Гори један округ.

Војни одсек је надлежан за послове војне, радне и материјалне обавезе на територији више општина. Постоје 29 војних одсека.

Одељак војног одсека надлежан је за послове војне обавезе на територији општине. Постоје 184 одељка војних одсека: 163 у Србији и 21 у Црној Гори.

Послове из свог делокруга, војно територијални органи обављају на основу Уставне повеље, Закона о одбрани, Закона о Војсци, закона и подзаконских прописа држава чланица и Србије и Црне Горе, и правила и упутстава којима се регулише област војне, радне и материјалне обавезе и мобилизације.

У реализацији задатака, војнотериторијални органи повезују команде Војске са органима министарстава унутрашњих послова држава чланица, матичном службом општина, доставном службом ПТТ-а, судовима, Дирекцијом за конзуларне послове Министарства спољних послова, и другим државним органима и правним лицима.

Институције држава чланица

Институције држава чланица део су система одбране државне заједнице Србија и Црна Гора. Организују се на нивоу држава чланица и локалне самоуправе.

Надлежности институција држава чланица су:

operational and tactical levels of command and between them, for the purpose of creating conditions for efficient command in real time. The organisation of the telecommunications-informatics system in the Army is comprised of stationary and mobile signal-corps units, electronic reconnaissance and electronic counter-measure units, and the Centre for Command-informatics Systems and Informatics Support. The Army communications subsystem is integrated with the telecommunications systems in the member states.

5.1.2.6. Military-territorial organs

Military-territorial organisations are the basic executive elements dealing with matters pertaining to military, service and material requirements. They are organised in the form of military districts, departments and sections.

A military district is authorised to deal with matters pertaining to military, service and material requirements on the territory of a number of regions – districts. There are five military districts in Serbia and one in Montenegro.

A military department is authorised to deal with matters pertaining to military, work and material requirements on the territory of a certain number of municipalities. There exist 29 military departments.

Sections, within military departments, are authorised to deal with matters pertaining to military obligation on the territory of a municipality. There exist 184 such sections: 163 in Serbia and 21 in Montenegro.

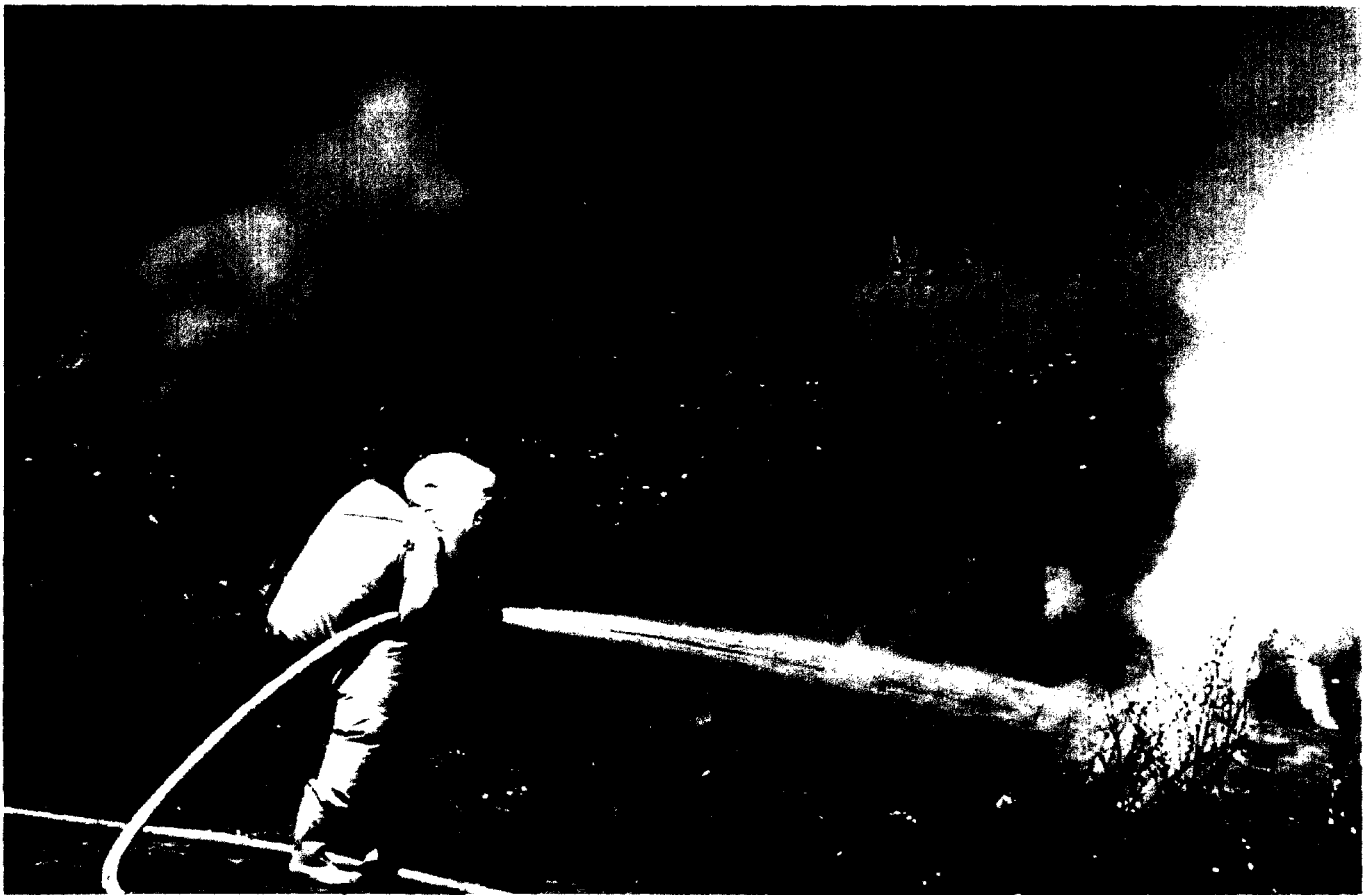
Military-territorial organs perform the work they are authorised for on the basis of the Constitutional Charter, the Law on Defence, the Law on the Army, laws and decrees of the member states and of the State Union of Serbia and Montenegro, and the rules and instructions regulating the sphere of military, work and material obligations and mobilisation.

In the accomplishment of their tasks, military-territorial organisations link Army commands with organisations of the Ministries of Internal Affairs of the member states, local municipal services, the delivery service of the Post Office, courts, the Directorate for Consular Affairs of the Ministry of Foreign Affairs and with other state organs and legal persons.

Institutions of the member states

Institutions of the member states are part of the defence system of the State Union of Serbia and Montenegro. They are organised on the level of the member states and the level of local government.

Institutions of the member states are *authorised* to:

- обезбеђивање неопходних претпоставки за функционисање система одбране;
- заштита и спасавање људи, материјалних добара и животне средине.

Основни задаци институција држава чланица у систему одбране државне заједнице Србија и Црна Гора су: обезбеђење континуираног функционисања државних органа, привреде и јавних служби; едукација и одбрамбено оспособљавање грађана; подршка хуманитарним операцијама; информисање јавности; остваривање регионалне и прекограничне сарадње и координисање активности са осталим институцијама значајним за одбрану; рано упозоравање и обавештавање; заштита и спасавање цивилног становништва, материјалних добара и животне средине, и заштита капиталних културних добара.

Елементи институција држава чланица су органи, организације и службе држава чланица, органи и службе локалне самоуправе, предузећа и друга правна лица, јединице, повереници и штабови цивилне заштите.

Да би се обезбедило рационално и ефикасно деловање институција држава чланица у систему одбране Србије и Црне Горе организују се припреме грађана, државних органа, организација и служби, органа и служби локалне самоуправе, предузећа и других правних лица, јавних служби, особља, јединица и органа цивилне заштите.

- provide the necessary preconditions for the functioning of the defence system;
- protect and rescue people, material goods and the environment.

The basic tasks of institutions of the member states in the defence system of the State Union of Serbia and Montenegro are: to ensure the continued functioning of state organs, the economy and public services; education and defence training of citizens; support to humanitarian operations; informing the public; realising regional and cross-border cooperation, and coordinating activities with other institutions of importance for defence; early warning and alert; protecting and rescuing civilian population, material goods and the environment, and protecting major cultural monuments.

Elements of institutions of the member states are organs, organisations and services of local government, companies and other legal persons, civil defence units, trustees and headquarters'.

In order to provide a rational and efficient functioning of institutions of the member states in the defence system of Serbia and Montenegro, the training of citizens, state organs, organisations and services, local government organs and services, companies and other legal persons, public services, civil defence personnel, units and organs is organised.

Civil defence is an element of the defence system of the member states. It represents a subsystem in the management and coordination of activities aimed at

Цивилна заштита је део институција држава чланица у систему одбране. Чини подсистем управљања и координације активности на спровођењу мера у заштити и спасавању људи, материјалних добара и животне средине од природних катастрофа и техничко-технолошких и других несрећа.

У државама чланицама цивилна заштита обједињава у јединствен систем заштите и спасавања и све органе, предузећа, организације и службе који обављају делатности значајне за заштиту и спасавање цивилног становништва, материјалних добара и животне средине.

Основне функције цивилне заштите су:

- *заштита*, под којом се подразумевају све мере усмерене на превенцију несрећа и ограничавање њихових последица;
- *помоћ*, која обухвата све активности спасавања људи и материјалних добара ради отклањања последица несрећа;
- *реhabилитација*, која чини све мере и активности које се предузимају ради успостављања неопходних услова за живот грађана на пострадалим подручјима.

Органи, јединице и службе цивилне заштите функције и задатке реализују у државама чланицама и локалној самоуправи према одредбама Женевске конвенције и међународног хуманитарног права.

У државама чланицама се уређују доктринарне и нормативне основе организовања и функционисања цивилне заштите, доносе планови ангажовања, реализују припреме грађана за личну и узајамну заштиту, организује служба раног упозоравања и припремају и спроводе мере заштите и спасавања.

Државе чланице и локална самоуправа формирају и развијају органе руковођења заштитом и спасавањем, одреде цивилне заштите и специјализоване јединице за заштиту и спасавање, израђују научне и техничке пројекте из области заштите и спасавања и остварују међународну сарадњу.

5.2. Управљање и руковођење системом одбране

Управљањем и руковођењем системом одбране обезбеђује се стално деловање и ефикасно реаговање свих елемената система одбране на војне и невојне изазове, ризике и претње безбедности држава чланица и Србије и Црне Горе.

implementing measures for protecting and rescuing people, material goods and the environment from natural catastrophes and technical-technological and other accidents.

In the member states civil defence incorporates, within the framework of a unified system of protection and rescuing, all organs, companies, organisations and services of importance for the protection and rescuing of civilian population, material goods and the environment.

The basic functions of civil defence are:

- *protection*, which presupposes all measures aimed at the prevention of accidents and the containment of their consequences;
- *assistance*, encompassing all activities pertaining to rescuing people and material goods for the purpose of eliminating the consequences of accidents;
- *rehabilitation*, encompassing all measures and activities undertaken with a view to establishing the necessary preconditions for the life of citizens located in disaster areas.

Civil defence organisations, units and services accomplish their functions and tasks in the member states and on the local government level in accordance with the provisions of the Geneva Convention and international humanitarian law.

The member states regulate the doctrinal and normative basis of the organisation and functioning of civil defence, prepare engagement plans, ensure for the preparations of citizens for personal and mutual protection, organise the early warning service, and prepare and implement measures aimed at protecting and rescuing people, material goods and the environment.

The member states and local governments establish and develop organs of management of protection and preservation, civil defence units and specialised units for protection and preservation, prepare scientific and technical projects in the sphere of protection and preservation, and accomplish international cooperation.

5.2. Defence system management

Management of the defence system ensures the continued functioning and efficient response of all elements of the defence system to military and non-military security challenges, risks and threats to the member states and Serbia and Montenegro.

 *Институције које
управљају и руководе
системом одбране*

Системом одбране управљају Скупштина Србије и Црне Горе, Врховни савет одбране, Савет министара и Министарство одбране, према надлежностима утврђеним законом.

Скупштина Србије и Црне Горе управљање остварује кроз доношење закона, одлука и других аката, и кроз надзор над елементима система одбране, преко скупштинских одбора и комисија.

Као највиши законодавни орган, Скупштина Србије и Црне Горе у области одбране:

- проглашава и укида ратно стање, уз претходну сагласност скупштина држава чланица;
- контролише спровођење утврђене политике одбране;
- доноси стратегију одбране и законе који се односе на војна питања и одбрану;
- одлучује о чланству Србије и Црне Горе у регионалним и ширим војним савезима у оквиру система колективне безбедности;
- ратификује међународне споразуме и уговоре;

 *Institutions managing
the defence
system*

The defence system is managed by the Parliament of Serbia and Montenegro, the Supreme Defence Council, the Council of Ministers and the Ministry of Defence on the basis of their authorities established by the law.

The Parliament of Serbia and Montenegro accomplishes its management function by passing laws, decisions and other acts, and by overseeing elements of the defence system through parliamentary committees and commissions.

As the highest legislative organ in the sphere of defence, the Parliament of Serbia and Montenegro:

- decides on declaration and termination of a state of war, having obtained prior consent of the Parliaments of the member states;
- monitors the implementation of the established defence policy;
- passes the defence strategy and laws pertaining to military issues and defence;
- decides on the membership of Serbia and Montenegro in regional and broader military alliances within the framework of the collective security system;

- утврђује средства (годишњи приходи и расходи) неопходна за финансирање надлежности поверених Србији и Црној Гори на предлог надлежних органа држава чланица и Савета министара;
- обавља демократски надзор и контролу над Војском и осталим елементима система одбране;
- одобрава упућивање јединица Војске и осталих снага одбране изван територије држава чланица и Србије и Црне Горе и присуство страних оружаних снага на њиховој територији.

Врховни савет одбране, у својству врховног команданта, командује Војском и одлучује о њеној употреби. Одлуке доноси консензусом.

У остваривању својих надлежности, Врховни савет одбране:

- одобрава План употребе Војске,
- одобрава Војну доктрину,
- одлучује о употреби Војске у миру и рату,
- одобрава основе организације Војске,
- доноси указе о кадровским решењима у Војсци.

Савет министара и Министарство одбране функцију управљања остварују руковођењем и контролом.

Савет министара, као извршни орган Скупштине Србије и Црне Горе, у области одбране:

- утврђује и спроводи политику Србије и Црне Горе сагласно заједничкој политици и интересима држава чланица;
- предлаже Скупштини Србије и Црне Горе Стратегију одбране и законе о војним питањима и одбрани;
- доноси мере приправности;
- утврђује основе планова припрема предузећа и других правних лица која имају посебан значај за одбрану;
- стара се, према закону, о развоју производних и других капацитета за производњу наоружања и војне опреме и о промету тих средстава;
- предлаже трошковник-документ о годишњим приходима и расходима неопходним за финансирање одбране;
- остварује инспекцијски надзор у области одбране.

Министарство одбране највиши је управни и стручни орган Србије и Црне Горе у области одбране (Шема 2).

- ratifies international treaties and agreements;
- determines the funding required for financing the authorized activities of Serbia and Montenegro is authorised for on the basis of a proposal of the authorised organs of the Member States and the Council of Ministers;
- carries out the democratic oversight and control of the Army and other elements of the defence system;
- approves the deployment of Army units and other defence forces outside the territory of the member states and the State Union of Serbia and Montenegro, and the presence of foreign armed forces on their territory.

The Supreme Defence Council, acting as the supreme commander, commands the Army and decides on its deployment. The Council reaches decisions by consensus.

Performing the functions for which it is authorised, the Supreme Defence Council:

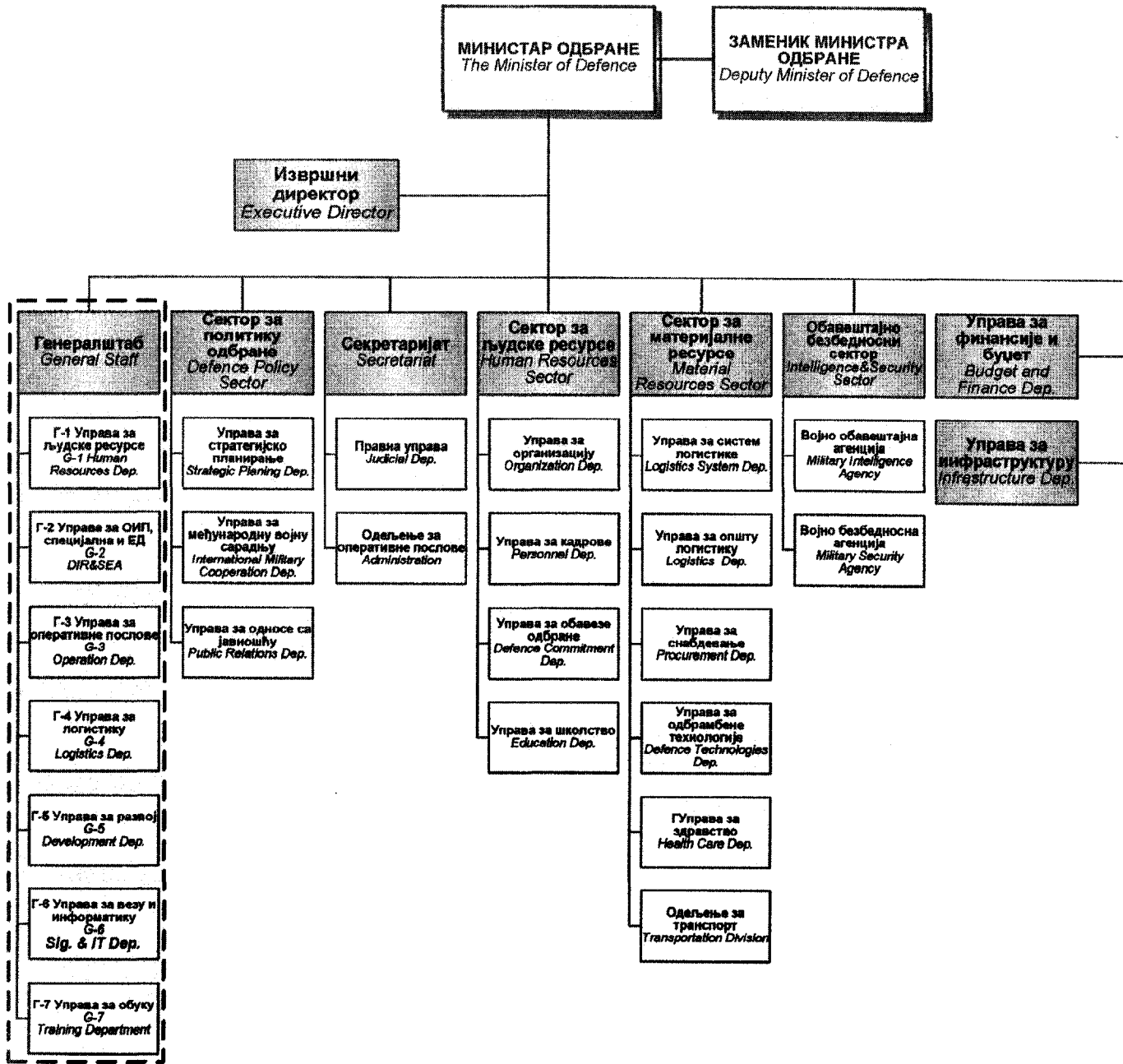
- approves the Plan for the Deployment of the Army,
- approves the Army Doctrine,
- decides on the deployment of the Army in peacetime and in wartime,
- approves the basis of Army organisation,
- issues decrees on Army personnel matters.

The Council of Ministers and the Ministry of Defence accomplish their functions by managing and overseeing the Army.

In the sphere of defence, *the Council of Ministers*, as the executive organ of the Parliament of Serbia and Montenegro:

- establishes and implements the policy of Serbia and Montenegro in accordance with the common policy and the interests of the member states;
- submits proposals for the Defence Strategy and laws on military matters and defence to the Parliament of Serbia and Montenegro;
- passes emergency measures;
- establishes the basis for plans for the preparation of companies and other legal personnel that are of particular importance for defence;
- in accordance with the law, ensures for the development of production and other capacities for the production of armaments and military equipment and for their distribution;
- proposes the expenditures list – a document on the annual income and expenditures necessary for funding the defence;
- accomplishes its oversight function through inspections in the sphere of defence.

The Ministry of Defence is the highest management and expert organ of Serbia and Montenegro in the sphere of defence (Scheme 2).

У оквиру својих надлежности, Министарство одбране:

- спроводи законе и друга акта Скупштине Србије и Црне Горе, Савета министара и Врховног савета одбране;
- координира и спроводи политику одбране коју утврди Савет министара;
- израђује предлоге закона, планова и стратегијских докумената у области одбране;
- управља развојем система одбране;
- координира активности са другим министарствима држава чланица и Србије и Црне Горе, безбедносним институцијама и органима државне управе и локалне самоуправе;
- планира и координира коришћење ресурса одбране;
- управља људским ресурсима, укључујући и школовање кадра;

The Ministry of Defence is authorised to:

- implement laws and other acts of the Parliament of Serbia and Montenegro, the Council of Ministers and the Supreme Defence Council;
- coordinate and implement the defence policy established by the Council of Ministers;
- draft laws, plans and strategic documents in the sphere of defence;
- manage the development of the defence system;
- coordinate activities with other Ministries of the member states and Serbia and Montenegro, security institutions and state administration and local government organs;
- manage human resources, including personnel training;
- coordinate preparations of defence infrastructure;

- координира припреме инфраструктуре одбране;
- координира рад специјализованих органа и институција у области одбране;
- планира производњу наоружања и војне опреме;
- утврђује стандарде, метрологију и класификацију у области одбране;
- планира научноистраживачки рад у области одбране и планира и остварује међународну сарадњу у области одбране.

Министар одбране координира и спроводи утврђену одбрамбену политику и руководи Војском Србије и Црне Горе, на основу закона и овлашћења Врховног савета одбране.

Генералштаб Војске највиши је стручни и штабни орган који припрема одлуку о ангажовању Војске у миру и рату.

Начелник Генералштаба обавља оперативну функцију командовања Војском, у складу са својим надлежностима и одлукама Врховног савета одбране.

Управљање и руковођење институцијама држава чланица установљеним на основу устава држава чланица део је управљања системом одбране с јединственим командовањем. Спроводи се на нивоу држава чланица и локалне самоуправе.

5.2.2. Демократска и цивилна контрола

Демократска и цивилна контрола Војске и осталих елемената система одбране значајан је показатељ демократски уређеног друштва, стварна тежња Србије и Црне Горе и један од основних предуслова за њен улазак у међународне безбедносне и друге интеграције. Демократском и цивилном контролом повећавају се транспарентност, отвореност и одговорност у области одбране и изграђују адекватни механизми контроле Војске и осталих елемената система одбране.

У изградњи и јачању механизма демократске и цивилне контроле Србија и Црна Гора поштује принципе и стандарде ОЕБС-а, искуства развијених демократија у земљама Европске уније и захтеве Програма НАТО „Партнерство за мир”.

Да би се створиле неопходне претпоставке за успешну демократску и цивилну контролу, Србија и Црна Гора је предузела одговарајуће мере и активности на политичком и законодавном плану:

- Уставном повељом дефинисано је да је Војска Србије и Црне Горе под демократском и цивилном контролом;

- coordinate the work of specialised organs and institutions in the sphere of defence;
- plan the production of armaments and military equipment;
- establish defence related standards, specifications and classifications in the sphere of defence;
- plan scientific research in the sphere of defence and to plan and accomplish international cooperation in the sphere of defence.

The Minister of Defence coordinates and implements the established defence policy and manages the Army of Serbia and Montenegro on the basis of the law and the authority granted to him by the Supreme Defence Council.

The Army General Staff is the highest expert and headquarters organisation preparing decisions on engaging the Army in peacetime and in wartime.

The Chief of General Staff performs the operative function of commanding the Army in accordance with his authority and the decisions of the Supreme Defence Council.

Managing institutions of the member states established on the basis of the Constitutions of the member states is part of the management of the defence system by way of unified command. It is carried out on the level of the member states and local government.

5.2.2. Democratic and civilian control

Democratic and civilian control of the Army and the other elements of the defence system is an important indicator of a democratic society, the real aspirations of Serbia and Montenegro, and one of the basic prerequisites for the State Union's entry in international security and other integrations. Democratic and civilian control of the Army increases transparency, openness and accountability in the sphere of defence, and contributes to the establishment of adequate mechanisms for controlling the Army and the other elements of the defence system.

Creating and strengthening the mechanisms of democratic and civilian control, Serbia and Montenegro observes the principles and standards of OSCE, the experiences of developed democratic countries in the EU and the requirements of the NATO “Partnership for Peace” programme.

In order to create the necessary prerequisites for successful democratic and civilian control, Serbia and Montenegro has undertaken the requisite measures and activities in the sphere of politics and legislation:

- the Constitutional Charter prescribes that the Army of Serbia and Montenegro is under democratic and civilian control;
- the Constitutional Charter prescribes the author-

- Уставном повељом су прописане надлежности институција Србије и Црне Горе које управљају системом одбране;
- усклађена је организација Министарства одбране са савременим организационим решењима европских држава;
- Генералштаб Војске Србије и Црне Горе ушао је у састав Министарства одбране, а функцију министра одбране обавља цивилно лице;
- донешен је Закон о службама безбедности, према којем су те службе стављене под демократску цивилну контролу;
- војним обвезницима је омогућено право на приговор савести;
- Законом о контроли промета наоружања и војне опреме створени су услови за демократску и цивилну контролу и надзор над прометом наоружања и војне опреме;
- остварени су контакти с релевантним институцијама и невладиним организацијама у земљи и иностранству које се баве проблемом цивилно-војних односа и организовани су бројни семинари и курсеви за обуку посланика и стручних служби у Скупштини Србије и Црне Горе, Министарству одбране и Војсци;
- итност институција Србије и Црне Горе које управљају системом одбране;
- the organisation of the Ministry of Defence has been adjusted to the modern organisational solutions of European states;
- the General Staff of the Army of Serbia and Montenegro has become part of the Ministry of Defence, and a civilian performs the function of the Minister of Defence;
- the Law on Security Services has been passed, placing those services under civilian control;
- persons subject to military conscription have been given the opportunity for conscientious objection;
- by passing the Law on Controlling the Circulation of Armaments and Military Equipment, conditions have been created to establish democratic and civilian control of the Army and to monitor the circulation of armaments and military equipment;
- contacts have been established with relevant institutions and non-governmental organisations in our country and abroad dealing with the problem of civilian-military relations, and numerous seminars and courses have been organised for the training of representatives of the people and expert services in the Parliament of Serbia and Montenegro, the Ministry of Defence and the Army;
- representatives of Serbia and Montenegro ac-

- представници Србије и Црне Горе активно сарађују са Центром за демократску контролу оружаних снага у Женеви;
- створени су услови за знаћајнији утицај јавности и владиних и невладиних организација у области одбране.

Наведеним мерама и активностима створени су услови за успостављање квалитативно нових цивилно-војних односа којима треба да се обезбеди жељена комплементарност система одбране с демократским карактером држава чланица и Србије и Црне Горе.

5.2.3. Планирање одбране

Планирање одбране остварује се као интегрални део процеса планирања и финансирања надлежности поверених Србији и Црној Гори. Реализују их надлежни органи држава чланица и Србије и Црне Горе, сагласно Уставној повељи државне заједнице Србија и Црна Гора, Закону за спровођење Уставне повеље и законским прописима којима се уређују систем одбране и систем финансирања.

Планирање обавеза свих органа управљања у систему одбране заснива се на реалним економским могућностима и могућностима одређеним трошковником, циљевима и задацима система одбране, проценама безбедности, приоритетима за планирани период и преузетим обавезама.

У процесу планирања одбране примењује се, према међународним стандардима, интегрални систем дугорочног планирања, средњорочног програмирања и годишњег финансирања. На тај начин се конзистентно повезују Стратегија одбране, Војна доктрина, програми и трошковник, јасно дефинишу дугорочни, средњорочни и годишњи приоритети и обезбеђује рационална и ефикасна употреба ресурса одбране.

Планирање одбране спроводи се ради реализације следећих захтева:

- дефинисања планова којима ће се обезбедити ефикасно усаглашавање потреба са ресурсима одбране према утврђеним приоритетима;
- обезбеђивања стабилног финансирања за потребе одбране и Војске и испуњавање међународних обавеза;
- координације рада државних органа и осталих елемената система одбране;
- побољшања ефикасности заједничке сарадње с НАТО-ом и стварања услова за интероперабилност у планирању одбране;
- стварања услова за учешће у међународној војној сарадњи, укључујући и учешће у мировним операцијама;

tively cooperate with the Centre for Democratic Control of Armed Forces in Geneva;

- conditions have been created to significantly increase the influence of the public, governmental and non-governmental organisations in the sphere of defence.

Through the above-mentioned measures and activities, conditions have been created for the establishment of qualitatively new civilian-military relations with the goal of ensuring the desired complementarity of the defence system with the democratic character of the member states and Serbia and Montenegro.

5.2.3. Defence planning

Defence planning is realised as an integral part of the process of planning and funding the functions Serbia and Montenegro has been entrusted with. These functions are accomplished by the authorised organs of the member states and Serbia and Montenegro, in accordance with the Constitutional Charter of the State Union of Serbia and Montenegro, the Law on the Implementation of the Constitutional Charter and legal regulations dealing with the defence system and the system of funding.

The planning of the requirements of all management organs in the defence system is based on the realistic economic estimates, priorities established in the expenditures list, the aims and tasks of the defence system, security estimates, priorities for the given period and the obligations undertaken.

In the process of defence planning, the integral system of long-term planning, middle-term programming and annual financing is used, in accordance with international standards. In this way, the Defence Strategy, the Army Doctrine, the programmes and the expenditures list are linked consistently, long-term, middle-term and annual priorities are clearly defined, and a rational and efficient use of defence resources is ensured.

Defence planning is carried out for the purpose of fulfilling the following requirements:

- defining the plans that will ensure an effective correlation between needs and available defence resources, according to established priorities;
- ensuring stable financing to fulfil the needs of defence and the Army and to fulfil international obligations;
- coordinating the work of state organs and the other elements of the defence system;
- improving the efficiency of joint cooperation with NATO and creating conditions for interoperability in defence planning;
- creating conditions for participation in international military cooperation, including participation in peacekeeping operations;
- transparency of budget expenditure for defence and improving the efficiency of control.

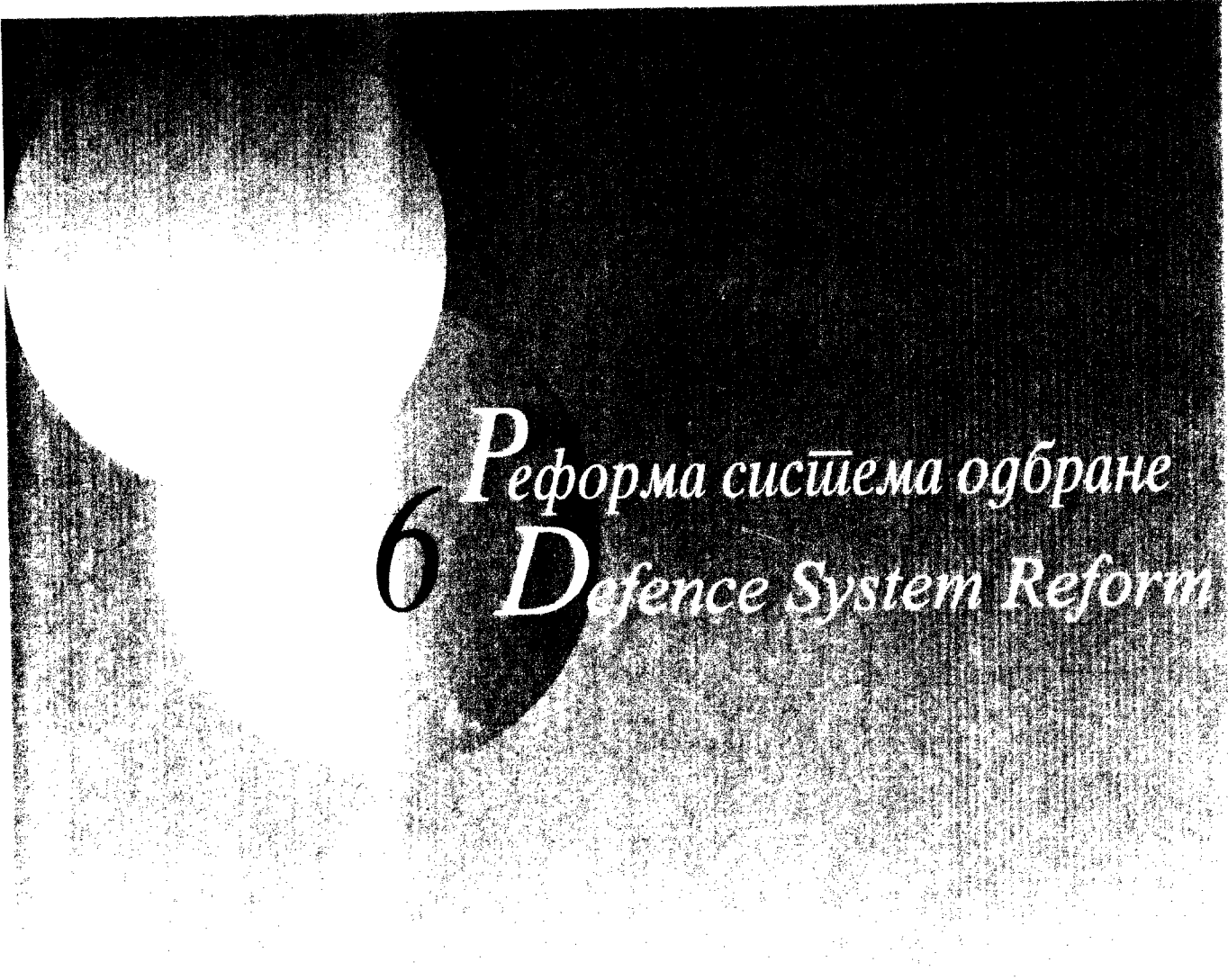
– транспарентности буџетских расхода за одбрану и унапређења ефикасности контроле.

У области одбране израђују се стратегијски преглед одбране, план развоја система одбране, план употребе Војске, и друга планска документа. Основну улогу у процесу планирања одбране има Врховни савет одбране. Савет министара координира планирање одбране, а њена реализација је у надлежности Министарства одбране.

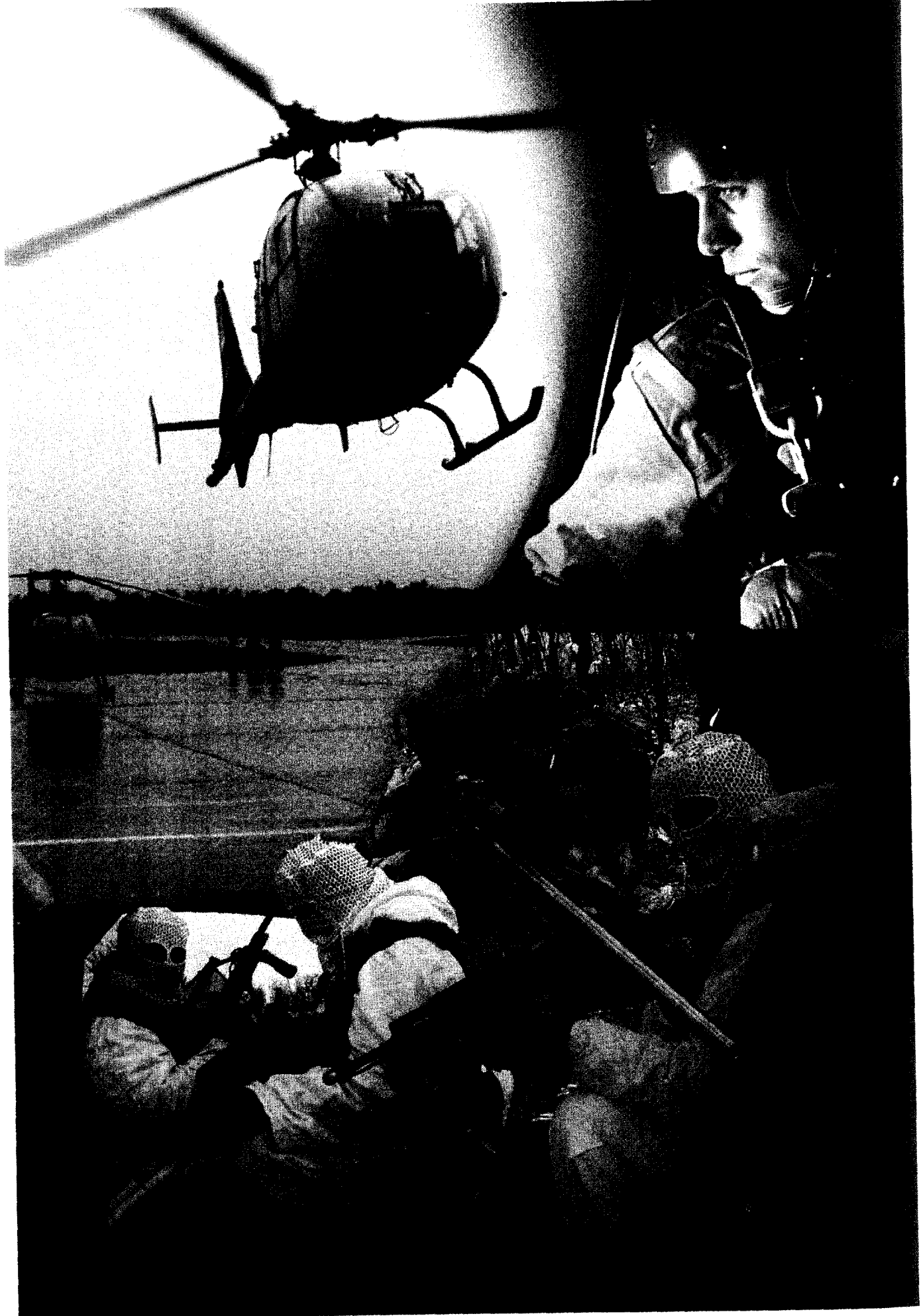
Министарство одбране израђује предлог финансијског плана одбране за сваку годину на основу годишње исказаних потреба Министарства одбране и Војске Србије и Црне Горе и Упутства Савета министара за израду закона о годишњим приходима и расходима неопходним за финансирање надлежности поверених Србији и Црној Гори. За дугорочно планирање, министарства надлежна за послове финансија држава чланица обезбеђују Министарству одбране податке о пројектованим буџетским расходима за одбрану.

The following documents are drawn up in the sphere of defence: Strategic Defence Review, the Plan of Development of the Defence System, the Plan of Deployment of the Army and other plan-type documents. The Supreme Defence Council plays a fundamental role in the process of defence planning. The Council of Ministers coordinates defence planning, while the Ministry of Defence is responsible for its accomplishment.

The Ministry of Defence prepares the proposal of the financial plan of defence for every year on the basis of annually expressed requirements of the Ministry of Defence, the Army of Serbia and Montenegro and the Guideline of the Council of Ministers pertaining to drawing up the law on annual income and expenditures necessary for the financing of the functions entrusted to Serbia and Montenegro. For long-term planning, the ministries responsible for the financial affairs of the member states provide the information on projected budget expenditures for defence to the Ministry of Defence.

Реформа система одбране
6 *Defence System Reform*

6. РЕФОРМА СИСТЕМА ОДБРАНЕ

Политиком одбране држава чланица и Србије и Црне Горе усмерава се реформа система одбране према реалним изазовима, ризицима и претњама безбедности, реалним могућностима и међународним стандардима.

Усвајањем Стратегије одбране државне заједнице Србија и Црна Гора и Одлуке Врховног савета одбране о основама организације Војске Србије и Црне Горе створене су основне претпоставке за спровођење реформе система одбране Србије и Црне Горе.

Основни циљ реформе јесте изградња ефикасног и економски одрживог система одбране и професионалне и модернизоване Војске, опремљене и оспособљене да реализује дефинисане мисије и задатке.

Да би се остварио циљ реформе, неопходно је да се обезбеде: политички консензус, законска регулатива, финансијска средства, укључење у безбедносне интеграције и подршка јавности.

Упркос тешкоћама са којима се суочавала у протеклом периоду, Србија и Црна Гора постигла је значајне резултате у реформи система одбране у сложеним безбедносним и материјалним условима. У вези с тим:

- усвојена је Стратегија одбране државне заједнице Србија и Црна Гора;
- усвојене су Основе реформе система одбране;
- формиран је Одбор за координацију реформе система одбране у Министарству одбране;
- формиран је Фонд за реформу;
- формиран је Центар за мировне операције;
- војни правосудни органи прешли су у надлежност цивилних судова држава чланица;
- послови обезбеђења државне границе на територији Републике Црне Горе пренети су у надлежност МУП-а Црне Горе 2004. године, а пренос надлежности на територији Републике Србије отпочео је у јануару 2005. године;
- успостављена је нова организација Министарства одбране и Генералштаба;

6. DEFENCE SYSTEM REFORM

The defence policy of the member states and Serbia and Montenegro directs the reform of the defence system, taking into account real security challenges, risks and threats, constraints, and in conformity with international standards.

The adoption of the Defence Strategy of the State Union of Serbia and Montenegro and the Decision of the Supreme Defence Council on the Basis for the Organisation of the Army of Serbia and Montenegro created the basic prerequisites for the implementation of the reform of the defence system of Serbia and Montenegro.

The basic aim of the reform is to build an efficient and economically viable defence system and a professional and modernised Army, equipped and trained to accomplish its assigned missions and tasks.

In order to achieve the aims of the reform, it is necessary to provide: political consensus, laws, adequate funding, entry into collective security systems, and the support of the public.

Despite the difficulties it has faced in recent years, Serbia and Montenegro has achieved significant results in the reform of the defence system under complex circumstances in terms of security and funding. In connection with this:

- the Defence Strategy of the State Union of Serbia and Montenegro has been adopted;
- the Basis of the Defence System has been adopted;
- the Committee for Coordinating the Reform of the Defence System has been formed at the Ministry of Defence;
- the Centre for Peacekeeping Operations has been established;
- the Army judiciary system has been transferred to the jurisdiction of civilian courts of the member states;
- the tasks pertaining to securing the state border on the territory of Montenegro have been transferred to the jurisdiction of the Ministry of Internal Affairs of Montenegro in 2004, and the transfer of jurisdiction on the territory of the Republic of Serbia began in January 2005;
- a new organisation of the Ministry of Defence has been established;

- Обавештајна управа и Управа безбедности преформирани су у Војнообавештајну и Војнобезбедносну агенцију и претпочињене Министарству одбране;
- знатно је смањен број јединица на тактичком нивоу, а преформирањем и дислокацијама побољшана је њихова попуна и опремљеност;
- расформирани су школски центри и успостављена јединствена Војна академија.

Реализацијом наведених активности створене су важне претпоставке за наставак реформе, учешће Војске у мисијама Организације УН и активан курс ка прикључењу евроатлантским безбедносним интеграцијама. Реформа система одбране обухвата реформу Војске и развој осталих елемената система одбране.

6.1. Реформа Војске Србије и Црне Горе

Циљ реформе Војске јесте изградња професионалне војне силе оспособљене да реализује додељене мисије и задатке.

Ради реализације циља реформе, дефинисана су следећа **стратешка опредељења**: постепено скраћивање војног рока; поступна професионализација војске; стварање модерно организоване, наоружане, наменски припремљене и интероперабилне војске оспособљене за реализовање додељених мисија и задатака; побољшање статуса и стандарда припадника војске и Министарства одбране.

Приоритети у развоју Војске јесу јачање и модернизација противтерористичких, брзо покретних, хеликоптерских, санитарских и инжењеријских јединица и јединица војне полиције, као и осавремењавање и развој система командовања на свим нивоима.

Развој Војске Србије и Црне Горе операционализован је у три фазе.

Прва фаза (до краја 2004. године). Након стварања стабилнијег безбедносног окружења, предузете су бројне измене на основу којих је рационализована организација Војске; расформирани су јединице и установе које су имале неадекватну намену и опрему, а преформирањима и дислокацијама побољшани су попуна и опремљеност осталих јединица.

Рационализација Војске реализована је кроз:

- **организацијске промене** – расформирање, преформирање, прегруписавање, чиме је смањен број команди, јединица и установа за 30 одсто;

- the Intelligence Office and the Security Office have been transformed into the Military Intelligence Agency and the Military Security Agency, both of which have been subordinated to the Ministry of Defence;
- the number of tactical units has been considerably reduced, and their manning and equipment have been improved through transformation and changes of location;
- school centres have been disbanded and a unified Military Academy has been established.

The accomplishment of the above activities has created important preconditions for the continuation of the reform, the participation of the Army in UN missions and efforts aimed at joining Euro-Atlantic security systems. The defence system reform encompasses the reform of the Army and the development of the other elements of the defence system.

6.1. Reform of the Army of Serbia and Montenegro

The aim of the reform of the Army of Serbia and Montenegro is the development of a professional armed force trained to accomplish missions and tasks assigned to it.

In order to realise the goal of the reform, the following **strategic options** have been defined: a gradual shortening of the national service, a gradual professionalisation of the Army, the development of a purposefully trained and interoperable armed force organised in a modern way, able to realise missions and tasks assigned to it, and improving the status and the living standard of Army and Defence Ministry employees.

The priorities in the development of the Army are the strengthening and modernisation of anti-terrorist, highly mobile, helicopter, medical and engineering, and military police units, as well as the modernisation and the development of the system of command on all levels.

The development of the Army of Serbia and Montenegro has been operationalised in three phases.

Phase One (until the end of 2004). Following the creation of a more stable security environment, numerous changes have been effected, on the basis of which the organisation of the Army has been accomplished, units and institutions whose purpose and equipment were inadequate have been disbanded, and the manning and equipment of the remaining units have been improved through transformation and changes of location.

Rationalizing changes in the Army has been accomplished through:

- **organisational changes** – disbanding, transformation, regrouping, whereby the number of commands, units and institutions has been reduced by 30 per cent;
- **reduction of armaments and military equip-**

- **смањење наоружања и војне опреме** – из оперативне употребе повучена су застарела средства ратне технике;
- **смањење броја локација** – смањено је девет гарнизонских места.
- **смањење броја људства** – формацијско бројно стање Војске смањено је за 29 одсто. Према структури кадра смањено је 26 одсто официра, 12 одсто подофицира, 32 одсто војника по уговору, пет одсто цивилних лица и 33 одсто војника.

Организацијска структура Војске у првој фази реформе приказана је на шеми 3.

Шема 3: Организациона структура Војске у првој фази реформе

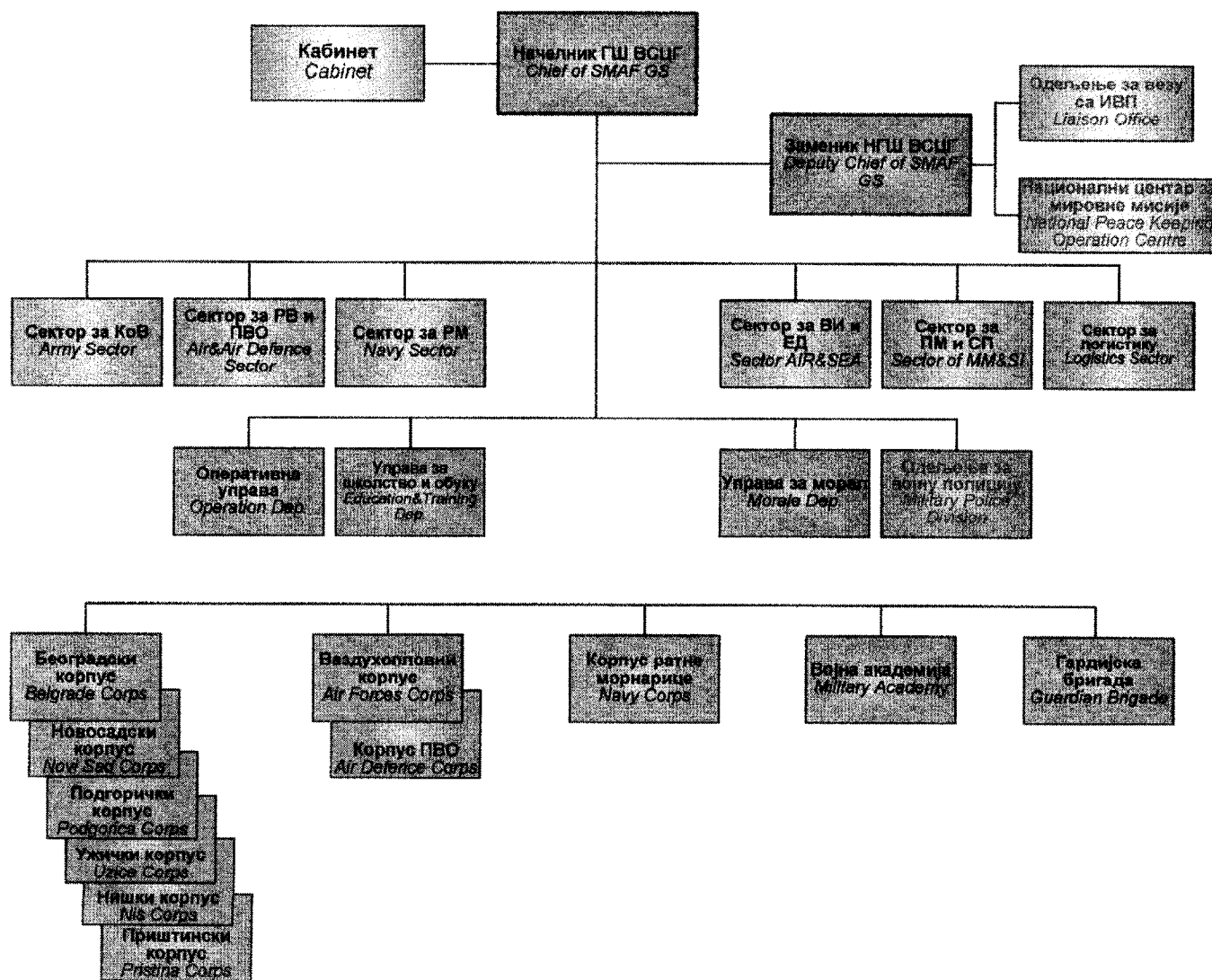
ment – outdated weapons and equipment have been phased out;

– **reduction of the number of locations** – the number of garrison locations has been reduced by nine.

– **reduction of the number of personnel** – Army personnel have been reduced by 29 per cent. In terms of personnel structure, the number of officers has been reduced by 26 per cent, the number of non-commissioned officers by 12 per cent, the number of contractual soldiers by 32 per cent, the number of civilians by 5 per cent and the number of soldiers by 33 per cent.

The organisational structure of the Army in Phase One of the reform is shown in Scheme 3.

Scheme 3: Organisational Structure of the Army in the First Phase of Reform

Друга фаза (од 2005. до 2006. године). У тој фази убрзаће се реформски процес кроз успостављање савремене организације на стратегијском и оперативном нивоу и наставити рационализација Војске на тактичком нивоу. Наведеним променама створиће се основе за модуларно организовање, са батаљонима–диви-

Phase Two (from 2005 to 2006). In this phase, the reform process will speed up through the establishment of a modern organisation on the strategic and operational levels, and the continuation of the process of rational restructuring of the Army on the tactical level. The above changes will create the basis for a modular organisation, with battalions-divi-

ције Војске. Ради интероперабилности са савезницима и партнерима, команде и јединице опремиће се савременим наоружањем и опремом за учешће у мировним операцијама.

На основу одлука Врховног савета одбране, донетих 2004. године, планиране су следеће организацијске промене:

- **организацијске промене на стратегијском и оперативном нивоу** – усклађивање организације Генералштаба са организацијама савремених оружаних снага, формирање команде оперативних снага, команди видава и логистике и расформирање команди корпуса;
- **расформирање граничних јединица** – прелазак граничне службе у надлежност МУП-а Републике Србије;
- **организацијске промене борбених јединица** – преформирање и расформирање јединица које нису организоване према мисијама и задацима дефинисаним у Стратегији одбране и Војној доктрини Србије и Црне Горе, и повлачење из оперативне употребе застарелог наоружања и војне опреме;
- **организацијске промене у логистици, школству, здравству и установама културе** – расформирање дела установа које нису неопходне за функционисање Војске и прелазак дела установа на доходовни начин финансирања.

Наведеним организацијским променама обезбедиће се значајни ресурси за успостављање савремене организације и створити могућност за предузимање следећих мера везаних за прелазак на модел професионалне Војске. Организациона структура Војске у другој фази реформе приказана је на шеми 4.

Трећа фаза (од 2007. до 2010. године). У тој фази ће се завршити планирани циклус реформе Војске и значајно убрзати модернизација наоружања и војне опреме. Тежиште организационих промена биће на формирању команди снага за реаговање, главних одбрамбених снага, територијалних снага и логистике. Под реализацијом треће фазе подразумева се превазилажење видовске организације, а зато су неопходне значајне структурне и функционалне промене на свим нивоима организовања.

Јединице копнених снага доминантно ће бити организоване на модуларном принципу, а тежиште модернизације биће на осавремењавању постојећег и набавци савременог оружја и опреме за противтерористичке и инжињеријске јединице и јединице везе.

У ваздухопловним и противваздухопловним снагама биће заступљен модуларни принцип организације; објединиће се борбене и логистичке

Army. For the purpose of achieving interoperability with allies and partners, commands and units will be equipped with modern armaments and equipment for participation in peacekeeping operations.

On the basis of the decisions of the Supreme Defence Council passed in 2004, the following organisational changes are planned:

- **Organisational changes on the strategic and operational levels** – adjusting the organisation of the General Staff to reflect those of modern armed forces, the establishment of the command of operational forces, commands of branches of the Army and logistics, and the disbanding of corps commands;
- **disbanding border units** – transferring border services to the jurisdiction of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Serbia;
- **organisational changes of combat units** – transforming and disbanding units that are not organised in accordance with the missions and tasks defined in the Defence Strategy and the Army Doctrine of Serbia and Montenegro, and the phasing out of outdated armaments and military equipment;
- **organisational changes in logistics, education, health care and cultural institutions** – disbanding some institutions that are not necessary for the functioning of the Army and the transfer of some institutions to income-based funding.

The above-mentioned organisational changes will provide considerable resources for establishing a modern organisation and creating the preconditions for undertaking the next measures pertaining to converting to a professional Army model. The organisational structure of the Army in Phase Two of the reform is presented in Scheme 4.

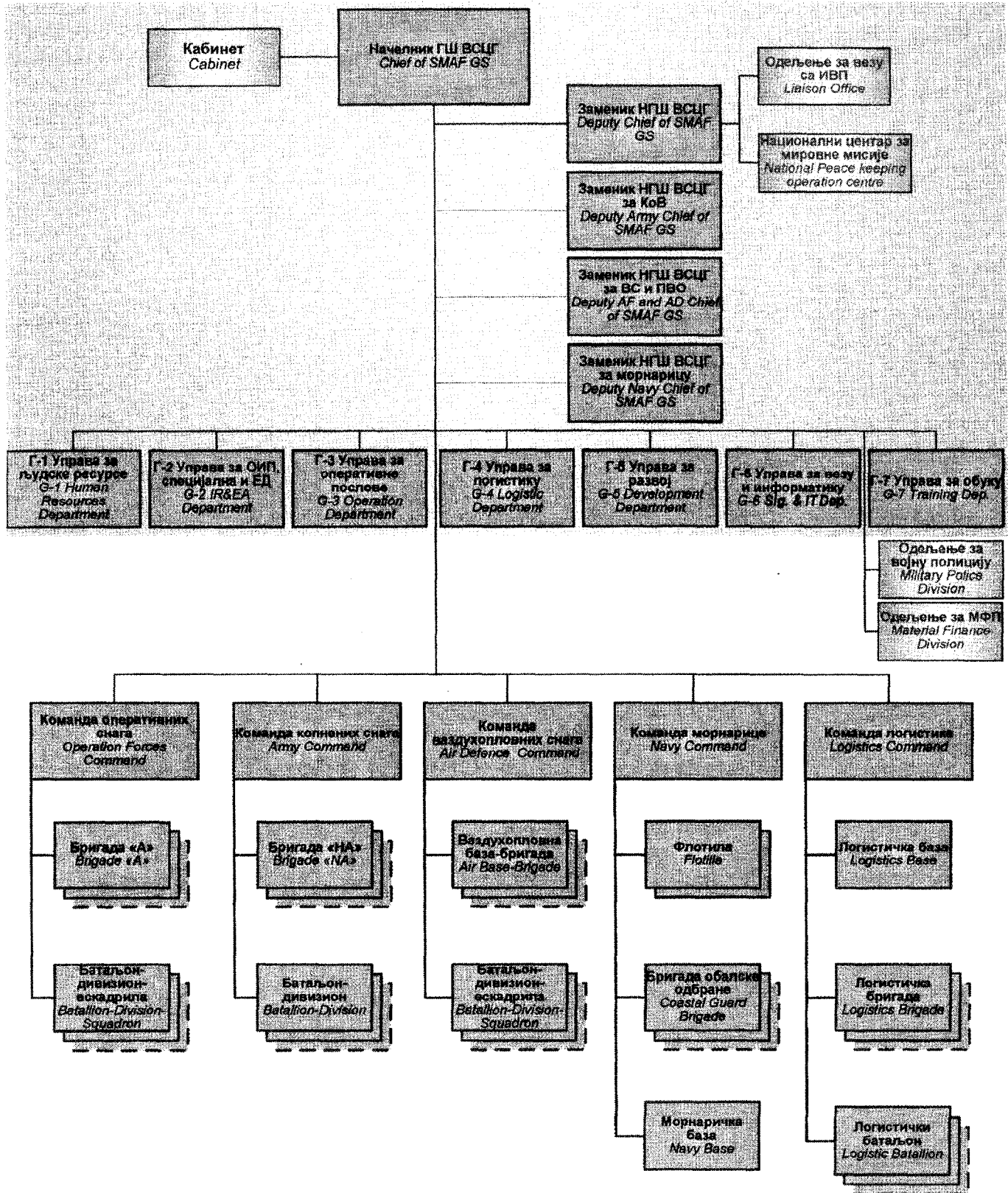
Phase Three (from 2007 to 2010). In this phase the planned cycle of the reform of the Army will be completed, and the rate of modernisation of armaments and military equipment will be increased considerably. The organisational changes will focus on establishing commands of the response forces, the main defence forces, the territorial forces and logistics. The accomplishment of Phase Three will serve as the basis for moving away from the current the branch-type organisation of the Army, and will require considerable structural and functional changes on all organisational levels.

Land force units will be predominantly organised based on the modular principle, and the modernisation process will focus on current armaments and procuring equipment for anti-terrorist and engineering units, as well as signal-corps units.

Air force and anti-aircraft defence units will be organised based on the modular principle; combat units and logistic units will be unified within the framework of air force bases, developing unified anti-air-

Шема 4: Организациона структура Војске у другој фази реформе

Scheme 4: Organisational Structure of the Army in the Second Phase of Reform

јединице у оквиру ваздухопловних база и развијати обједињене снаге ПВО територије и систем ваздушног осматрања и јављања, који ће бити укључени у заједнички систем у региону. Модернизоваће се одређени број авиона ловачке и ловачко-бомбардерске намене, вишенаменски хе-

craft defence forces of the given territory and the system of air reconnaissance and alert, which will be part of a common system in the region. A certain number of fighter planes and fighter-bomber planes will be modernised, as well as multi-purpose helicopters and radar and missile systems.

Снаге Морнарице биће организоване у поморске и обалске снаге и снаге на унутрашњим пловним путевима. Тежиште у развоју биће на повећању могућности за противбродска дејства, ПВО поморских снага и осавремењавању командно-информационог система.

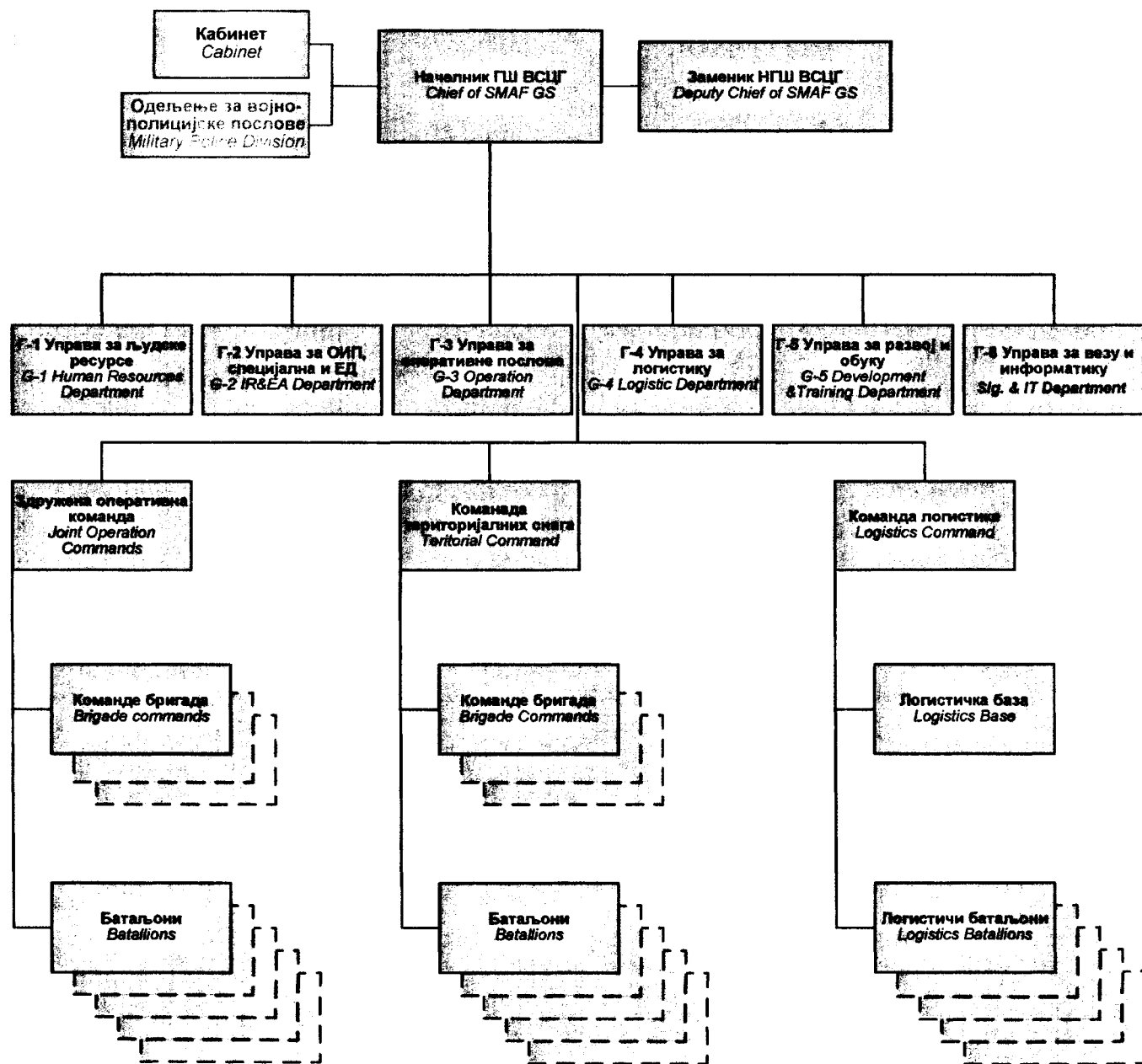
Структуру Војске према намени сачињаваће: снаге за реаговање, главне одбрамбене снаге, територијалне снаге и логистичке снаге (Шема 5).

ritime and coastal units, and inland waterway units. Concerning the development of the navy, the focus will be on increasing the potential for anti-vessel defence, maritime forces' anti-aircraft defence, and the modernisation of command and control systems.

The structure of the Army, based on its assigned missions will be made up of: *response forces, the main defence forces, territorial forces and logistic forces* (Scheme 5).

Шема 5: Организациона структура Војске у трећој фази реформе

Scheme 5: Organisational Structure of the Army in the Third Phase of Reform

Снаге за хитно реаговање биће професионалне, специјално опремљене и оспособљене јединице, намењене за противтерористичка и противдиверзантска дејства, и за пружање помоћи у одговору на невојне изазове, ризике и претње безбедности. Задатке ће обављати самостално и у садејству са снагама министарства унутрашњих послова држава чланица и међународним снагама.

Снаге за брзо реаговање биће попуњене, опремљене и оспособљене за одговор на војне изазове, ризике и претње безбедности, за учешће у мировним операцијама и обезбеђење услова за мобилизацију и нарастање главних одбрамбених и територијалних снага. Попуњаваће се професионалним кадром и активном резервом.

Главне одбрамбене снаге чиниће јединице намењене за: ојачавање снага за реаговање; одговоре на војне изазове, ризике и претње безбедности; обуку професионалног састава, војника у другом периоду војног рока и резервног састава, као и за помоћ становништву у случају природних непогода и катастрофа.

Територијалне снаге биће јединице опремљене и оспособљене за обављање задатака у додељеним зонама одговорности. Попуњаваће се на територијалном принципу. Биће намењене за: основну обуку војника, одбрану праваца и објеката у зонама одговорности и пружање помоћи у случају природних непогода и катастрофа у којима су угрожени људски животи, животна средина и материјална добра. У миру ће их чинити професионални састав и војници на одслужењу војног рока за време основне обуке, а у рату и пасивна резерва.

Развој професионализације Војске проузроковаће постепено укидање главних одбрамбених снага, а њихова улога биће додељена снагама за реаговање и територијалним снагама.

Логистичке снаге чиниће јединице и установе опремљене и оспособљене за обављање задатака везаних за логистику. Ослањаће се на војну и националну логистику државне заједнице и економије држава чланица. Засниваће се на системском приступу, јединству командовања и расположивим материјалним ресурсима, уз поштовање принципа непрекидности и флексибилности. Биће намењене за: снабдевање, одржавање, исхрану, одевање, смештај, транспорт, здравствену заштиту и развој одржавање инфраструктуре.

Ради успешне реализације мисија и задатака Војске, до 2010. године, Србија и Црна Гора ће:

- организовати и припремити, на високом степену борбене готовости, део професионалних мирнодопских јединица, пре свега за противтерористичку борбу;

Urgent-response forces will be professional, specially equipped and trained units, whose purpose will be to engage in anti-terrorist and anti-sabotage action, and to provide assistance when responding to non-military security challenges, risks and threats. They will perform their tasks independently or in cooperation with forces of the Ministry of Internal Affairs of the member states, and international forces.

Quick-response forces will be manned, equipped and trained to respond to military security challenges, risks and threats, to participate in peacekeeping operations, and provide the conditions for mobilisation, and for the increase of the main defence and territorial forces. Professional and active reserve personnel will man them.

The main defence forces will be made up of units intended to: reinforce the response forces; respond to military security challenges, risks and threats; train professional personnel, soldiers in the second period of their national service and the reserve force; and to assist the population in the case of natural disasters and catastrophes.

The territorial forces will be units equipped and trained to perform tasks in the zones they are responsible for. They will be manned based on the territorial principle. They will be tasked to: perform the basic training of soldiers, to defend lines of communications and specified objects in their assigned zones, and to provide help in the case of natural disasters and catastrophes endangering human lives, the environment and material goods. In peacetime, they will be made up of professional personnel and soldiers doing their national service during their basic training, whereas in wartime, passive reserve personnel will be included as well.

Continued professionalisation of the Army will lead to a gradual disbandment of the main defence forces, and their role will be taken over by the response forces and territorial forces.

The logistic forces will be made up of units and institutions equipped and trained to perform tasks pertaining to logistics. They will rely on the military and national logistics of the State Union and the economies of the member states. They will be based on a systematic approach, under the principle of unity of command, with the available material resources, and adhering to the principles of continuity and flexibility. They will be intended for: supplies, maintenance, providing food and clothing, accommodation, transportation, health care, and the development and maintenance of infrastructure.

For the purpose of the successful realisation of the Army's missions and tasks, by 2010 Serbia and Montenegro will:

- organise and prepare, to a high level of combat readiness, a part of its professional peacetime units, first of all those intended for anti-terrorist combat;

- организовати довољне снаге за одвраћање и одбрану које ће бити мобилне, флексибилне и способне за борбена дејства на копну, у акваторији и ваздушном простору, у свим временским условима;
- припремити део јединица, јачине до батаљона, за учествовање у мировним операцијама. Приоритет ће бити на припреми пешадијских, инжињеријских и санитетских јединица и јединица војне полиције. Поред тога, припремиће се и одређени број посматрачких и спасилачких тимова за учешће у хуманитарним операцијама;
- оспособити део снага за учешће у спасавању становништва у случају природних непогода и катастрофа;
- припремити територијалне снаге за одговор на ескалацију војних и невојних претњи и помоћ становништву у случају природних непогода и катастрофа већих размера;
- организовати систем образовања и обуке припадника Војске, резервног састава и грађана за одбрану.

Успостављањем функционалне организације команди на стратегијском, оперативном и тактичком нивоу, организација Војске Србије и Црне Горе биће усаглашена са стандардима модерних армија.

У свим фазама реформе, постојећа организација Војске мењаће се у корист брзопокретних и флексибилних јединица, попуњених, опремљених и оспособљених за реализацију мисија и задатака самостално или у садејству са снагама партнера, савезника и пријатељских држава. Према утврђеној динамици, постепено ће се уводити професионални кадар на све кључне војничке дужности. Војска Србије и Црне Горе развијаће се према дугорочном плану модернизације, за који ће бити неопходна већа буџетска подршка.

6.2. Реформа надлежних институција

у државама чланицама у области одбране

Циљеви реформе институција држава чланица установљених на основу устава држава чланица у области одбране су:

- достизање потребног нивоа ефикасности у обезбеђивању услова за функционисање државних органа, привреде и јавних служби у одговору на невојне изазове, ризике и претње безбедности;
- заштита и спасавање људи, материјалних добара и животне средине;

- organise forces sufficient for deterrence and defence that will be mobile, flexible and capable of combat action on land, at sea and in the air, under all weather conditions;
- prepare a part of its units, up to the level of battalion, for participation in peacekeeping operations. Priority will be given to the preparation of infantry, engineering and medical units, and military police units. In addition, a number of monitoring and rescue teams will be prepared for participation in humanitarian operations;
- train a part of its forces to participate in rescuing people in the case of natural disasters and catastrophes;
- prepare the territorial forces to respond in the case of an escalation of military and non-military threats and to help the population in the case of natural disasters and catastrophes of major proportions;
- organise a system of education and training of Army personnel, the reserve force and the population for defence.

By establishing a functional organisation of commands on the strategic, operational and tactical levels, the organisation of the Army of Serbia and Montenegro will reflect the standards of modern armies.

In all phases of the reform, the existing organisation of the Army will be changed in favour of quickly mobile and flexible units, manned and equipped for the accomplishment of missions and tasks, independently or in cooperation with the forces of partners, allies and friendly states. In accordance with the established plans, professional personnel will gradually be introduced to perform all the key military duties. The Army of Serbia and Montenegro will develop in accordance with the long-term modernisation plan, which will require a more enhanced budget allocation.

6.2. Reform of the authorised institutions

in the member states in the area of defence

The aims of reforming the institutions of the member states established on the basis of the Constitutions of the member states in the sphere of defence are:

- reaching the required level of efficiency in providing the conditions for the functioning of state organs, the economy and public services when responding to non-military security challenges, risks and threats;
- protection and rescue of people, material goods and the environment;

– уређење територије и акваторије за потребе одбране.

Приоритети развоја институција држава чланица у области одбране су: формирање територијалних и мобилних специјализованих јединица цивилне заштите; формирање наставних центара за обуку припадника цивилне заштите и стварање услова за цивилно служење војног рока у установама, органима и службама цивилне заштите.

Реформа институција држава чланица одвијаће се у три фазе.

Прва фаза (до краја 2005. године). Усвојиће се доктринарна документа институција држава чланица и донети закони о цивилној заштити. Уредиће се надлежности у области цивилне заштите држава чланица и образовати органи управе за ванредне ситуације при владама држава чланица. Реорганизоваће се штабови цивилне заштите као оперативно-стручни органи извршне власти за руковођење заштитом и спасавањем.

Друга фаза (од 2006. до 2007. године). Формираће се и оспособити територијалне и мобилне специјализоване јединице цивилне заштите које ће, уз професионалне ватрогасне јединице, чинити окосницу интервентних снага заштите и спасавања у ванредним ситуацијама. Образоваће се наставни центри за обуку кадрата који професионално ради на пословима цивилне заштите и у штабовима цивилне заштите, и оспособљаваће се лица на цивилном служењу војног рока за мере, поступке и активности у заштити и спасавању.

Трећа фаза (од 2008. до 2010. године). Изградиће се и оспособити системи заштите и спасавања, као и континуираног функционисања државних органа, привреде и јавних служби за одговор на невојне изазове, ризике и претње безбедности, према потребама, стандардима и могућностима. Тежиште у развоју институција држава чланица и локалне самоуправе у области одбране биће на повећавању способности за заштиту и спасавање људи и материјалних добара.

Предузимањем предвиђених мера и активности обезбедиће се неопходан доктринарни и нормативни оквир за усклађивање активности државних органа и органа локалне самоуправе држава чланица у организовању и спровођењу превентивних и оперативних мера заштите од елементарних непогода и других несрећа и опасности. То је посебно значајно за активности које су, на основу закона и међународних стандарда, утврђене као изворна надлежност локалне самоуправе.

– preparing the territory and territorial waters for defence purposes.

The priorities in the development of institutions of the member states in the sphere of defence are: the establishment of territorial and mobile specialised civil defence units, the establishment of training centres for the training of civil defence members and the creation of conditions for civilian national service in civil defence institutions, organs and services.

The reform of institutions of the member states will proceed in three phases.

Phase One (until the end of 2005). Doctrinal documents of institutions of the member states will be adopted, and legal regulations pertaining to civil defence will be passed. The authority of the member states in the sphere of civil defence will be regulated, and management organs for emergency situations will be established with the governments of the member states. Civil defence headquarters' will be reorganised as operational-expert organisations of the executive authority for managing protection and rescue operations.

Phase Two (from 2006 to 2007). Territorial and mobile specialised civil defence units will be established and trained; along with professional fire brigade units, it will form the core intervention force for protection and rescue operations in emergency situations. Training centres will be established for the training of personnel dealing with civil defence affairs, and persons doing civilian national service will be trained for protection and rescue activities.

Phase Three (from 2008 to 2010). Protection and rescue systems will be formed and enabled to function, ensuring the continued functioning of state organs, the economy and public services in order to respond to non-military security challenges, risks and threats, in accordance with the needs, standards and possibilities. The development of institutions of the member states and local government will focus on increasing the capability for protecting and rescuing people and material goods.

By undertaking the necessary measures and activities, the required doctrinal and normative framework will be established for adjusting the activities of state organs and local government organs to the organisation and implementation of preventive and operative measures for protection against natural disasters and other accidents and dangers. It is of particular importance that the activities established under the authority of local government be in conformity with the law and international standards.

6.3 Реформски задаци других институција од значаја за одбрану

Значај за одбрану држава чланица и Србије и Црне Горе, поред основних елемената система одбране, имају институције које се баве пословима у области дипломатије и безбедности и, уз сагласност држава чланица, други органи и службе који су неопходни за функционисање система одбране.

Послове одбране ове институције обављају у складу са законом, у координацији са другим елементима система одбране.

На основу законских овлашћења, друге институције које су значајне за одбрану:

- учествују у процесу планирања одбране и одговорне су за реализацију својих планова;
- припремају своје инфраструктурне системе за одбрану;
- обезбеђују заштиту грађана и материјалних добара и објеката који имају посебан значај за одбрану;
- спроводе надзор над реализацијом мера и активности за потребе одбране;
- предлажу и предузимају потребне мере за функционисање и развој система одбране.

Кроз процес реформе система одбране стварају се услови за све веће учешће других институција држава чланица и Србије и Црне Горе у реализовању мисија и задатака Војске и осталих елемената система одбране. Посебан значај у области одбране имају медији, удружења грађана, невладине и друге организације. Њихова права и обавезе у тој области регулишу се законом.

6.3 Reform tasks of institutions of importance for defence

Of importance for the defence of the member states and Serbia and Montenegro, in addition to the basic elements of the defence system, are the institutions dealing with matters in the sphere of diplomacy and security and, based on the agreement of the member states, other organs and services necessary for the functioning of the defence system.

These institutions deal with matters pertaining to defence in accordance with the law, in coordination with other elements of the defence system.

On the basis of legal authority, other institutions of importance for defence:

- participate in the process of defence planning and are responsible for the accomplishment of their plans;
- prepare their infrastructural systems for defence;
- ensure the protection of citizens and material goods and objects of particular importance for defence;
- monitor the accomplishment of measures and activities undertaken for defence purposes;
- propose and undertake measures necessary for the development and functioning of the defence system.

Through the reform of the defence system, conditions are created for the increased participation of other institutions of the member states and Serbia and Montenegro in the accomplishment of missions and tasks of the Army and other elements of the defence system. Of particular importance in the sphere of defence are the media, citizens' associations, non-governmental and other organisations. Their rights and obligations in this sphere are set forth by law.

Након усвајања Стратегије одбране државне заједнице Србија и Црна Гора створени су предуслови за доношење основних доктринарних докумената и одговарајућих закона у области одбране. То се првенствено односи на Војну доктрину Војске Србије и Црне Горе, Стратегијски преглед одбране и нова законска решења у тој области.

Бела књига одбране Србије и Црне Горе одраз је нове политике у области одбране. У њој су образложена основна опредељења садржана у Стратегији одбране државне заједнице Србија и Црна Гора о савременом организовању одбране и испољени принципи јавности и транспарентности послова одбране. Тиме се стварају предуслови за јавну дебату и потврђују начела одговорности свих институција у систему одбране.

Документ се односи на безбедносно окружење, политику и ресурсе одбране, изградњу одбрамбених способности и презентовање информација о стању и реформи система одбране. У њему су представљени нови циљеви система одбране, мисије и задаци Војске, која ће бити оспособљена по стандардима европске и евроатлантске безбедности. У Белој књизи одбране потврђено је опредељење држава чланица и Србије и Црне Горе да одговорно и транспарентно изграђују способност за заједничко деловање у систему колективне безбедности.

Домаћој и иностраној јавности Бела књига одбране даје поуздане информације, које унапређују демократску и цивилну контролу Војске и система одбране, као битног чиниоца демократског развоја друштва и приступа евроатлантским безбедносним интеграцијама.

Фollowing the adoption of the Defence Strategy of the State Union of Serbia and Montenegro, conditions were created for passing the basic doctrinal documents and the corresponding legal regulations in the sphere of defence. This pertains primarily to the Army Doctrine of the Army of Serbia and Montenegro, the Strategic Defence Review and new legal regulations in this sphere.

The White Paper on the Defence of Serbia and Montenegro is a reflection of the new policy in the sphere of defence. It provides a justification of the basic options contained in the Defence Strategy of the State Union of Serbia and Montenegro concerning a modern defence organisation, and demonstrates the principles of the openness and transparency of defence affairs. This contributes to the establishment of preconditions for public debate, and confirms the principles of responsibility of all institutions in the defence system.

The document pertains to the security environment, defence policy and resources, the development of defence capabilities, and presents information on the state of the defence system and its reform. It presents the new goals of the defence system, and the missions and tasks of the Army, which will be trained in such a way as to contribute to European and Euro-Atlantic security. The White Paper on Defence confirms the option of the member states and Serbia and Montenegro to increase their capability for joint action in the collective security system, responsibly and transparently.

To the domestic and foreign public, the White Paper on defence provides accurate information that contributes to the development of democratic and civilian control of the Army and the defence system, as an essential element of the democratic development of society and accession to Euro-Atlantic security systems.

УН – Уједињене нације
 ОУН – Организација уједињених нација
 НАТО – Северноатлантски савез
 ОЕБС – Организација за европску безбедност и сарадњу
 ПзМ – Партнерство за мир
 ЕУ – Европска унија
 СЦГ – Србија и Црна Гора
 КиМ – Косово и Метохија
 РХ – Република Хрватска
 ФБиХ – Федерација Босне и Херцеговине
 РС – Република Српска
 СФЕ – Конвенционалне снаге у Европи
 МУП – Министарство унутрашњих послова
 МО – Министарство одбране
 ГШ ВСЦГ – Генералштаб Војске Србије и Црне Горе
 НГШ ВСЦГ – Начелник Генералштаба Војске Србије и Црне Горе
 ВОА – Војнообавештајна агенција
 ВБА – Војнобезбедносна агенција
 КоВ – Кошнена војска
 РВ и ПВО – Ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана
 ВС и ПВО – Ваздухопловне снаге и противваздухопловна одбрана
 В и ПВО – Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана
 РМ – Ратна морнарица
 М – Морнарица
 В и ЕД – Веза и електронска дејства
 ПМ и СП – Попуна, мобилизација и системска питања
 БВП М-80 – Борбено возило пешадије
 БРМД-2 – Оклопноизвиђачки аутомобил
 ЛРСВ 128 „ПЛАМЕН” – Лансер ракета, самоходни вишецевни
 СВЛР 128 „ОГАЊ” – Самоходни вишецевни лансер ракета
 ПОЛО М-83 – Противоклопно лансирно оруђе
 ПОЛК 9К111 – Противоклопни лансирни комплет
 БДП – Бруто домаћи производ
 МФП – Материјално-финансијско пословање
 НИР – Научноистраживачки рад
 НВО – Наоружање и војна опрема

UN – United Nations
 OUN – United Nations Organization
 NATO – North Atlantic Treaty Organization
 OSCE – Organization of European Security and Cooperation
 PzP – Partnership for Peace
 EU – European Union
 SMN – Serbia and Montenegro
 KaM – Kosovo and Metohija
 RC – Republic of Croatia
 FBaH – Federation of Bosnia and Herzegovina
 RS – Republic of Srpska
 CFE – Conventional Forces in Europe
 MIA – Ministry of Internal Affairs
 MOD – Ministry of Defence
 GSA S&M – Generalstaff of the Army of Serbia and Montenegro
 ChGSA S&M – Chief of Generalstaff of the Army of Serbia and Montenegro
 VIA – Military Intelligence Agency
 MSA – Military Security Agency
 KoV (A) – Army (Land Forces)
 WAF and AACD – Warfare Air Forces and Anti – Air Craft Defence
 AF and AACD – Air Forces and Anti – Air Craft Defence
 A and AACD – Air and Anti – Air Craft Defence
 WN – Warfare Navy
 N – Navy
 SEI – Signals and Electronic Impact
 MMSI – Manning, Mobilization and System Issues
 CIV M-80 – Combat Infantry Vehicle M-80
 ARV -2 – Armoured Reconnaissance Vehicle – 2
 MPRL 128 “Plamen” – Multi Pipes Rocket Self-Propelled Lancher 128 “Plamen”
 SPMPL 128 “Oganj” – Self-propelled Multi Pipes Rocket Lancher 128 “Oganj”
 ATL M-83 – Anti-Tank Lancher M-83
 ATL 9K111 – Anti-Tank Lancher 9K111
 GNP – Gross National Product
 MF – Material – Financing
 NRW – National Research Work
 AME – Armament and Military Equipment

UDK 351.86(497.1)

BELA knjiga

Бела књига одбране државне заједнице Србија и Црна Гора / [главни и одговорни уредник Петар Бошковић ; превод на енглески језик Сузана Анђелковић... и др.] = White Paper on Defence of the State Union of Serbia and Montenegro / [editor in chief Petar Boskovic ; translation into English language Suzana Andjelkovic... et al.]. – Београд : Министарство одбране Србије и Црне Горе, Сектор за политику одбране : НИЦ Војска, 2005 = Belgrade : The Ministry of Defence of Serbia and Montenegro, Sector of Policy of Defence, 2005 (Београд : Војна штампарија = Belgrade : Military Publishing House). – 100 стр. : илустр. ; 21 см. – (Посебна издања / [НИЦ Војска] ; књ. 131 = Special Editorial Board / [Newspaper-publishing centre Vojska] ; books 131)

Упор. срп. текст и енгл. превод. – Тираж 2000.

ISBN 86-7530-124-3

1. Bošković, Petar

a) Nacionalna bezbednost – Srbija i Crna Gora

Knjiga sadrži osnovne informacije o bezbednosnom okruženju, izazovima, rizicima i pretnjama bezbednosti, politici odbrane, odbrambenim potencijalima, organizaciji, upravljanju, finansiranju, kontroli i razvoju sistema odbrane Srbije i Crne Gore.

CIP Katalogizacija u publikaciji
Centralna biblioteka Vojske Srbije i Crne Gore